

Kommunimut Pilersaarut 2005-2014

Nuup Kommunea
Novembari 2006

UJARLIUTIT

Ujarliutit	1
Siulequt	5
Akuersissuteqarnermut atsiorneq.....	7
Aallaqqaasiut	9
Siunnersuut Kommunimut Pilersaarut 2005-2014, april 2005-	
imeersumut sanilliullugu allannanguutaasut	11
Atuarnissaanut najoqqtassaq	12
Illoqarfii nunaqarfii illu killeqarfii.....	13
Kommunalbestyrelsip illoqarfii nunaqarfii illu ineriaratornerannut	
pingaarnertut anguniagai	14
Nuummi illoqarfiiup killeqarfia	16
Siunissami periarfissaqarfii nutaat	19
Qeqertarsuatsiaat Kapisillillu eqqaanni nunaqarfii killeqarfii.....	23
Illoqarfii nunaqarfii illu killeqarfiiisa avataanni soqutigisaqarfii	25
Illuaraqarfii Illoqarfiiup avataanut pilersaarut nr. 2-mi ilaatinneqartut	
.....	29
Nuup Illoqarfiata ilusaa pingaardeq	53
Nuup nunataata ilusaa	53
Mittarfik.....	54
Nunatat asiariartarfiit.....	54
Innuttaasut amerliartornerat.....	55
Nuup Kommuneani inissiat.....	61
Nuup Kommuneani inissiat nutaat amerlanerusut.....	61
Kollegiat inuusuttunullu inissiat.....	61
Utoqqarnut inissiat	62
Siunissami inissiat amerlineqarnissaat	62
Inissiaqarfii nutaat	64
Illoqarfioressumi periarfissat nutaat.....	68
Inuussutissarsiutit suliffissallu.....	72
Inuussutissarsiutit ineriarortinneqarnissaannut takorluukkai.....	72
Ukiuni aggersuni suliassat annertuut.....	72
Kommunimut pilersaarummi nunaminertat	
inuussutissarsiuteqarfiusut.....	73
Siunissami inuussutissarsiuteqarfissat	75
Inuussutissarsiutigalugu suliffeqarfii avatangiisink immikkut	
mingutsitsisut	75
Ujaqquerivimmik nuussineq	76
Taneqarfinnik inissiinissamut periarfissat nutaat	76
Nuummi qitiusoqarfii ilusai	78
Nuup Qeqqa illoqarfii illaanni qitiusoqarfii	78
Pingaarnertut qitiusoqarfik	80

Pingaarnertut qitiusoqarfíup allatut ineriertortinnejarsinnaanera .	82
Aqquserngit	83
Allaffisornermiq inuussutissarsortunut initussutsini inissat sinneruttut.....	86
Sarfaarsuarni Qitiusoqarfík.....	86
Qinngutsinni illoqarfímmi qitiusoqarfík ikofartuutaasoq nutaaq....	87
Isumaginninnermi pissutsit.....	88
Pitsaaliuineq pillugu politiki.....	88
Innarluutilinnut tunngasut	89
Utoqqarnut tunngasut.....	90
Meeqqanut inuusuttunullu tunngasut.....	92
Meeqqanut inuusuttunullu tunngasut	92
Siunissami atuarfiit ilusissaat	92
Ilinniaqqinnerit	94
Sunngiffík kultúrili	96
Nuummi kultúrimut sunngiffimmullu sanaartukkát	96
Illoqarfímmi kultúrimut sunngiffimmullu sanaartukkát	97
Kultúrimut sunngiffimmullu sanaartukkát pingáarutillit	98
Sanaartukkát pingáaruteqartut nutaat allanngortitikkalluunniit	98
Nunaminertat sanaartorfigeqqusaangnitsut.....	100
Pinngortitami nunaminertarujussuit.....	100
Nunaminertat atassusiisut.....	102
Nunaminertat sanaartorfigineqanngnitsut qanittumiittut.....	104
Ilutsit qorsortat pitsangorsarnissaannut immikkut sammisaqarluni pilersaarusiorissaq	105
Illoqarfímmik pitsangorsaanerit	107
Eriagisat	107
Nuummi qitiusoqarfímmut pilersaarut.....	109
Illoqarfímmik pitsangorsaanissamut pilersaarut	109
Angallannikkut pissutsit.....	110
Biilnik angallattut ameriartorput	110
Aqqusinertigut angallannermi takorluukkát	111
Umiarsualiviit.....	116
Kommunalbestyrelsip anguniagai	116
Nuummi umiarsualivinnut pilersaarusiorneq	116
Mittarfík.....	123
Nunanut tamanut samminerusoq	123
Siunissami periarfissaasinnaasut allat	123
Nunaminertat immikkut piumasaqaatitallit	125
Qaartiterutissaasivik	125
Ungassisumut attaveqaatinut atortut.....	125
Imeqarneq	125
Innaallagissap sakkortuup aqqutaa.....	125
Mittarfík	125
Tankeqarfík.....	126
Ooqattaasartarfík.....	126
Avatangiisit.....	127
Suliffeqarfíit immikkut mingutsitsisut	127

Eqqagassat	128
Imikoq.....	128
Immap pissusaa.....	129
Qaartiterutissaasiviup nuunneqarnissaa.....	129
Nunamik mingutsitsineq.....	129
Teknikkikkut pilersuinermi pissutsit	130
Innaallagissamik pilersuineq.....	130
Imeq atorlugu kissamik pilersuineq.....	131
Imermik pilersuineq.....	132
Tele aqqtigalugu attaveqaatit.....	133
Kuuffissuaqarneq	133
Illoqarfiup ilaanut pilersaarusrornermut killiliussat.....	135
Allaqqqaasiut	135
Illoqarfiup ilaanut pilersaarutip normulorsornera	137
Nalinginnaasumik killiliussatut aalajangersakkat.....	151
Nuup illoqarfiani biilinut uninngasarfiliornermut maleruagassat .	161
Sumiiffik 1 - Nuummi illoqarfiup ilaa	165
Sumiiffik 2 - Nuussuarmi illoqarfiup ilaa	283
Sumiiffik 3 - Quassussuup tungaani illoqarfiup ilaa.....	317
Sumiiffik 4 - Qinngutta illoqarfittaa.....	365
Sumiiffik 5 – Siorarsiorfik	405
Sumiiffik 6 – Nuup kujataani qeqertat	409
Sumiiffik 7 – Kingittorsuaq	413
Sumiiffik 8 – Akia	420
Nunaqarfimmut pilersaarut Qeqertarsuatsiaat	423
Innutaasunut tunngasut	423
Ineqarnermut tunngasut.....	424
Inuussutissarsiutinut tunngasut	425
Kulturi, sunngiffik sullissiveqarfiillu.....	426
Angallannermut tunngasut.....	430
Teknikkikkut pilersuinermut tunngasut	431
Avatangiisinut tunngasut.....	431
Tunngaviusumik ilusissaq.....	433
Nunaminertat atorneqarnissaannut aalajangersakkat	436
Nunaqarfimmut pilersaarut Kapisillit	451
Kapisilinni innutaasut	451
Ineqarnermut tunngasut.....	452
Inuussutissarsiutinut tunngasut	453
Kulturi, sunngiffik sullissiveqarfiillu.....	454
Angallannermut tunngasut.....	457
Teknikkikkut pilersuinermut tunngasut	458
Avatangiisinut tunngasut.....	458
Iluseq pingaarneq	459
Nunaminertat atorneqarnissaannut aalajangersakkat	462

Nuup Kommuneani nunaminertanik tunniussinerni malittarisassat .. 473

Nassuaatit.....	473
Tunniussinermi periutsit	473
Piumasaqaatigineqarsinnaasut	478
Piffissaliussat.....	479
Tunniussineq immikkoortiterinerlu.....	480
Sumiginnaaneq	480
Oqartussaasut allat	481
Piumasaqaatit aalajangersimasut	482

Agguataakkat assitaat

SIULEQUT

Kikkut tamarmik periarfissaqarput

Nuuk – Kalaallit Nunaanni illoqarfii pingaarnersaat – illoqarfiuvoq ineriertupiloorfiusoq. Peqatigitillugu kommunimi qaffariartornissamut taassaanngitsunik periarfissaqarpoq. Kisianni pingaartuuvoq, qaffariartornerup ineriertornerullu inuit piumasaannut naleqquttuunissaat. Qulakkiissavarput, kikkut tamarmik inissaqarlutillu periarfissaqarnissaat – meeqqat, ilaqtariit, inuussutissarsiutillit, aqutsisoqarfii allallu.

Taamaattumik maannakkut kommunimut pilersaarusrusiorpugut, tassanilu ineriertornissamut aqqutissat ilaat ukiunilu qulini tulliuttuni periarfissat allaaserineqarput. Pilersaarut piviusunngortinnejqarpoq innuttaasut oqartussaaqataanerat tunngavigilluinnarlugu peqataatilluareerlugit. Innuttaasut arlaleriarlutik tusarniaaffigineqartarput, taamatullu Kommunalbestyrelsip pilersaarut arlaleriarluni eqqartortareerpaa. Piffissaq tamanna pingaaruteqarsimavoq, tassani innuttaasut kissaataat takorluugaallu kommunimut pilersaarummut tunngaviliisummata, taamaasillunilu kommunimut pilersaarut naleqartumik tikkussisuuvooq, siunissami ineriertornissaq isummerfigilerutsigu. Neriuppunga kikkut tamarmik kommunimut pilersaarut ilassilluarumaaraat aammalu pilersaarusrusiornermi sakkutut iluaqtitut atorluassagaat.

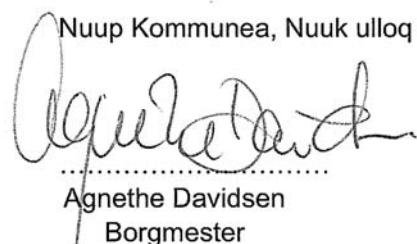
Agnetha Davidsen
Borgmesteri

AKUERSISSUTEQARNERMUT ATSIORNEQ

Inaarutaasumik Kommunalbestyrelsimit akuersissutigineqartoq ulloq 27. februar 2006

Nuup Kommunea, Nuuk ulloq 9. marts 2006

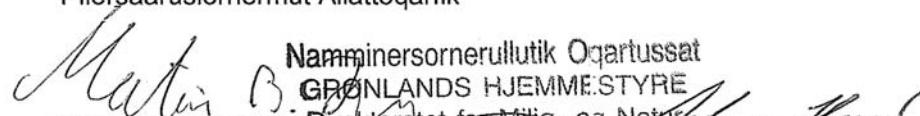
.....
Agnethe Davidsen
Borgmester

.....
Kim Hvistendahl
Pisortaaneq

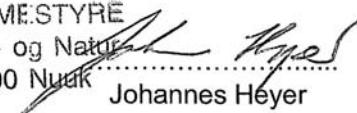
Naalakkersuisunit akuersissutiginerqarpoq uloq **09.10.** 2006

Pilersaarusiornermut Allattoqarfik

.....
Martin B. Jensen
Konst. Kontorchef

Namminersornerullutik Oqartussat
GRØNLANDS HJEMMESTYRE
Direktoratet for Miljø- og Natur
Postbox 1614, 3900 Nuuk

.....
Johannes Heyer
AC-fuldmægtig

Tamanut nalunaarutigineqarpoq ulloq

22. novembari 2006

AALLAQQAASIUT

Kommunimut pilersaarut 2005-2014

Namminersornerullutik Oqartussat nunaminertat atorneqarnissaat pilersarusiornis-saallu pillugit nalunaarutaat nr. 23, 18. november 1992-imeersoq malillugu kommunit tamarmik kommunimut pilersarusiorissaapput.

Kommunimut pilersaarut kommunip pilersarusiornermini pingaarnertut atugassaraa aamma Nuup Kommuneani pilersarusiornermut sanaartornermullu tunngaviulluni. Tassani aalajangersarneqarput communalbestyrelsip ungasinnerusoq isigalugu tigus-saasunik pilersarusiornermi pingaarnertut periusissai. Aammattaaq nunaminertat immikkoortuni aalajangersimasuniittut qanoq atorneqarnissaat tassani aalajangersar-neqartarp. Assersutigineqarsinnaavoq nunaminertap tamanut siunertalinnut ator-neqarsinnaanissaanik qulakkeerinissaq (soorlu suliffeqarfinnut).

Tamatuma kingorna communalbestyrelsi pisussaavoq kommunimut pilersarummi anguniarneqartut innuttaasunut atuutitilersissallugit ilaatigut illoqarfiup ilaanut pilersarusiornikkut. Taamaattumik illoqarfiup ilaanut pilersaarut kommunimut pilersarummik unioqqutitsisussaanngilaq. Annertunerusunik sanaartulerosqartinnagu, ingitsinerit ilangngullugit, illoqarfiup ilaanut pilersarusiorqaqassaqq, illoqarfiup ilaanut pilersaaruteqariinngippat tamakkununga periarfissaqartitsunik.

Kommunimut pilersaarut arfinilinnik immikkoortortaqarpoq:

Pilersarummut nassuaat

Nuna tamakkerlugu pilersarusiornerup aammalu kommunimut pilersarusiornerup imminkunut ataqtigiinnissaat pilersarummut nassuaatip qulakkiissavaa. Tamatuma saniatigut immikkoortukkuutanut pilersaarutit atuuttut eqikkarneqarput. Taanna aq-qutigalugu kommunip suliassaqarfia assigiinngitsut akornanni ataqtigilissaarineq qulakkeerneqarsinnaavoq. Pilersarummut nassuaat aningaasanut pilersarutaavoq Naalakkersuisut aningaasaliinissamik pilersaarutaat aammalu ingerlatsiviup immikkoortunut pilersaarutaat malillugit tunngaveqartoq. Taamaattumik nassuaat ukiup aappaallortarlugu kukkunersorneqartariaqarpoq.

Tamannalu tunngavigalugu Nuup Kommuneanut pilersarummut nassuaat 2006 immikkoortillugu saqqummiunneqarpoq, aammalu Kommunimut pilersaarut 2005-2014.

Iloqarfiup nunaqarfiallu killeqarfianik pilersaarut

Iloqarfiup nunaqarfiallu killeqarfianik pilersaarut illoqarfiup nunaqarfiallu killeqarfianik nalunaarinnituuvooq. Killeqarfiait taakkua avataanni nunaminertat Namminersornerullutik Oqartussanit oqartussaaffigineqarput, nunaminertallu killeqarfiaup iluaniittut kommunimit oqartussaaffigineqarlutik. Immikkoortut siunissami periarfissallit aamma nassuarneqarput, kommunip immikkut soqtigisai soorlu illuaraqarfissatut immikkoortrat nunallu eqqissisimatitat.

Pingaarnertut ilusissaq

Pingaarnertut ilusissamiipput pingaarnertut anguniakkat ineriarternermullu periusissat kiisalu nunaminertanik atuinissaq. Ilaallutik kommunimi inissianik, suliffissanik, angal-lannikkut sullissinermik, sullissinermillu pilersuinermik kiisalu immikkoortunik asiarfis-sanik pilersitsinerit.

Illoqarfiup ilaanut pilersaarutornermi killiliussatut aalajangersakkat

Killiliussat illoqarfiup ilaanut pilersaarutit, sanaartugassat annertunerusut sananeqarnissaannut pisariaqartitsut, imaanik aalajangersaasuupput. Aalajangersakkat taak-ku tassaanerupput immikkoortup sumut atorneqarsinnaaneranut, qanoq atsigisumik aammalut qanoq portutigisumik sanaartornissamut tunngassuteqartut. Tassani aam-ma allanik aalajangersaasoqarsinnaavoq, soorlu illup allangutsaaliorneqarnissaa, isumannaallisaanermut killissat, nunaminertat sanaartorfigeqqusaangnitsut il.il.

Immikkoortumiipput kommunimi illoqarfiup ilaanut pilersaarutinut aalajangersakkat ta-manut atuuttut aammalut illoqarfiup killeqarfiata iluani killiliussatut aalajangersakkat ataasiakaat 100-t missaanniittut immikkut killiliussamik aalajangersaaffigineqarnerat.

Nunaqarfinnut pilersaarutit

Pileraarummipoq Qeqertarsuatsiaani Kapisilinnilu nunaminertamik atuinermik sa-naartornermillu naliliineq.

Nunaminertamik atugassiinermi malittarisassat

Immikkoortumiipput kommunimi nunaminertamik atugassiinermi allaffissornikkut malittarisasanut tunngaviit. Tassaallutik nunaminertanik atorneqannngitsunik nalu-naarutiginninnermit nunaminertap sanaartorfigeqqarneranut malittarisassat atuutile-reernikut.

Tamanut tusarniaaneq

Namminersorullutik Oqartussat inaarutaasumik Nuup Kommuneanut kommunimut pilersaarut nutaaq akuersissutigisussavaat. Tamanna pitinnagu kommunimut pilersaarummut siunnersuut tamanut tusarniaassutigineqassaaq sivikinnerpaamik sapaa-tit akunnerini aqqaneq-marlunni, piffissami tessani innuttaasut kommunimut pilersaa-rummut oqaaseqaateqarlutilu akerliliissuteqarsinnaapput. Tamatuma kingornatigut Kommunalbestyrelsimit oqaaseqaatigineqartut suliarineqassapput kommunimullu pi-lersaarut inaarlugu suliarissallugu Kalaallit Nunaanni Naalakkersuisunut akuerisa-sanngorlugu nassiuunneqannginnerani.

Kommunimut pilersaarutip suliarineqarnerani innuttaasut siusissukkut Nuup Kommu-neanit peqataatinneqarput. 2003-mi upernaakkut oqallissiaq saqqummersinneqar-poq, kingornatigut kommunip siunissaa pillugu oqallitsitsineq siuleqqiuserneqarluni. Oqallitsitseqqaarnermiit siunnersuuterpassuit isumassarsiarpassuillu ilarpassui kom-munimut pilersaarummut siunnersuummi uani ilaatinneqarput.

"Kommunimut pilersaarut 2005-2014-imut Siunnersuut" tamanut saqqummiunneqar-poq sapaatit akunnerini aqqaneq-marlunni tusarniaaffigineqarluni 27. april 2005-imiit 20. juli 2005-p tungaanut. Tamatumunngalu atatillugu innuttaasunut kalaallisut gallu-naatullu 14. aamma 15. junimi Katuami ataatsimiisitsisoqarpoq.

Kommunalbestyrelsip ulloq 28. november 2005-imi ataatsimiinnermini oqaaseqaatsit akerliliissutillu tamaasa suliariavai Kommunimut pilersaarutip kommunimut pilersaarut suliarineqalinnginnerani.

Kommunimut pilersaarut Nuuk 1993-2005

Kommunimut pilersaarut siulleq: Kommunimut pilersarut Nuuk 1993-2005 Kallaallit Nunaanni Naalakkersuisunit akuerineqarpoq ulloq 17. januar 1995.

Akuersissuteqarneq pivoq Pilersaarutinut nassuaat, Nunaqarfinnut Qeqertarsuatsiaanut aamma Kapisilinnut pilersaarutit, kiisalu Nuup illoqarfiata qeqqanut pilersaarut kingornatigut saqqummiunneqarnissaat pissappat.

- 2003-mi Pilersaarutinut nassuaat januarimi 2003-mi saqqummiunneqarpoq.
- Nunaqarfimmuit Qeqertarsuatsiaanut pilersaarut ulloq 14. februar 2003-mi akuerineqarpoq.
- Nunaqarfimmuit Kapisilinnut pilersaarut ulloq 14. februar 2003-mi akuerineqarpoq.
- Kommunimut pilersaarummut tapiliussaq nr. 9, Nuup Pingaarnersaa akuersissutigineqarpoq ulloq 14. februar 2003.

Kommunimut pilersaarut Nuuk 2003-mut Nalunaarsuiffik

Kommunimut pilersaarut Nuuk 1993-2005-ip akuerineqarnerata kingornatigut ullaorlu manna tikillugu kommunimut pilersaarummut tapiliussat 30-t missaanniittut suliarineqarsimapput, taamaattumik Nuup Kommuneata Kommunimut pilersaarut Nuuk 2003-mut Nalunaarsuiffik suliaraa, Nuup Kommuneani ineriertorsimanermik malinnaasin-neqartoq, taamatullu kommunimut pilersaarummut tapiliussat akuerineqartut tamarmik ilanngunneqarlutik.

Taamaattumik Kommunimut Pilersaarummut Nalunaarsuiffik 2003 atussallugu pitsas-suvoq Kommunimut pilersaarummut Siunnersuut 2005-2014-imut naleqqersuuteqarnissamut paasiiniarnissaanullu.

Siunnersuut Kommunimut Pilersaarut 2005-2014, april 2005-imeersumut sanilliullugu allannguutaasut

Tusarniaanerup nalaani oqaaseqaatit akerliliissutillu tiguneqartut tunngavigalugit Kommunalbestyrelse 28. november 2005-imi ataatsimiinnermini aalajangerpoq allannguutit, iluarsiissutit erseqqissaassutillu inaarutaasumik Kommunimut pilersaarut 2005 – 2014-imut iluarsiissutigineqassasut. Pingaarnertut taaneqarsinnaasut tassapput:

- Nigerleq, Kujataa, (2A1) inissiaqarfissatut atugassanngorlugu siunnersutigineqartoq sanaartorfiusussaanngitsuttut attatiinnarneqarpoq.
- Niaqornannguaq (3B2) ujaqquerivissatut inuussutissarsiuteqarfissatullu atugassanngorlugu siunnersutigineqartoq sanaartorfiusussaanngitsutut attatiinnarneqarpoq. Ujaqquerivik inuussutissarsiutinullu nunaminertassaq Kuanninnguanut nuunneqarpoq.
- Illoqarfiup immikkoortuan Qiinngutsinni pilersaarutigineqarpoq suli eqeterisoqassasoq, tassani inissiat amerlassusaat allanngortinneqarsimammatt 1800-iniik 2000-inut. Aammattaaq illoqarfiup imikkoortuanut sumiiffimmut kil-

ligitat aaqqiivigineqarsimallutik nalimmassarneqarlutillu tamassuma tungaa-tigut pilersaarusiortoqarneratigut.

- Nuup avataanut pilersaarut nr. 2, Nuup Kommuneani Illuaqqat, Kommunimut pilersaarummut ilanngunneqarpoq, taamaaliornikkut nunaminertamik atugassiisinnaanermut pisinnaatitsissut Namminersornerullutik Oqartussaniit tiguneqarsinnaanera qulakkeerneqarluni.
- Illut sorliit allanngutsaaliugaasariaqartuunerinik soqtigineqarnersut erseq-qissaasoqarpoq.
- Quassunnguup allatut pitsangorsaaffigineqarsinnaaneranut atatillugu sullu-liortoqarsinnaanera periafisinnnejqarpoq, Kuussuup, Blok P-p eqqaatigut, 400-rtalimmut tallineqarsinnaanera.
- Erseqqissaassutigineqarpoq maannakkut mittarfioresup tallineqarsinnaaneranut aappiullugu nutaamik Akiani imaluunniit Angisunnguani nunat tamat timmisartuinut mittarfiliortoqarsinnaanera periafissaammat.
- Tuapannguani Blok S, R aamma Q (1A4) ingitserneqarsinnaapput illunillu immikkullarissunik 7-inik 12-inillu quleriilinnik taarserneqarsinnaallutik.
- Sarfaarsuarni qiterisaqarfik eqiteruffioqqissaaq qiterisaqarfimmullu siunerta-qartunut 5.000 m²-i akuerineqarsinnaalerluni.
- Immikkut ittumik killeqarfekartitat ilanngunneqarput.
- Qallussuup kujataani nutaamik imeqarfittut atorneqarsinnaasoq ilanngunneqarpoq.
- Sarfaannnguani tankeqarfissatut siunnersuutigineqartoq (2B3) atorunnaarpooq Sarfaannnguanilu Nukissiorfiit inisisimaffia Nukissiorfimmut atugassanngor-tinneqarluni.
- Nuukullak (1B2) agguataarneqassaaq, kujataa'tungaani suliffeqarfiiit assut mingutsitsisut *-mik nalunaaqutsikkat pilersinneqarsinnallutik, takuuk Avatangiisit innarlitasaaliorneqarnissaannik Inatsisartut peqqussutaat nr. 12 ulloq 22. december 1988-imeersoq.

Kommunimut pilersaarut 2005-2014 – imi erseqqissaassutigineqarneruvoq suut nassuaataanersut suullu malittarisassanut pituttorsimasuunersut. Ilanngullugulu pilersaarutip naggaterpiaani illoqarfiup killeqarfia tamakkiisumik takussutissaa ilanngunneqarpoq.

Atuarnissaanut najoqqutassaq

Immikkoortuni: Illoqarfimmut nunaqarfinnnullu killeqarfiiit, Pingarnertut Nuummut ilusissaq kiisalu Nunaqarfinnut Qeqertarsuatsiaanut Kapisilinnullu pilersaarutini nassuaatitaritinneqartut qasertumik qallikkamik erseqqissaasigaapput. Taamatut iliortoqarpoq atuaruminarsarlu sunalu malittarisassanut pituttorsimasuunersoq suullu taakkununnga nassuaataanersut paasuminarsarlugit.

Pilersaarutip naggaterpiaani illoqarfiup killeqarfia tamakkiisumik takussutissaa ilanngunneqarpoq. Taanna illoqarfiup immikkoortuinik immikkoortullu aalajangersimasut killeqarfiiinik ujarlernermut ikuuitutit atorneqarsinnaavoq. Killiliussatut aalajangersakkat illoqarfiup immikkoortui ataasiakkaat tulliani takuneqarsinnaapput. Killiliussamut immikkoortoq 1-imik nalunaaqutallit tamarmik tassaapput "Immikkoortoq 1 – Nuup illoqarfiata immikkoortua". Killiliussamut immikkoortoq 2-mik nalunaaqutallit tamarmik tassaapput "Immikkoortoq 2 – Nuussuup illoqarfiata immikkoortua" il.il.

ILLOQARFIIT NUNAQARFIILLU KILLEQARFII

Illoqarfimmut nunaqarfimmullu pilersaarummi Nuup illoqarfiata nunaqarfiillu Qeqertarsuatsiaat Kapisillillu killeqarfii aalajangersaaffigineqarpoq.

Kommunimut pilersaarummi killeqarfinni taakkunani nunaminertanik atuinermut sanaartornermullu maleruagassat pingarnerit aalajangersarneqarput, sumiiffinnut pioereersunut nutaanullu tunngatillugu. Killeqarfiiit iluini Kommunalbestyrelse nunaminertanut oqartussaavoq Naalakkersuisut taakku avataanniittunut nunaminertanut oqartussaallutik.

Illoqarfiiit nunaqarfiillu killeqarfisa saniatigut communalbestyrelse sumiiffinnik soqutigisanik sammisassanik tapersiiviusussatut kissaatigisanik, soorlu asiartarfittut, takornariartitsinermut aalisarnermullu atugassanik toqqaasinnaavoq. Namminersornerullutik Oqartussat Nalunaarutaat nr. 23 naapertorlugu Kommunalbestyrelse sumiiffinnut taakkununnga ingerlaavartumik pilersarusiorfassaaq.

Tassunga atatillugu Naalakkersuisut aalajangersinnaapput nunaminertamik oqartussaaffiup kommunimut nuunneqarnissaa pillugu. Tassunga atatillugu aalajangiisoqassappat immikkoortumut pilersaarut ilanggullugu imaluunniit kingusinnerusukkut aalajngiisoqassaaq.

Takussutissiaq 1: Nuup Kommuneata nunataanut asseq Nuup eqqaani illoqarfiaup killeqarfianik kiisalu Kapisillit Qeqertarsuatsiaallu eqqaanni nunaqarfiiit killeqarfianik nalunaaqutsigaq.

Kommunalbestyrelsip illoqarfiiit nunaqarfiiillu ineriantor- nerannut pingaarnertut anguniagai

Siunissami unammillernartut anguniakkallu

Nuuk Kalaallit Nunaanni illoqarfiiit pingaarnersaraat Issittumi illoqarfiiit annersaasa ilagalugu. Ukiuni kingullerni illoqarfik inuttussutsimut, sanaartorfiusumut aqqutilersuutinullu sanilliullugu ineriantuinnarsimavoq. Kommunimut pi-lersaarummi maannamut illoqarfiiit ineriantorfigisimasaasa annersaat atulereersimapput sumiiffiillu ilarpassui ullumikkut naammassillugit ineriantortinne-qarsimallutik. Tamanna tunuliaqtaralugu Qinngutsinni illoqarfittaqa nutaaq atulersimavoq ilaqtariit siullit 2003-mi nutsersimallutik. Naliliisoqarpooq Qin-ngutsinni ineriantortsinissamut periarfissat Nuummi illoqarfimmi nunaminertanik pisariaqartitsinermut 2016 tikillugu matussusiisnnaassasut, tamatumanili nunaminertat sanaartorfissagissartariaqarput.

2017-imi Siorarsiorfimmi sanaartorneq aallartisarneqassaaq sumiiffiup atuutilinnginnerani sanaartorfigiuminarsaasoqareersimassappat. Nunaminertanillu amigaateqartoqalersinnaavoq soorluttaaq ukiut untritilikkuutaat nikinnerata aallartinneranni maani Nuummi taamaattoqarsimasoq.

Taamaattumik ukiuni tulliuttuni unammillernartut annersaasa ilagissavaat Nuup qanittuani illoqarfimmik ineriantortsinermut nunaminertanut nutaanut inissanik pissarsinissaq qularnaarinissarlu.

Inuussutissarsiornermut sammisassaqartitsinermullu tunngasuni Kommunal-bestyrelsip pingaarnertut anguniagaraa illoqarfimmi nunallu sinnerani innut-taasunut Nuup illoqarfiiit pingaarnersaattut aningasaqarnikkullu nukittuner-paatut ineriantorteqqinnejarnissaa.

Namminersornerullutik Oqartussat suleqatigalugit Nuuk illoqarfiiit pingaarnersaattut nunalu tamakkerlugu aningasaqarnikkut nukittunerpaatut nunani ta-malaani ilisimaneqalersinnejassaaq. Illoqarfiiit pingaarnersaannik ineriantorti-tsinermi pingaartuussaaq Nuummi imarpik qulaallugu timmisartunut suluusalinnut mittarfimmik pilersitsisoqarnissaa.

Kalaallit Nunaanni ineriantorneq pingaernerpaq maannamut qitiusuni sisamani pisimavoq ingerlaannassallunilu: Nuuk, Qaqortoq, Sisimiut aamma Ilu-lissat. Illoqarfiiit taakku sisamat nunallu immikkoortuisa akornanni suleqatigiinnissaq nunami tamarmi assigiissumik ineriantortsinissap attatiinnarnissaanit nunap immikkoortuini periarfissanik assiginngissutsinillu nukittorsaanermik pingaartitsinerunermik aallaaveqartussaq Kommunalbestyrelsip pi-ngaartittuarpaa.

Kommunip illoqarfittut ilusaa

Kommunimut pilersaarummi maanna illoqarfittut iluseq atuutiinnarneqarpoq. Nuup illoqarfia kommunip pingaarnertut illoqarfigaa nunaqarfiiillu taakku marluk Qeqertarsuatsiaat aamma Kapisillit illoqarfiiup saniatigut najugaqarfitaapput, tassani ukioq naallugu najugallit sullinneqarlutik.

NASSUIAAT

Sumiiffinni taakkunani pingasuinnarni ukioq naallugu inissianik, inuussutissarsiutinik sullissinernillu ineriertortitsinissamut ataatsimut pilersarusiorqassaaq. Nuup alliaartuinnarnissaq naatsorsuutigineqarpoq.

Nunaqarfiiit siunissami pingaaruteqassusiat takornariarnerup, pisuttuarfeqarluni, piniarluni aalisarlunilu, aallaarsimaarluni, aasami inissiaqarluni il.il. silami inuunerup iluaniinnissaat naatsorsuutigineqarpoq. Periarfissat taakku namminermanni inuussutissarsiutinut nunaqarfimmi ineriertornermut nukittorsaasinnaasunut tunngaviliissapput.

Nunaqarfiiit killeqarfiiinut pilersaarutini nunaminertanik immikkoorttsisoqarpoq maleruagassiortoqarlunilu ineriertornermut tamatumunnga tapertaasussanik qularnaarisunik.

Iilloqarfiiit nunaqarfillu killeqarfiiisa avataanni soqutigisaqarfiiit

Kommunip pinngortitaqarfiiisa angisuit pisuullu silamiittarnermut takornariartitsisarnermullu soqutiginaataasa arlallit toqqartornissaat ineriertortinnissaallu Kommunalbestyrelsip pingaarnertut anguniagaraa.

Soqutigisaqarfiiit immikkoortut illoqarfiiit nunaqarfillu killeqarfiiisa avataanniipput kiisalu illoqarfiiit nunaqarfillu killeqarfiiinut pilersaarutip naanerani allaaserineqarlutik.

Iilloqarfiiit nunaqarfillu killeqarfiiisa avataanni soqutigisaqarfinnut pilersarusiornermut atatillugu sumiiffiit ilaatigut silami inuunermut takornariartitsinermullu soqutiginaatillit ingerlaavartumik toqqarneqartarlutillu ilanngunneqartassapput.

Aatsitassanik soorlu guultimik, imermik kiisalu sanaartornermut atortussatut marrarmik aamma siltimik piiaanissamut periarfissat eqqumaffigineqarnerulernissaat naatsorsuutigineqarpoq.

Nuummi illoqarfiup killeqarfia

Nuup eqqaani illoqarfiup killeqarfia illoqarfiiut nunaqarfiiullu ineriertortinnejnarnerannut pingaarnertut anguniakkat malillugit aalajangersarneqarpoq. Killeqarfimmi ilaatinnejqarput nunaminertat ungasinnerusoq eqqarsaatigalugu illo-qarfiup ineriertorneranut tamatumunngalu atasumik ingerlatsinermut soqtiginaateqartussat.

Iloqarfiup killeqarfiani nunaminertat makku ilaatinnejqarput:

- Illoqarfiup ineriertortinnissaa siunertalarugu nunaminertat
- Imermik piiaaffiit eqqaanni illersuineremi killeqarfiiit
- Sumiiffiit sanaartorfigeqqusaanngitsut

Killeqarfiiut atorneqarnissaannut maleruagassat pingaarnerit

Iloqarfiup ineriertortinnissaa siunertalarugu nunaminertat kommunimut pilersaarummi pingaarnertut ilusissami kiisalu illoqarfiup ilaanut pilersaarusrornermut killiliussani immikkoortinnejqarput. Matumani aamma assersuutigalugu atuinermut maleruagassat aalajangersakkallu sorliit atuunnersut takuneqarsinnaavoq.

Nuummi imermik piiaaffiit eqqaanni illersuutit killeqarfinnik aalajangersaasoqarpoq. Killeqarfiiut iluini sammisaqarnissamut erngup mingutsinneqarnera-nik kinguneqarsinnaasumut akuersissuteqartoqassanngilaq. Nunaminertalli soorlu pisuttuarnermut, sisornermut, piniarnermut assigisaannullu silami si-unertanut nalinginnaasunut atorneqarsinnaassapput, qamuteralannilli angallannerunngitsoq.

Iloqarfiup killeqarfiani sumiiffiit sanaartorfigeqqusaanngitsut siammarsimanerat ilaatigut Nuummi pingaarnertut ataqtigiissumik sanaartorfiunngitsunit ilaatigullu illoqarfimmi ineriertortitsinissamut periarfissanit aalajangersarneqarput. Nunaminertat ullumikkut soorlu pilersuinermut aqqutinik, sulinermut atatillugu aqqusinernik sanaartukkanillu ataasiakkaanik sanaartorfiullutik pin-ngortitaanermissut isikkoqarput. Nunaminertat pisuttuarnermut, sisornermut, tupersimaarnermut assigisaannullu silami inuunermut siunertanut taamaallaat atorneqarnissaat kiisalu eqqissimaarnermi pingaartinnejqartut ataavartinnissaat pingaartinnejqarpoq.

Annerusunik sanaartornermik suliaqartoqassappat piumasaqaataavoq suli-assap Nuummut kommunimut pilersaarummi ilaatinnejqarsinnaanera illoqarfiiullu ilaanut pilersaarusrortoqareersimanissa. Sanaartugassaq kommunimut pilersaarummum ilaatinnejqanngippat sanaartulinnnginermi kommunimut pilersaarummum ilassusiortoqassaaq.

Nuummi illoqarfiup ineriaartornera

Nuup illoqarfiani nunaminertanik nutaanik pisariaqartitsisoqartorujussuuvoq, Nuullu suup tungaanut ineriaartortinnejarnissaa oqallisigineqaqalunilu eqqumaffigineqartorujussuuvoq.

Nuuk 2050

Kommunalbestyrelsip Nuummi illoqarfiup ineriaartortinnissaanut periarfissat teknikikkut/ningaasaqarnikkut 2000-imni misissoqqissaarpai. Misissueqqissaarneq illoqarfiup ineriaartortinnissaanut periarfissat pingaernerit marluk, tas-sa kujammut Akianullu, naliliiffiginissaannik siunertaqarpooq. Apeqqutit akineqarnissaannut pingaartut ilagisimavaat kujammut qeqertani Akianiluunniit mittarfimmik nutaamik inissiinissamut periarfissaqarnersoq.

Illuqarfiup suup tungaanut ineriaartortinnejarnissaanut qulaajärneqarnissaan-nut atatillugu pingaaruteqartut ilagivaat umiarsualiveqarnermut atotorissaarutit inissisimaffissaat, taakkua kiffartuussinnaassamatikkit suliffissuit uulia-siornermik aatsitassanillu qalluinermik ingerlatsilertussat Nuummiit Kalaallit Nunaanniillu containerinik assartuinermi suliaqartarnerup ilaattut. Taamaalillunilu tamassumap saniatigut kissaatigineqarpoq umiarsualivimmi nuanertanik sanaartorfiusinnaasunik peqalernissaq imarpik qulaallugu umiarsulivioreersumi.

Nuup Kommuneat maannakkut suleqatigiissitami peqataavoq atorfillit aqqutigalugit Kalaallit Nunaanni Namminersornerullutik Oqartussat Ilulissallu Kommuneat peqatigalugit, ilaatigut nunat tamat mittarfingisinnaasaannik umiarsualiviusinnaasumillu Nuup eqqaani inissisimaffigisinnaasaannik misissu-innittunik. Periarfissallu ilagisinnavaat maannakkut mittarfiup piovereersup al-lilerneqarsinnaanera imaluunniit Angissunnguani Akianiluunniit tamassumap inissinneqarsinnaanera.

Sumiiffinni qulaani taaneqartuni illoqarfimmik ineriaartortinsinermik aallartisaaneq avatangiisitigut aningaasaqarnikkullu kinguneqartorujussuussaaq. Qeqertani Qeqertarsuup Ikaarissallu eqqaanni imaq assersuutigalugu aalisakkanut suffisarluvoq arfernallu nerisarfulluni, aammaluk Akiani nipisaat, uillut, tuttut kiisalu imaanii naasoq qaqtigoortoq allilerninermit eqqugaassapput. Aningaasaqarnikkut sanaartornermut aningaasartuuterujussuaqannarani aamma ingerlatsinermut annertuumik aningaasartuuteqartoqassaaq.

Pilersarusiorfimmi matumani 2014-ip tungaanoortumi Qinngutsinni illoqarfi-up ineriaartortinnejarnerata kujammut Siorarsiorfiup tungaanut naammassineqarnissaa Kommunalbestyrelsip sulissutiginiarpaa. Tamatuma Kingorna il-loqarfiup ineriaartortinnejarnera kujammut qeqertat Aqissersiorfik, Tartunngu-aq, Qeqertarsuaq aamma Ikaarissat tungaannut toqqagassaalissaq imaluunniit Akiani illoqarfiup ineriaartortinnejarnissaa. Kingusinnerpaamik tullianik kommunimut pilersarusiornermi illoqarfiup sumut ineriaartortinnejarnissaanut aalajangernissaq pifissanngussaaq.

Nuup eqqaani illoqarfiup killeqarfii 2014-ip tungaanut

2014-ip tungaanut piffissami pilersaarsiorfiusussami Nuup eqqaani illoqarfimmik tamatigoortumik assiginngisitaartumillu ineriertitsinissamut periarfissat atorluarneqarnissaat Kommunalbestyrelsip kissaatigaa.

Takussutissiaq 2: Nuup Kommuneani illoqarfiaup killinga.

Kommunalbestyrelsip siunnersuutigaa, illoqarfiaup killeqarfia kujammut siam-martinneqartussatut Angissunnguaq taassumalu eqqaaniittut qeqertannguit ilanngullugit, aammalu Akiani sineriak nunatarlu ilanngullugit, taamaasiornikkut

pilerausiornerup inaerneqarnissaata tungaanut illoqarfiup ineriertorfigisinnasaai ammatinniarluginit.

Akiani illoqarfiup killeqarfia sinerissamut qanittumiit Nipisa Maalutulu tikillugit immikkoortinnejqarpoq avannamut nunamut ilummungaatsiaq killillugu. Sinerissamut qanittumiittooq Maalutumiit Saarlumut Illoqarfiup avataanut pileraarummi 2-mi illuaraqarfittut toqqagaavoq. Illoqarfiup ineriertortinnejqarnerani piumasarineqarpat, illuaraqarfik immikkoortukkuutaarlugu illoqarfimmut siunertanut ilangngutinnejqarsinnaavoq.

Kangerluarsunnguup paavani kissaatigineqarpoq aasaanerani sisorariartarfimmik pilersitsiqarnissa Kangerluarsunnguup Amerallillu nunataasa akornanni. Immikkoortoq tamanna ullumikkut asiartarfittut takornariartitsivittullu atorneqarpoq. Amitsup eqqaani nuna illoqarfiup killeqarfianittussatut ilangngunnejqarnissa siunnersutigineqanngilaq, pissutigalugu nuna tamanna Illoqarfiup avataanut pileraarummi 2-mi, illuaraqarfittut immikkoortinnejqarmat.

Siunissami periarfissaqarfiit nutaat

Siunissami illoqarfiup ineriertortinissaanut tunngavissatut illoqarfiup killeqarfia ittuani siunissami periarfissaqarfiit pingasut nutaat aalajangersarneqarput.

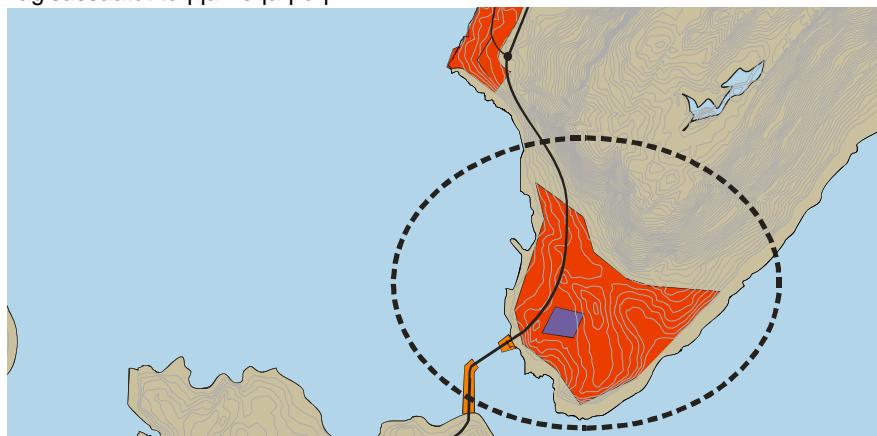
Illoqarfimmik ineriertortitsivik siullermik Siorarsiorfik qeqertallu (illoqarfimmi sumiiffik 5) Qinngutsinni illoqarfiup ineriertortinneranik nangitsiviusoq kiisalu Kingittorsuarmi ineriertortitsiviusoq (sumiiffik 6) ilaatigut aasaanerani sisorartarfittut ineriertortinnejqartussaq pineqarput.

Periarfissaqarfinni taakkunani pingasuni ungasinnerusoq eqqarsaatigalugu ineriertortitsinissaq pineqarmat sumiiffinni ineriertotsisiviusinnaasunut siullermik pingaarnertut maleruagassanik killeqarfinnillu aalajangersaasoqarpoq.

Inaarutaasumik killiliussatut sumiiffinnik killiliussatullu aalajangersakkanik aa-lajangersaneq kingorna kommunimut pileraarummut ilassusiornermi pissaaq.

Siorarsiorfimmi illoqarfimmik ineriertortitsivik

Siorarsiorfik siunissami illoqarfimmik ineriertortitsivissatut Nuummi illoqarfiup ilagisassaatut toqqarnejqarpoq.

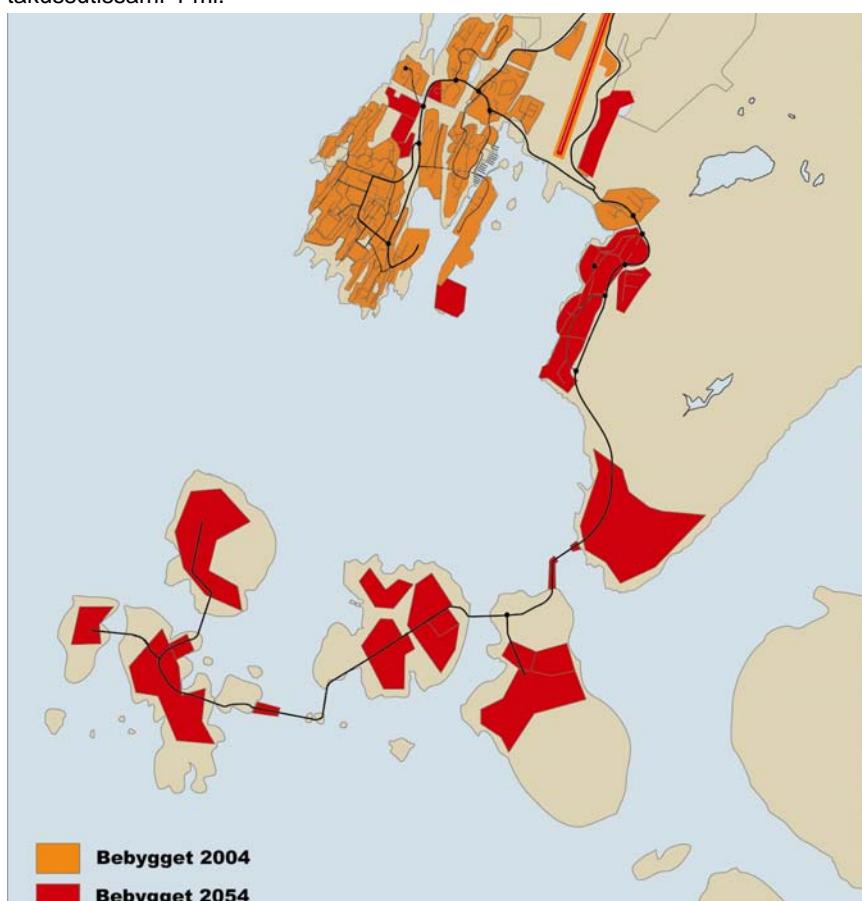

Takussutissiaq 3: Illoqarfekarfiup sumiifiata 5-p assinga: Siorarsiorfik.

A Illoqarfiup ilaa sumiiffinnik ilaatigut akulikitsuunngitsunik pukkitsunillu, akuliki-tsunkik pukkitsunillu kiisalu quleriaanik inissialiortiternermut siunertanut imaqassaaq. ammattaaq nunaminertanik immikkoortitsisoqassaaq illoqarfiup ilaanut qiterisaqarfimmut, meeqqeriveqarfinnut sunngiffimilu siunertaqartunut kiisattaq inuuussutissarsiuteqarnermut siunertaqartunut. Illoqarfiup ilaata 6-800-t missaannik inissiaqarnissaa naatsorsorneqarpoq. Siorarsiorfik Qinngorput aqqutigalugu aqqusinikku pingaarnertut angallaffiusukkut angallannikkut sullinneqassaaq. Sumiiffimmut sullorsualiornikkut aqqusinniortoqassangatinneqarpoq.

Nuup kujataani qeqertani illoqarfiup ineriartorfigisinnaasai.

Nuup kujataani qeqertat siunissami illoqarfiup ineriartorfigisinnaasaattut toqqarneqarput. Sumiiffik ilanngunneqarsinnaissaq nunanut tamanut mittarfittaassap umiarsulivittaassallu Nuup eqqaani inissisimaffissaat aalajangersarneqareerpata. Nuup kujataani qeqertani illoqarfiup ineriartorfigisinnaasai, tassani qeqertat imminnut atassuserneqassapput ikaartarfinnik sullilianillu, titartaganngorlugu takutinneqarpoq takussutissami 4-mi.

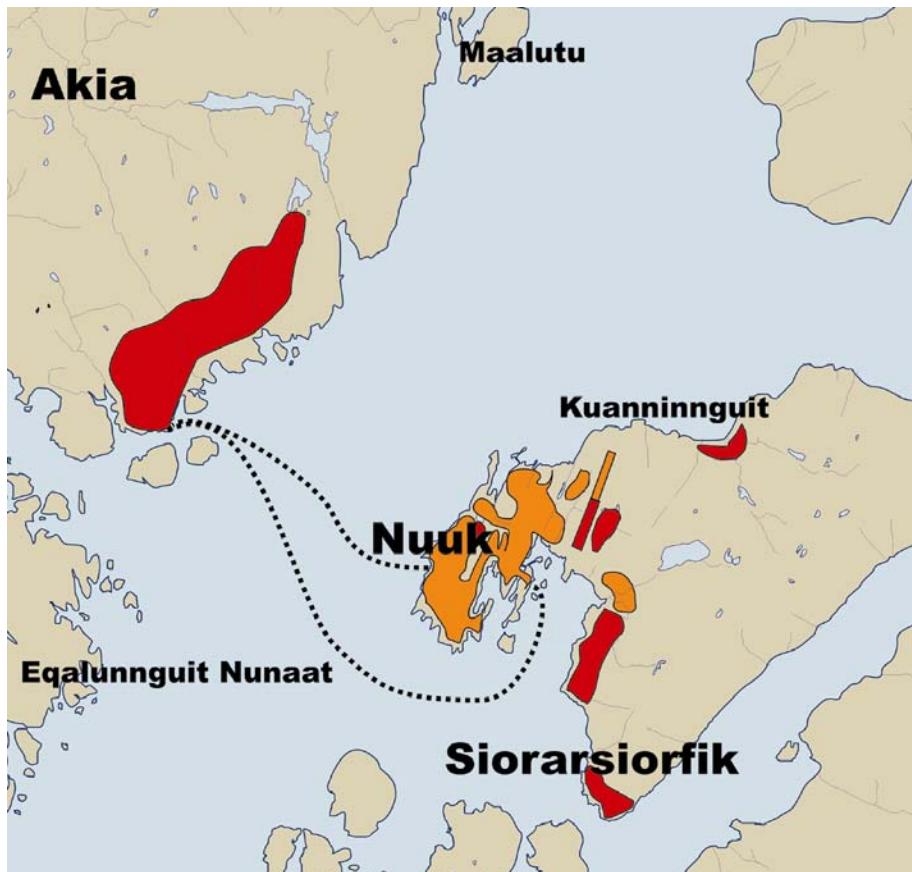
Takussutissiaq 4: Illoqarfiup kujammut ineriartorfissai. Sumiiffit aappaluttut illoqarfiup nutaanik immikkoortortaqarfissaanik nalunaaqutsiisuuupput.

Akiani illoqarfiup ineriertorfigisinnaasai.

Akia siunissami illoqarfiup ineriertorfigisinnaasaattut toqqarneqarnikuuvooq. Sumiiffik ilanggunneqarsinnaalissaq nunanut tamanut miitarfittaassap umiarsulivitaassallu Nuup eqqaani inissisimaffissaat aalajangersarneqareerpata.

Akiani illoqarfiup ineriertortinneqarnissaa atatillugu killeqanngiusaasattunik illoqarfiup ineriertorfigisinnaasaanik ammaassissaq. Umiarsuliveqarnermut atortorissaarutinik pilersitsinissamut arlariinnik pitsaasunik perarfissaqarpoq.

Akiani illoqarfiup ineriertorfigisinnaasai maannakkut illoqarfimmiit ikaartaatinut attaveqaaserlugu titartaganngorlugu takutinnejarpooq takussutissaq 5-imi.

Takussutissaq 5: Akiani illoqarfiup ineriertorfigisinnaasai. Sumiiffit aappalutut illoqarfiup immikkoortortaqarfisinaasaanik nalunaaqtsiisuupput. Titarerit aggulutut ikaartaatinut aqquaasinnaapput.

Kingittorsuup eqqaani perarfissaqarfiit.

Nunatani Kangerluarsunnguup Ameraliullu akornanni perarfissiisoqassaaq Kingittorsuup eqqaani aasaanerani sisorariarfiusartut pisuttuarfiusartullu inerisarneqarnissaannut.

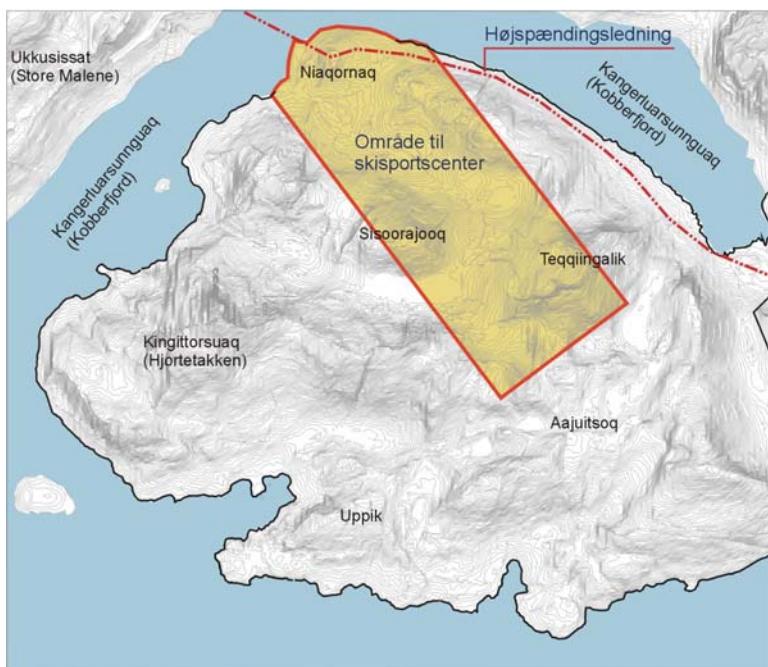
Silami sammisaqartitsinermut kiisalu Kingittorsuup eqqaani sarfamut sakkortuumut aqqusiornermut tapersiissutinik annertusaaneq 1990-imi pilersaarusi-orneqarpoq.

Sumiiffiup sisorarnermut annertunerusumik atorneqarnissaanut periarfissa-nik tapersisinnasunik periarfissiinissamik kissaateqarneq pilersaarummut tunuliaquaavoq. Sumiiffimmi tassani sumiiffinni arlalinni pinngortitap kusanartorsuuffiani aallaarsimaarfittullu nuannarineqartumi ukioq naallugu aputeqartarpooq. Taamaattumik sumiiffimmi ukiuni arlalinni illuarraqarsimavooq.

Aasaanerani sisorartarfiup atorluarneqarnerunissaanut periarfissiinarluni pingaarnertut ilusissami sumiiffiit takkuttartunut takornarianullu naammaginarerusumik illuaqcanik periarfissanillu pilersitsiviusinnaasut immikkoortinne-qarput.

Sisorartarfiup saniatigut sarfamut sakkortuumut aqqutissamik sumiiffikkortussamik inissiinissamut maleruagassiorqarpooq.

Kommunimut pilersaarummi killiliussani sumiiffiup atorneqarnissaa pillugu aalajangersaasoqarpooq.

Takussutissaq 6: Illoqarfiup ilaanut nunap assinga 7: Kingittorsuup eqqaata assinga

Kuanninnguit tungaanut illoqarfiup ineriartortinnejarnissaa.

Kommunalbestyrelsip aammattaaq naliliiffigisimavaa illoqarfiup kangimut inerriartortinnejarnissaanut periarfissat aalajangersimallunilu, nunaminertat Nuup kangianiittut taamaallaat inniminniiffigineqassasut inuussutissarsiute-qarnermut siunertaqartunut, sulliveqarfinnut immikkut ittumik mingutsitsifflu-sunut ujaqqerivimmullu.

Qeqertarsuatsiaat Kapisillillu eqqaanni nunaqarfiiit killeqarfii

Qeqertarsuatsiaat Kapisillillu eqqaanni nunaqarfiiit killeqarfii Kommunalbestyrelsip illoqarfiiit nunaqarfiillu ineriatortinneqarnerannut pingarnertut anguniagai malillugit aalajangersarneqarput.

Qeqertarsuatsiaat

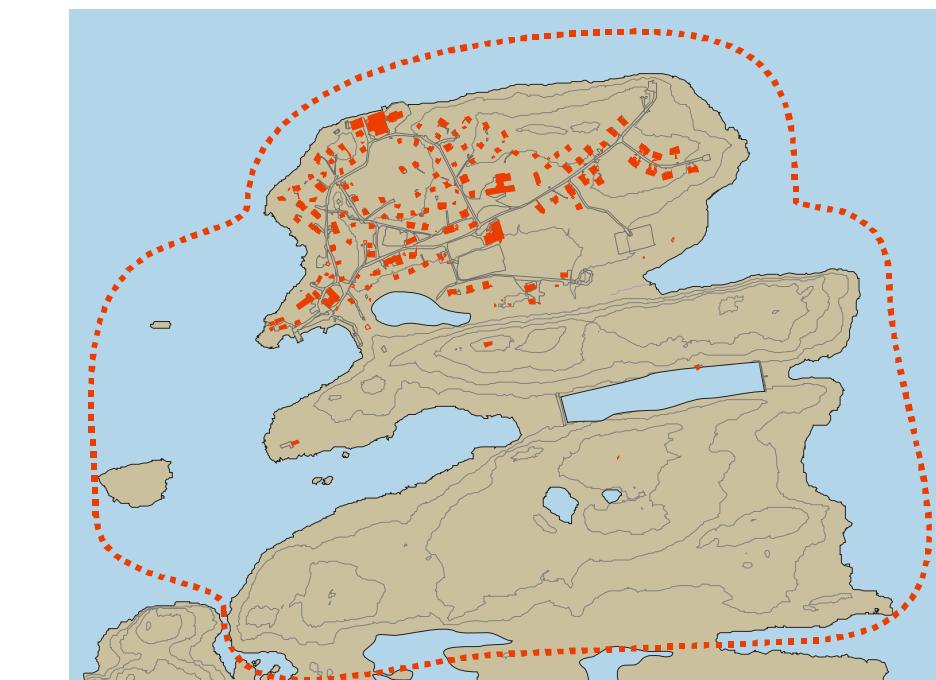
Qeqertarsuatsiaat Nuup kujataani 130 km-it missaannik Paamiullu avannaanni 130 km-it missaannik ungasitsigisumiippoq.

Innuttaasut amerlanerpaat 1940-kkut naalerneranni nussorput. Qeqertarsua-tsiaani siornatigut inuussutissarsiutit pingarnersarisimavaat saarullinniarneq piniarnerlu.

Nuna tamakkerlugu 1990-ikkunni saarullinniarnerup kinguarnera nunaqar-fimmi inuttussutsip kinguarneranik nassataqarpoq.

1980-ikkunni 1990-ikkullu aallartinneranni saarullinnialeruttornermi Qeqertarsuatsiaat 350-it angullugit innuttaqarput. 2003-mi Qeqertarsuatsiaat 270-inik inoqarput.

Nunaqarfik sapaatit akunnerannut ataasiarluni umiarsuarmik aqusaarneqartarpooq ullumikkullu Qeqertarsuatsiaanut aalaakkasumik timmisartuussisoqarneq ajorpoq.

Takussutissiaq 7: Qeqertarsuatsiaani nunaqarfiiup killinga.

Angallassinermut periarfissat pitsaanerulersinnissaat qularnaarniarlugu heliportiusinnaasumut nutaamut nunaminertamik sillimmmasertoqarpoq, taamaatorli sanaartornissamut pilersaaruteqartoqanngilaq.

Eriagisariallit eriagiumallugit illuutit eriagisariallit piiarneqannginnissaat illuu-tillutitarneqaqqarnerisa sananeqaataasalu eqqarsaatigineqarnissaat aa-lajangersarneqarpoq.

Kommunimut siusinnerusukkut pilersaarummi 1993-2005-imi nunaqarfipukjataatungaani inissiaqarfik nutaaq immikkoortinnejarsimavoq inissiaqarfioresoqtamakkerlugu sanaartorfigineqareerpat aatsaat atulertussaq. Kommunimut pilersaarummi tassani inissiaqarfik nutaaq atuutsiinnarneqarpoq. Tamanna tunuliaqutaralugu Qeqertarsuatsiaanut nunaqarfip killeqarfia atuutsiinnarneqarpoq, tassami piffissami pilersarusiorfiusumi siunissami il-loqarfimmik ineriertortitsineqnunaqarfip killeqarfigeriigaani pisinnaanera nalilerneqarmat.

Kapisillit

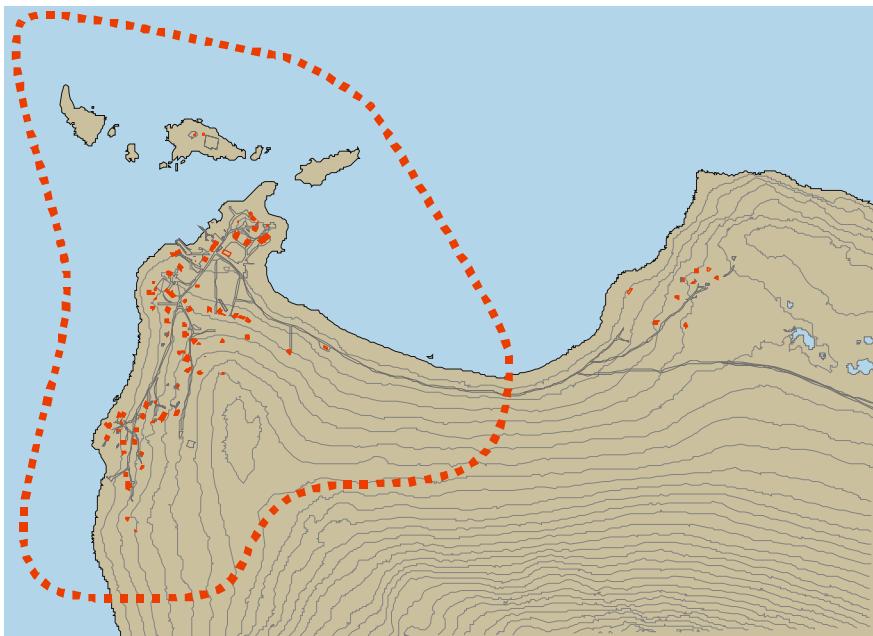
Kapisillit Nuup kangiani 75 km-it missaanni ungasitsigisumiippoq. Nunaqarfik nuummi pukkitsumiipoq sanaartorfiup nutaannginnersap umiarsualivillu i-nissisimaffigisaattassanngaanniillu nunaqarfik kujammut kimmuit alliartorsi-mavoq.

Kapisillit 1980-imi 127-nik inoqarput. Kapisilinni 2003-mi inuit 97-it najuga-qarput. Taakkuningga meeraaqqat inuusuttullu ikittuinnaapput. Nunaqarfik taamaalilluni ilaqtariinnik inuusuttunik ikittunik utoqqarpassuarnillu inoqarpoq.

Inuussutissarsiuttit tunngaviusoq Qeqertarsuatsiaanitulli saarullinniarnerullunilupiniarnerusimavoq. Aammattaarl tassani ukiuni kingullerni tamatuma kinguaritornerata ilaqtigut aalisakkeriviup matuneqarnera kinguneraa. Ullu-mikkut suliniutit ineriertortitsinerlu savaateqarnermik inuussutissarsiuteqar-nermut kiisalu takornariartitsinermut, ilaqtigut aasaanerani tikeraartitsinermik, pisuttuarlarlutik takornarianik assigisaannillu imaqartumut sammitinneqarpoq.

Nunaqarfik sapaatip akunneranut ataasiarluni Nuuminngaaanniit angallavigineqartarpoq piffissami maj-imuit januarip tungaanut.

NASSUIAAT

Takussutissiaq 8: Kapisilinni nunaqarfimmut killigititaq.

Angallannikkut periarfissat qulakteerniarlugit heliportissamut nutaassamut nunaminertassamik inniminniisoqarpoq, naak sanasoqarnissaanik pilersaa-ruteqanngikkaluartoq.

Nunaqarfip alliartorfigaa kujammut, tassami nutaanik sanaartorneq nunami-nertani aalaakkaasumik qaarsortalimmi inissinneqarsinnaammatt. Nunami-nertat seqinermut isikkivimmullu tunngatillugu naapertuutsinneqarput.

Kapisilinni inigineqartut tassaanerupput ilaqtariinnut ataatsinut illut. Eriagisariallit eriagiumallugit illuutit eriagisariallit piarieqannginnissaat illuu-tillu titartarneqaqqarnerisa sananeqaataasalu eqqarsaatigineqarnissaat aa-lajangersarneqarpoq.

Kapisilinnit kangimut 1 km-it missaanniippoq Nuussuaq sunngiffimmi illunut nunaminertaasoq. Sumiiffik Illoqarfip avataanut pilersaarut nr. 2-mi sunngif-fimmi sumiiffittut ukioq naallugu najugaqarfissatut periarfissaqanngitsutut atuutsinneqarpoq.

Nuussuarmi illuaraqarfimmik kommunimut pilersaarummi 1993-2005-imni nu-naqarfip killeqarfii ni ilaatinneqartumik ilaqrpoq. Piffissami pilersaaruteqarfii-usumi siunissami sanaartornissaq nunaqarfip killeqarfii iluaniissinnaane-ra nalinerneqarpoq.

Illoqarfiiit nunaqarfiillu killeqarfiiisa avataanni soqutigisaqarfiiit

Kommunimi pinngortitat eqqissisimaarnikkut takornariartsinikkullu atorluar-neqarnissaanut tunngavissiisinnasutut soqutiginaatillit ineriertortinneqarnissaat Kommunalbestyrelsip pingarnertut anguniagaraa. Taamaattumik illoqarfiiit nunaqarfiillu killeqarfiiisa avataanni soqutiginaatillit makku toqqarneqar-put:

- Qoornoq, nunaqarfiusimasoq. Tassani sanaartorfik maanna aasarsiortarfittut atorneqarpoq sumiiffiillu Illoqarfiup avataanut pilersaarummi nr. 1-imiippoq, Qoornoq 2001-im. Takuuk takussutissiat nr. 9 aamma 10.
- Illuaraqarfiiit Illoqarfiup avataanut pilersaarummi nr. 2-mi ilaatinneqartut, Nuup Kommuneani illuaqqat, 2003. Takuuk takussutissiaq nr. 11.
- Kangerluarsoruseq nunaqarfiusimasoq siusinnerusukkut aalisakkeriviu-simasoq. Tassani ungasinnerusoq eqqarsaatigalugu sumiiffimmut nu-naannarmut pilersaarusiortoqassaaq. Sumiiffiillu ilaatinneqarpoq Illoqarfi-up avataanut pilersaarummi nr. 2-mi, Nuup Kommuneani illuaqqat, 2003, ungasinnerusorli eqqarsaatigalugu sumiiffimmut erseqqarinnerumik illoqarfiup avataanut pilersaarusiortoqassaaq. Takuuk takussutissiat nr. 9 aamma 27.
- Qooqquq, savaateqarfiusimasoq, ilisimaneqartoq kusanartunik qaqqanik avatangiiseqarnermigut. Savaatillit illutigisimasaat namminersortunut tunniunneqarsi-mapput sunngiffimmilu illuaqqatut ornittakkatut atorneqarlutik. Taanna siusinnerusukkut akunnittarfittut atorneqarsimavoq sumiiffiillu illuaqqanut atorneqarnerusinnaavoq. Kommunalbestyrelsip siunertaraa, siunissami Qooqquunut sumiiffinnullu eqqaamiumiraaniittuni pilersaarusiortoqarnissaa, sumiiffiup atorneqarnissaanut sukumiinerusumik nassuaassisussamik, takuuk takussutissaq 8.
- Egalunnguani immikkoortut, Egaluit Paarlerni Narsamilu sumiiffiit illuaraqarfissaqqippu. Aamma matumani nunaannarmut pilersaarusiortoqassaaq. Qoornup kujataata 'kangiatungaani Qeqertarsuarmi kuua illugiisillugu nunataa annertuujuvoq naqqissuullunilu, kuuatalu killigaa iterlak Egalunnguit. Sumiiffimilu tamassumanik arlariinnik illuaqqioriornissa-mut periarfissaqarpoq illoqarfiup avataanut pilersaarusiassap killigitaasa iluanni, takuuk takussutissaq 16. Kangerluup Egaluit Paarlit qinnguat isi-gineqartarpooq sumiiffiusoq takornariaqarnermut tammaarsimaatisinsernullu atomeqartartoq aammalu Nuummi innuttaasunit takornariartarfittut ornigarneqarluartarluni.. Ullumikkullu arlariinnik illuaraqartiterpoq, takuuk takussutissaq 22. Narsaq nunaqarfiusimasoq Ameraliup kangerluata paavaniittooq. Ullumikkut sumiiffimmi oqaluffeqarpoq lejrskolertarfeqarlunilu, takuuk takussutissaq 25.
- Itinnera tuttuuteqarfiusimavoq. Sumiiffimmi tuttuuteqarneq pisortatigut 1998-im. atorunnaarsinnejarpoq. Toqoraavik illullu najugaqarfissiaasimasut maannakkut inoqanngillat, siunertanulli allanut atorneqarsinnaassapput. Uanilu aamma illoqarfiup avataanut pilersaarusiortoqassaaq illuutit pioreesut atorluarneqarnerunissat siunertalarugu assersuutigalugu lejrskolertarfittut, takuuk takussutissaq 21.

Sumiiffiit soqtiginaatilitut toqgarneqarsimasut saniatigut, aammalu tamassumap malitsigisaanik kommunip nunaminertatut oqartussaaffigisaani, kom-muni soqtigin-nippoq sumiiffiit iluani eqqisisitsinissaminut Nuup Kommune-anut killigititaasa iluani. Uanilu pineqartut tassaapput Akilia, nunarsuarmi qaqqat pisoqaanerpaat ilaannik ilaqratoq taamaammallu eqqisisimatitaasoq, aammalu Kuussuaq, siornatigut qallunaatsiaaqarfiusimasoq eqqisisimatinneqarnissaanullu qinnuteqarfingineqarsimasoq.

- Kuussuarlu eqqisisimataatinneqalissappat tamassumap qulakkiissavaa takornarissat ornittagaattut pinngortitatut attorneqanngitsutut asseqanngitsutullu aamma kulturikkut kingornussassatut sumiiffittut. Tamatumunngalu atatillugu Ki-laarsarfik kommunetigut soqutisaqrifittooq neqarniassammat ilaatigut basecamputit tikerarnermilu qiterisaqrifittooq. Illoqarfiup avataanut pilersaarut ungasinnerusoq eqqarsaatigalugu Kilaarsarfimmut sananeqartariaqassaaq.

Takussutissiaq 9: Sumiiffinnut allaaserineqarsimasunut nunap assinga.

Qoornoq

Qoornoq Qoornup Qeqertarsuata avannamut kangiatungaani inissisimavoq. Qoornoq Nuunmi innuttaasunit aasaanerani feeriertarfittut kangerlummi or-nigarneqarnerpaajusarpooq Nuummilu lejrskolertarifiit amerlanerpaartaat tassaniillutik. Siornatigut nunaqarfiusimasup nammineerluni isikkuni attatiinnarsimavaa illunik qisunnik minnerusunik peqarnergikut.

Qoornumut pilersaarusrornermi siunertarineqarpoq sumiiffiup attanneqarsinnaasumik attorneqarnissaanut maannalu avatangiisisut attanneqarnissaanut tunngavissamik aqutissiuussinissaq. Ilaatigut tamassumap tungaasigut taaneqarsinnaasut tassaapput nunaminertat, illuutit sanaartukkallu nunaqarfiusimasumut attuumassuteqartut.

Sumiiffik siunissami taamaallaat eqqisisimaarfittut siunertanut attorneqarsin-naavoq ataavartumik najugaqarfingineqarsinnaanani.

Qoornumut pilersaarummi sunngiffimmi aasaaneranilu inissianut sanaartorfissamik kiisalu aallaarsimaartarfissanut immikkoortitsisoqarpoq niuertarfioresrullu pisoqqap katersugaasivilerlugu il.il. allilerneqarsinnaanera periarfissinneqarluni.

Qoornumi sumiiffit pingaarnertut aqquuteeqqamik oqaluffiup eqqaanit aalisak-keriviup illutaanut niuertarfimmullu kujataatungaaniittumut ingerlasumik attaveqartinneqarput. Qoornoq tamakkerluni sanaartorfioererpoq. Takuuk takussutissaq 16.

Nuup Kommuneani illuaqqat

Ukiuni kingullerni angallatit sukkasuuliat amerliartorsimaqaat taamatullu aamma Nuup Kommuneani illuaqqat amerliartorsimallutik. Illuaqqat piumaneqarnerujussuisa malittarisassaqartinneqartariaqalersillugillu pilersaarusior-neqartariaqalersissimavaat. Taamaattumik Illoqarfiup avataanut pilersaarut nr. 2, Nuup Kommuneani illuaqqat, Kommunalbestyrelsip suliarismavaa tas-sani sumiiffit siunissami illuaraliorfiusinnaasut toqqartorneqarsimallutik. Sumiiffinni toqqartorneqartuni illuaqqanut nunaminertanik tunniussisinnaaneq Nuup Kommunianut nuunneqarpoq.

Nunaannarmut soqtiginnitoqartorujussuuvoq sumiiffippassuarnilu soqtigi-sat assigiinngitsorujussuullutik. Assersuutigalugu sumiiffinni maanna inuusut illuaraliorfissaqqitsitaanni qallunaatsiaqarfikunik eskimoqarfikunillu nassaassaqarsinnaavoq.

Illuqarfiup avataanut pilersaarummi sumiiffiit illuaraliorfiusinnaasut illuaraliorfiusinnaangitsullu aalajangersarneqarput. Sunngiffimmi illuaqqat, piniajartarfilt annanniajartarfilla kiisalu takornarianut illuaqqat sumi sananeqarsinnaandersut aalajangersarneqarpoq. Illoqarfiup avataanut pilersarutiip avataani illuaraliorqarsinnaanngilaq.

Illuaqqat amerlanerpaartaat kangerluit eqqaanni inissisimateeqqapput, taamaatunillu pilersitsinissamut assartuinermi ajornartorsiutigisinjaasanik naapitassaqangaanngiffiusuniillutik, aammalu umiatsiamik anguneqarsinnaasuniillutik.

Illuaqqat Nuumminngaannit sapaatip akunnerata naalerterani angalalluni anguneqarsinnaasuni inissisimakkajuttarput- Illuaqqat ilaat imminnut qanillutik kuuit naaffiini, umiatsialivigissuni imaluunniit nunaqarfinni inuerunnikuni inissisimatineqartarput sunngiffimilu aallaarsimaartarfittut atorneqartarlutik, ilaallit siamasissumik inissisimateeqqapput tamakkulu sunngiffimmi piniajartarnermi atorneqarnerusarlutik.

Kommunip illuaraatai piniajartarnermi atorneqartartut sunngifimmi illuaraqarfilt avataanni amerlanerpaartaat inissisimapput, taakkulu aalisartunit, inuussutissasiutigalugu piniajartunit saniatigooralugulu piniajartartunit unnuiffittut annanijartarputtut illuaqqallu ilaat Nuummi Qeqertarsuatsiaallu akornanni angallannermi akunnitarfittut atorneqartarputtaaq.

Illuaqqanut pilersaarisornerup saniatigut Kommunalbestyrelsip ukiuni tulliuttuni nunaannarmi pisuttuartarfilt allallu takornariaqarnermut tunngasut pilersaarisornerisa aallartinneqarnissaat siunertaraa.

Takussutissiaq 10: Nuup Kommunianii illuaraqarfiit. Toornerit aappaluttut tassaapput sumiiffiit Asimut pilersaarummut nr. 2-mut ilaatinneqartut. Kipparissut tassaapput titartakkani 11-miit 27-mut nunat assingisa immikkoortuinut killiliussat.

Illuaraqarfiit Illoqarfiup avataanut pilersaarut nr. 2-mi ilaatinneqartut

Nuup Kangerluata

Nuup Kangerluatan atatillugu illuaraqarfiit makkua toqqarneqarsimapput:

- Nuup Kangerluata paavata avannaani avallerpaami qeqertarpanni sinerissap killinganiittuni nunaqarfiusimasoq Kangeq inissisimavoq. Nunaqarfikumi suli illoqarpooq, taakkungangalu ikittuinnaat sunngiffim-mi illutut/-illaqqatullu atorneqarput. Nunaqarfiup o-qaluffia qeqertami Uummannami oqaluffiusimasup affaata aapparaa. Oqaluffik taassumalu avatangiisai kulturikkut oqaluttuarisaasutut soqtiginaateqarput, takuuq takussutissaq 11.
- Kanassut aamma Kanajorsuit Nuup Kangerluata i-laani kangerluit annikinnerit Akiani ilagaat. Tamarmik umiatsialivigissuupput. Tassanngaanniit Sermi-tsiap Qoornullu Qeqertarsuaata tungaanut aputerasaartumik kusanaqisumik isikkiveqarpooq. Kanassut aamma Kanajorsuit illuaqqanik ilaatigut tamakkerlugu sanaartorfioresimapput. Saarloq nunaqarfikuuvooq, Akiani umiatsialivigissumiiulluni. Immikkoortumi tamani qanga siuaasatta illuerunnerinik, iliveqarfinnik, ilivikoqarluni aammalu marlussunnik

illuaqarluni. Immikkoortoq Maalutumiit Saarlup tungaanut illuaqqiorfissatut piukkunnarluinnarpoq, takuuk takussutissaq 12. Qeqertaq Maalutu illuaraliorfigineqassan-ngilaq.

- Akiata kangimut sineriaani Tertimi kangerlumanermi ikitsuinnarnik illuaraqareerpoq, immikkoortumilu illuaqqanut ataasiakkaanut killeqartumik inissaqarlu-ni. Tertip kujataani avannaanilu Kanajutsiaani Ki-ngittullu tasersuaani aamma illuaqqiorfissatut peri-arfissaqarpoq, takuuk takussutissaq 13.
- Qussuup immikkoortua tuttut nujuartat neriniarfigaat, tamaani akorngusersorneqaratik piaqqiorsinnaallutik ivigartorlutilu. Ullumikkut il-luaraq ataaseq tamaaniippoq. Immikkoortoq allanik illuaqqiorfiginaveer-saartinneqassaaq,
- Illulialik Nuup Kangerluata nanginneraa. Kangerluup ilamininngua inuus-sutissarsiutigalugu aalisarnermi soqtiginaatilittut nalunaarsorneqarsi-mavoq. Ka-ngerloqarfik illuaraliorfigineqassanngilaq.
- Qoornup Qeqertarsua qeqertaavoq Nuup Kangerlu-ata ilorpasisssuaniit-toq. Maannakkorpiaarlut qeqertap avannamut kangiata nuaani illuaqqat ataasiakkaat sananeqarsimallutik. Qeqertap kangimut avannaata nua-niit Iliverpassuarniit Qoornup kujataani kangerlumanermut illuaqqiorfis-satut piukkunnarpoq, takuuk takussutissaq 15.
- Qeqertarsuaq Qoornup Qeqertarsuata kangiato-ngaaniippoq. Qeqertap kitaatungaani marlussunnik sunngiffimmi illuaqqiorqoqsimalluni. Qeqer-tap ka-nqiatungaani immikkoortut sisamat illuaqqiorfiusinnaasut immik-koortinneqarput. Siulleq immikkoortorlu avannarlerpaajusoq annertuuju-voq isorartungaatsi-arlnilu, qeqertap Uummannap kitaaniilluni, takuuk takussutissaq 18. Immikkoortut aappaat kangerlumanermi Kukimmi ku-jammut sammisuuveq, takuuk takussutissaq 16. Immikkoortut pingajuat qaqgap Qinngap kangianiippoq qeqertaaqqamik saavaniitto-qarluni, ta-kuuk takussutissaq 16. Immikkoortullu sisamaat kujasinersaallu Itissar-nerajuttup avannaaniippoq qeqertaaqqap saavani, takuuk takussutissaq 16.
- Qeqertarsuup kitaatungaani sunngiffimmi arlariinnik illuaraliorqoqsimavoq. Sumiiffiit marluk illuaraliorfissatut immikkoortinneqarput. Sumiiffiup appaa iterlaap Qingap Iluata kuuata illugiiissillugu qinnguanip-poq. Aap-paalu Itissarnerajuttumi kangerlumanerup Ikkattup kujataatungaani il-luaqqanut arlalialunnut sanaartornissatut inissaqarpoq, takuuk takussu-tissaq 16.
- Qooqqut kangerlua kujammut Timmiannguit sinerlugit maannakkut il-luaqqanik ataasiakkaanik peqarpoq, immikkoortumilu tassani illuaqqanik ataasiakkaanik amerlanerusunik inissaqarluni, takuuk takussutissat 16 aamma 17. Taamaattorli kuup tatsillu eq-qaat annertooq immikkoortup

asiarfigiuminarnera pi-ngaartillugu illuaqqiorfissamut atorneqassanngi-laq.

- Qinnguata kuuata avannamut kitaani kuuk sinerlugu narsaamanertami il-luaqqanik arlaqanngitsunik inissiisoqarnissaanut periarfissaqarpoq, soor-luttaaq Qooqput kujataata'kitaani illuaraliorfissamik immikkoortitsoqarsi-masoq, takuuk takussutissaq 17.
- Taseraasaq avannarlermiittoq ilanngullugu immikkoortoq Itivip Taseraa-saa alianaatsorsuuvoq, soorlu aamma immikkoortoq qangarnitsanik arla-linnik peqarfiusoq. Taamaattumik Itivip Taseraasaata kitaani killilimmik il-luaqqiorfissamut periarfissaqarpoq, takuuk takussutissaq 18.
- Kapisillit Kangerluata paavata avannamut kitaaniiput kangerluit marluk, Amitsuarsuk aamma Paatusooq. Kangerluup isaariaata avannamut sammisuaniipput qallunaatsiaat illukui. Kangerluup qinnguani illuaqqi-orfissamut periarfissaqarpoq, takuuk takussutissaq 19. Amitsuarsuup qinnguani qangarnitsanik arlalinnik nassaassaqarpoq kangerluullu qinnguani iluaqqamik ataatsimik peqarluni. Kangerluk tamarmi annertuuju-voq, pinngortitaq minguitsoq, illuaqqiorfigineqaqqittussaanngitsoq.
- Nunaqarfiup Kapisillip kangiatungaani illuaqqiorfissanik marlunniq pe-riarfissaqarpoq, "Nuussuaq" Kapisillit kuuatalu akornanniittoq, sumiiffiullu aappaat kuuata avannaatungaaniippoq, takuuk takussutissaq 20. Immik-koortuni Neriunami aamma Kuussu-armi, Kapisillit avannaaniittumi, nu-naateqarfeqarpoq savaateqarfeqarlungilu kiisalu arlalinnik illuaqarluni. Inuutissarsiutit taakku allilerneqarnissaat eqqarsaatigalugit Kuussuup eqqaani illuaqqiorfissatut imaluunniit Neriunap kujatinnguani il-luaqqat amerlinissaat kissaatigineqanngilaq.
- Tuttuuteqarfiusumasup avannamut kangiani immikkoortoqarpoq anner-tooq manissoq illuaqqiorfissatut piukkunnarpoq, takuuk takussutissaq 20.

Ameralimmut

Kangerloqarfimmut Ameralimmut atatillugu Kommunalbestryrelsip sumiiffiit il-luaqqiorfissat tullinnguuttut toqqarsimavai:

- Ameraliup paavata eqqaaniippoq Amiitsoq kangerluup avannaatungaani. Immikkoortoq umiatsialivigissumni inissisimavoq. Amiitsumi ullumikkut illuaqqat ikitsuinnaapput, amerlisinnaanerilu akuerineqarsinnallutik, takuuk takussutissaq 21.
- Eqaluit Paarlerni Nuussuaq killeqartumik illuaqqiorfissatut immikkoortinneqarpoq. Amerallip kangerlu-ani Eqaluit Paarluit kangiani kuup kitaatungaani illu-aqqanik arlaqanngitsunik sanaartornissamut periarfissaqarpoq, takuuk takussutissaq 21.

- Qasigiannguit Ameraliimmiippoq Eqaluit Paarliit ka-ngiatungaani. Immikkoortoq inuussutissarsiutigalugu aalisartunit soqtigisaqarfiuvoq. Ullumikkut illuaqqat pingasut tamaaniipput ikitsuinnarnillu illuaqqjornis-samut suli inissaqarluni. Qasigiannguit kangianni kangerliumarngip kangianni kitaanilu aamma ikitsunik illuaqqiorrissamut periarfissaqarpoq, takuuk takussutissaq 22.
- Ameralla kangerluup Ameraliup kangerliumanersa-rivaa. Ameralla tamarmi illuaqqiorfiusussaanngitsutut inissisimavoq, immikkoortumi tim-miaqarnikkut qangarnitsanillu soqtigisat immikkullarissut pissutigalugit.
- Eqaluit Ilorliit Amerallami kujammut kangerluuvoq. Kangerluup immik-koortua inuutissarsiutigalugu aalisartunit soqtigisaqarfiuvoq, taamaat-tumillu piniartartunut illuaqqamut ataasiinnarmut sananissamut akuersi-soqarsinnaalluni. Immikkoortoq illuaqqanik allanik sanaartorfiussannigilaq.
- Itilleq Amerallip kangerluisa avannerlersaraat. Ka-ngerluk tamarmi inuussutissarsiutigalugu aalisartunut soqtigisaqarfiuvoq. Ullumikkut immikkoortumi pingasunik illuaraqarpoq ataatsimillu tammaarsimarfeqar-luni, taamaattumillu illuaraliorrissamut periarfissaqarluni Aqajamerngit Nuuani, Ivissuarmiit ilum-mut, taamattaaq Itillip alannguani Qeqertann-guup ti-maani, takuuk takussutissaq 23.

Ameraliup Kangerluarsuarsunnguullu sineriaani

Ameraliup Kangerluarsuarsunnguullu sineriaani Kommunalbestyrelsip illuaqqiorfissatut tullinnguuttut toqqarsimavai:

- Nunaqarfiusimasup Narsap avannaatungaani kujataatungaanilu illuaqqanik amerlanernik sanaartortoqarnissaanut akuersisoqarsinnaassaaq, takuuk takussutissaq 24.
- Qarajat Iluat Ameraliup Kangerluarsunnguullu akornanni kangerluuvoq annertooq (Utoqqarmiut Ka-ngerluarsunnguat). Maannakkugallartoq ataasiakkaanik siammassisumillu inissisimasunik illuaraqarpoq. Siunissamilu Qarajat avannaatungaani kangerluup Qarajat Iluata qinnguani ikittuinnarnik illuaqqi-ortoqarsinnaassaaq, takuuk takussutissaq 25.
- Qarajat Iluata kajuatinnguani Illutsiaat kangerluuvoq annikitsoq. Illutsiaat nuuata kujatinnguani marlussunnik illuaraqarpoq illuaqqanillu ataasiakkaanik sa-naqqittoqarnissanut periarfissaqassalluni, takuuk takussutissaq 25.
- Qarajat Iluata kujasinnerusuaniippoq kangerluk Killut Ilua. Kangerluup qinnguani kuup kujataani nuun-nguup eqqaani 3-4-nik illuaraqarpoq. Nuunnguup eqqaani illuaqqanut ataasiakkaanut taamaallaat a-kuersisoqarsinnaavoq, takuuk takussutissaq 25.

- Killut Iluata kujatinnguaniippoq kangerluk Appan-nguit Iluat, ullumikkut ikitsuinnarnik illuaraqarfiusoq. Kuup avannaani kujataanilu illuaqqioris-samut peri-arfissaqarpoq, takuuk takussutissaq 25 aamma 26.
- Kangerluit Illutsiaat aamma Killut Iluata kitaani qeqertaq Qeqertarsuaq inissismavoq, ullumikkut ataasiakkaanik illuaraqarfiusoq. Qeqertap kan-giatungaa-ni illuaqqiorissamut periarfissaqarpoq, takuuk takussutissaq 25.

Kangerluarssuaq

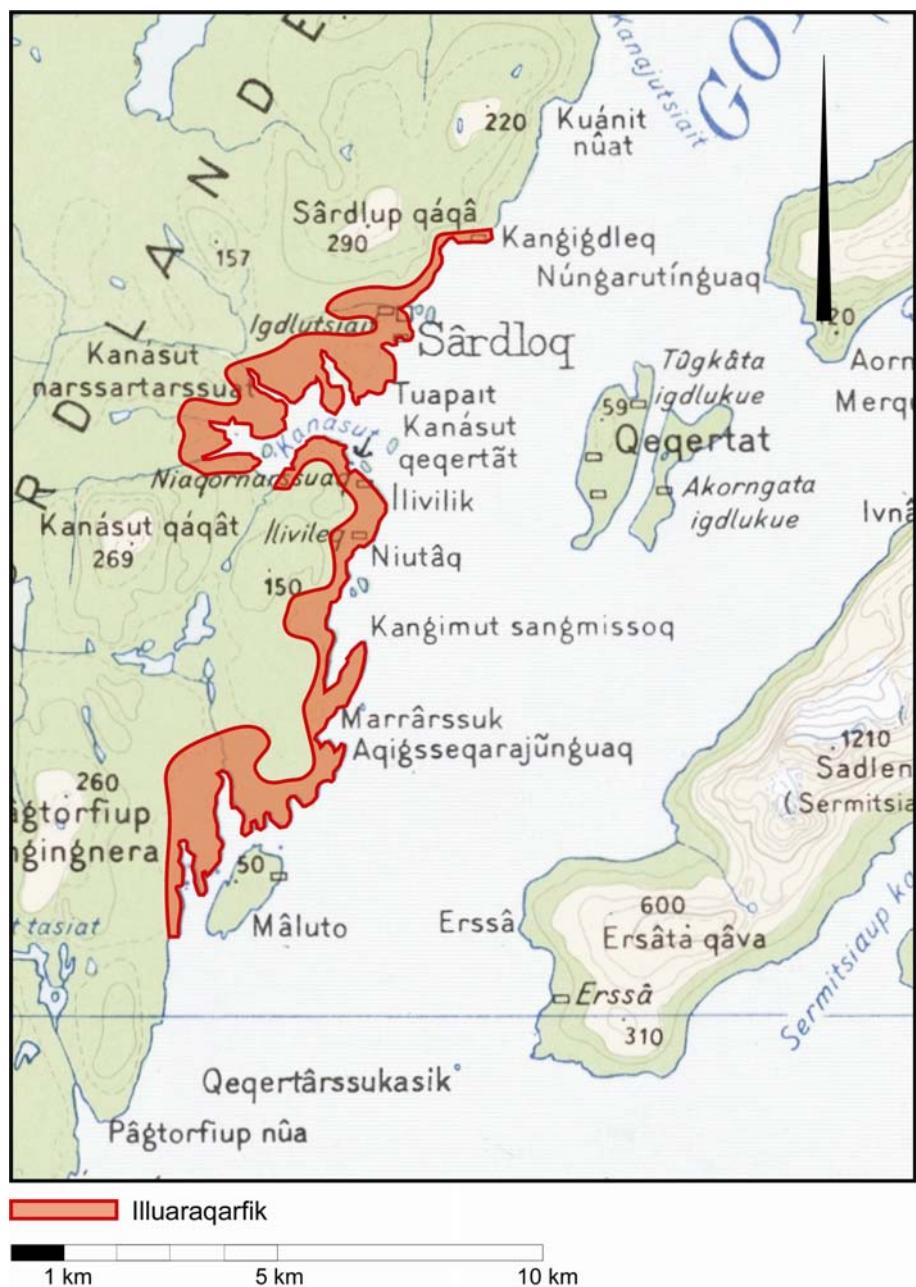
Kangerluarsunnguamut atatillugu Kommunalbestyrelsip illuaqqiorfissat tullin-nguuttut toqqarsimavai:

- Kangerluarsorutsip isaariaaniippoq nunaqarfikoq Kangerluarsoruseq. Siornatigut tamaani aalisakkeriveqarnikuuvooq pingaartumik saarullilierineq ingerlan-neqarsimalluni. Tamaani immikkoortup killiler-sukkap annikitsup iluani illuaqqiorissamut periarfissaqarpoq, takuuk ta-kussutissaq 26.
- Utoqqarmiut Kangerluarsunnguup paavani nunaqarfikuusimavoq. Siu-sinnerusukkut illuusimasut tamarmik peerneqarsimapput, ullumikkullu immikkoortumi siammassisumik illuaqqat ikitsuinnaat napparneqasimal-lutik, takuuk takussutissaq 26.
- Utoqqarmiut kanginnguaniippoq nuunnguaq Erui. Nuunnguaq illuttut kangerliumaneqarpoq illuaqqanik ataasiakkaanik sanaartorfiusinnaasu-nik, takuuk takussutissaq 26.
- "Qeqertaq" Qoornoq nunavimmut nunap ipiutaanik atassuteqarpoq ataa-siakkaanik illuaralik. Qoornumi "Qeqertallu" timaani nunavimmi illuaqqan-ut ataasi-akkaanut periarfissaqarpoq, takuuk takussutissaq 26.
- Tasiusarsuaq Utoqqarmiut Kangerluarsunnguata paavaniippoq. Immik-koortoq alianaatsumik pinngortitaqarnera Kuuanullu isaariaq annikitsoq immikkullarissoq pissutigalugit ornigarluarneqartarpooq. Immikkoortoq timmissanik ilisimatuunit immikkullarissutut piuminartutullu isigineqar-poq, soorlu aamma immikkoortoq equalunnut orniginartuulluarluni. Ullu-mikkut immikkoortumi illuaraqaaluppoq, kommunalbestyrelsiliu isuma-qarpoq, immikkoortoq illuaqqiorfigineqaqqissanngitsoq, takuuk takussu-tissaq 26.
- Immikkoortoq, Amitsorsuaq Utoqqarmiut Kangerlu-arsunnguata avan-naatungaaniittooq kangerluuvoq annertooq. Immikkortoq illuaraqanngilaq, taamaattu-millu paavata kangiatungaani kangerliumaninnguami killilim-mik illuaqqiotoqarsinnaalluni, takuuk takussutissaq 25 aamma 26.

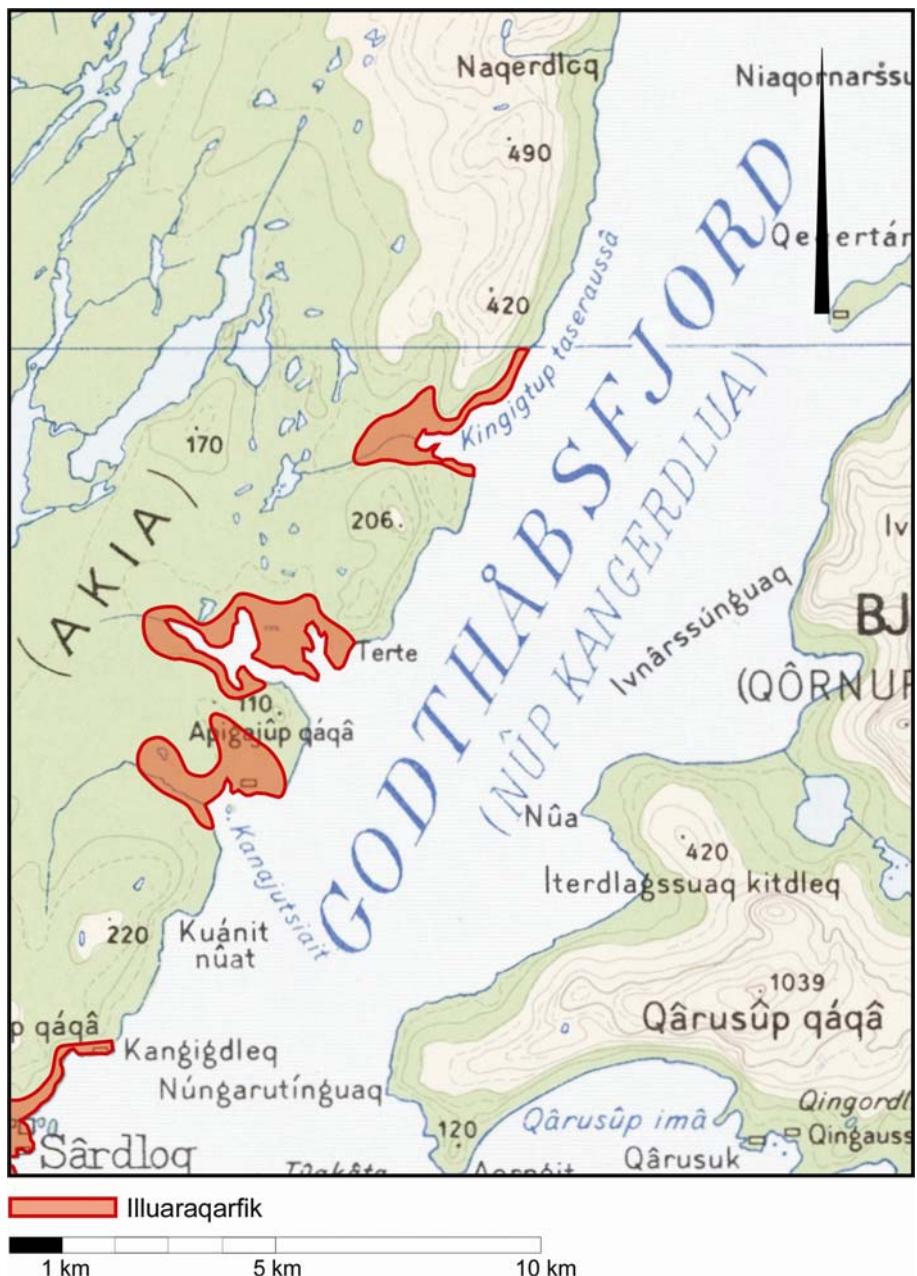
- Utoqqarmiut Kangerluarsunnguata kujammut sammisuani sumiiffinni pingasuni illuaqqiorningissamut periarfissaqarpoq, takuuk takussutissaq 26 aamma 27.
- Utoqqarmiut Kangerluarsunnguata kujaamat sammi-suani Qooqquni nunaat illugiissillugu kuup eqqaani illuaqqanut ataasiakkaanut inissadqarpoq, takuuk takussutissaq 27.

Takussutissiaq 11: Kangerup eqqaani illuaraqarfik.

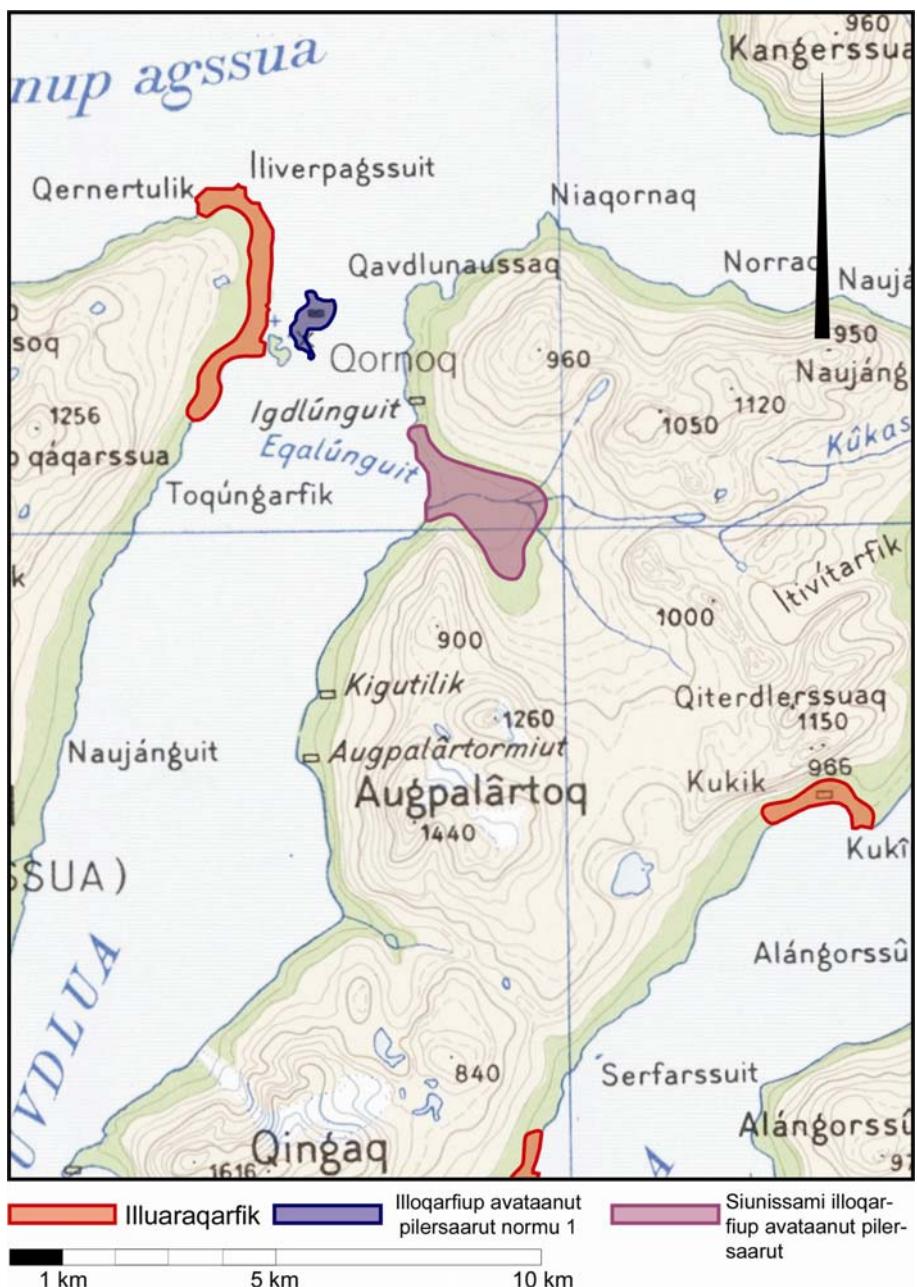
Takussutissiaq 12: Akia. Illuaraqarfiiit Maalutumiit Saarlup tungaanut.

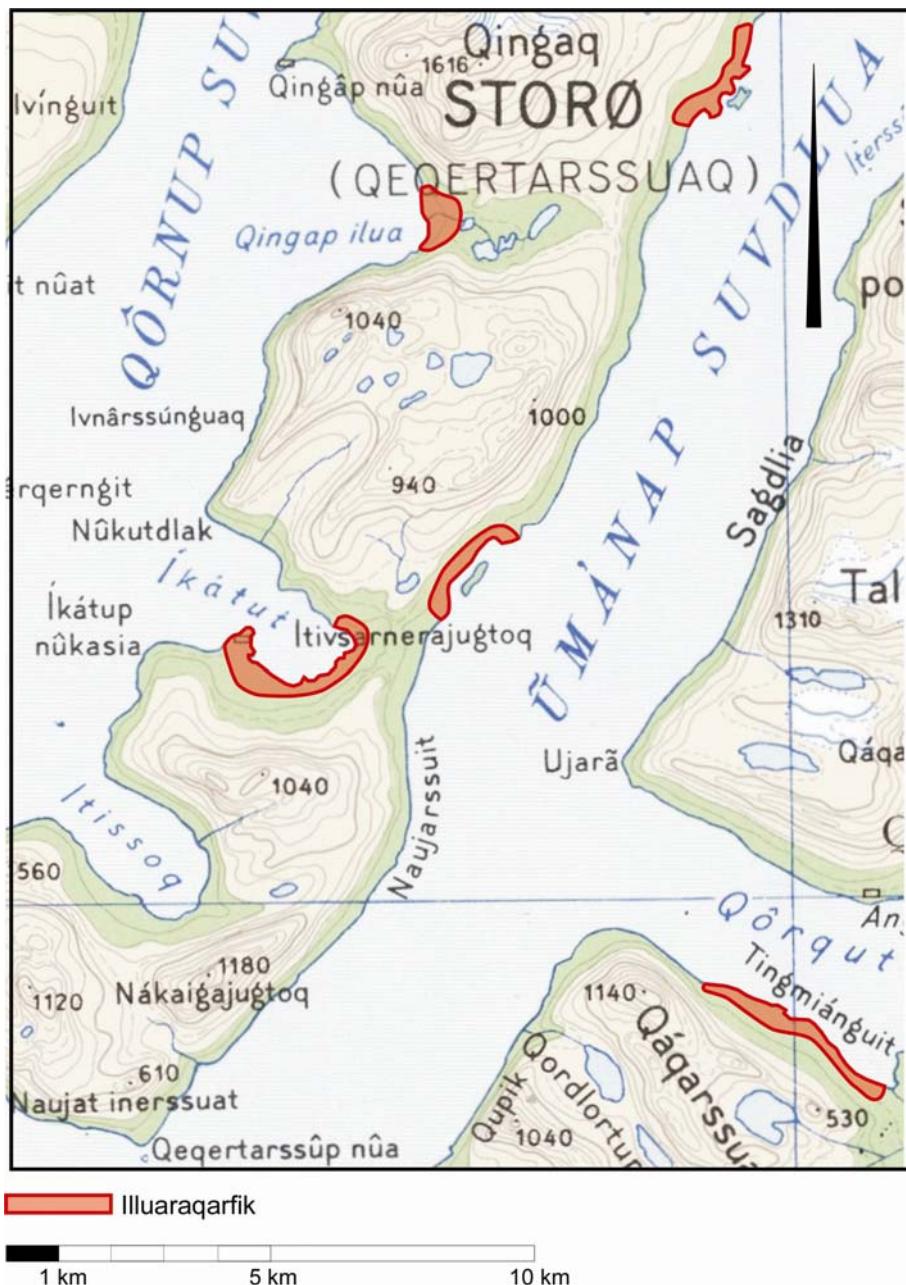
Takussutissiaq 13: Tertip, Kanajutsiaat aamma Kingittup taseraasaata eqqaatun-gaanni illuaraqarfiiit.

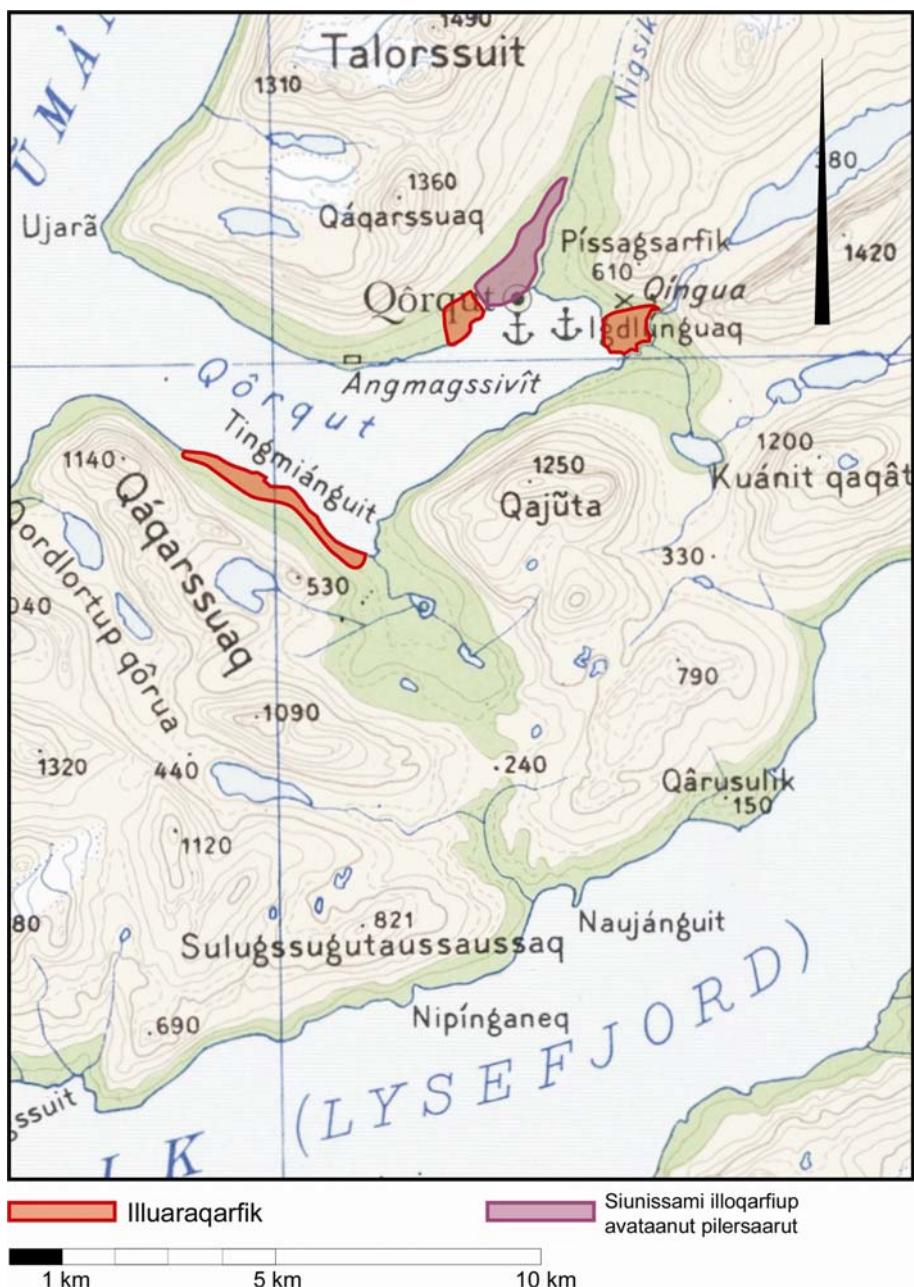
Takussutissiaq 14: Kikialliit eqqaani aamma qaqqat Kissaviat Kingittullu akor-nanni illuaraqarfiiit.

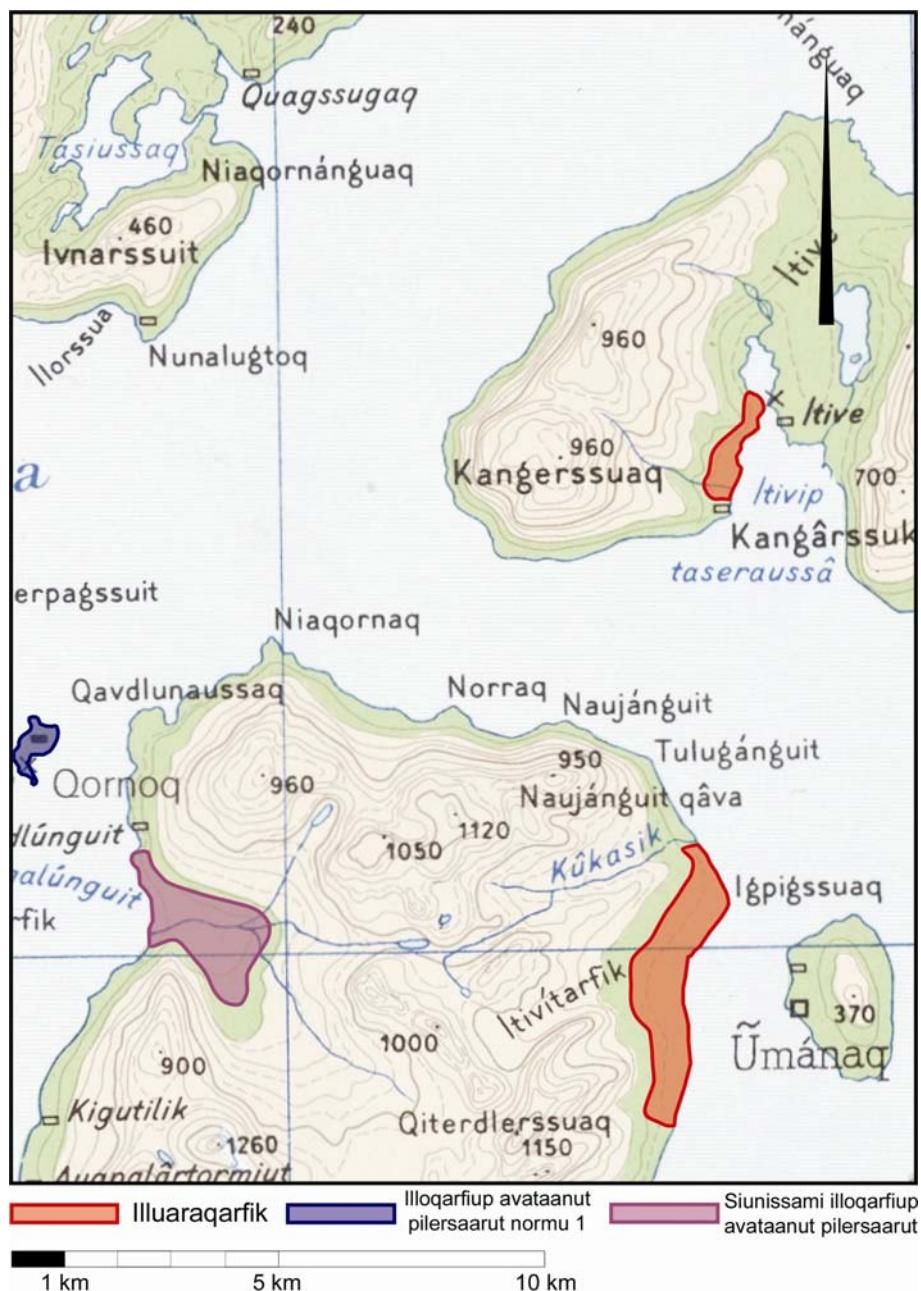
Takussutissiaq 15: Qoornup Qeqertarsua. Qeqertap avannamut kangimut nuuaniit, Iliverpassuarniit iterlaap Qoornup kujataatungaaniittup tungaanut il-luaraqarfijit. Kukiup eqqaani illuaraqarfik aammattaaq sumiiffik Egalunnguit siunissami illoqarfiup avataanut pilersaaruisorfi

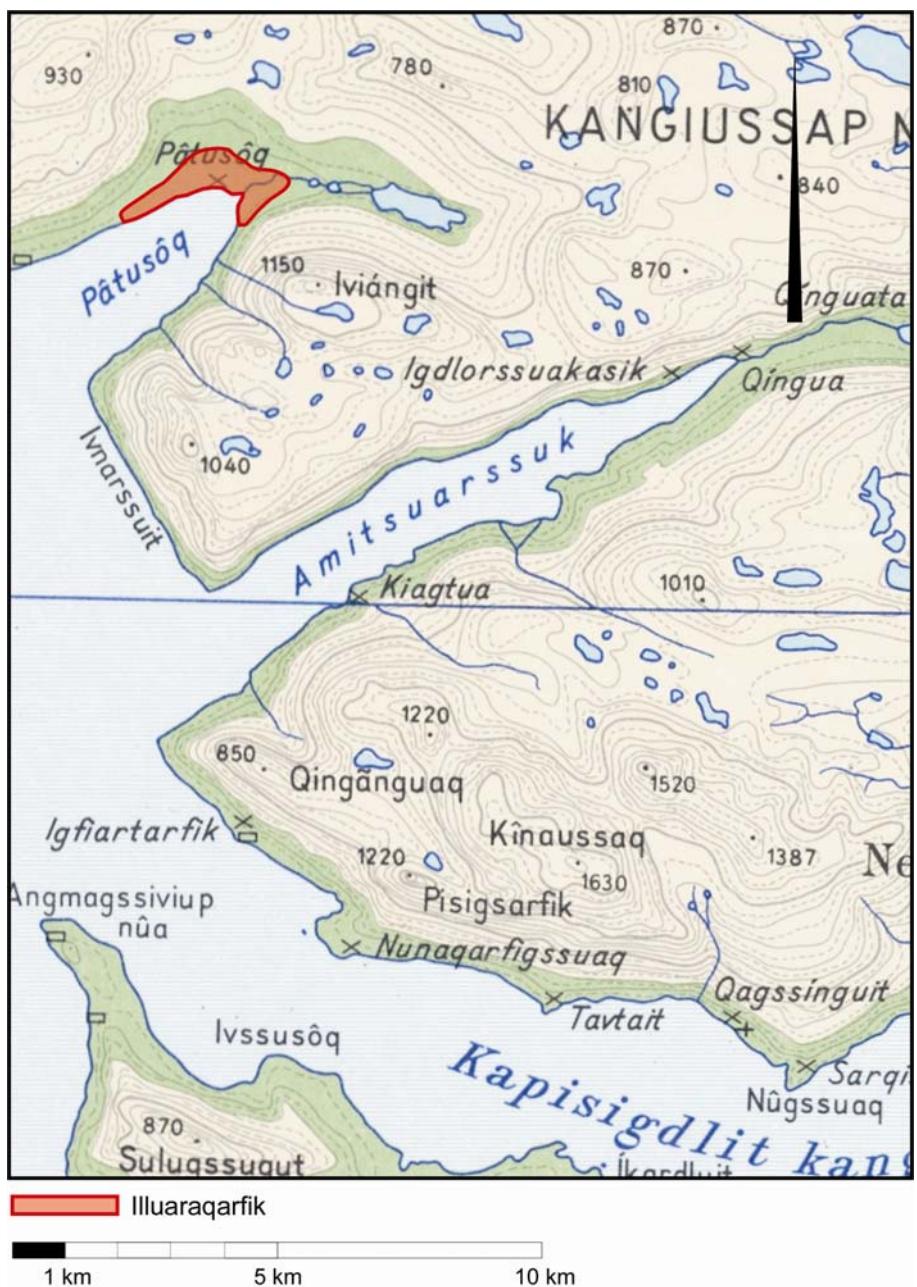
Takussutissiaq 16: Qeqertarsuaq. Qinngap, Qingap Iluani, Itissarnerajuttumi Ikkat-tullu eqqaanni illuaraqarfiiit.

Takussutissiaq 17: Qooqqut kangerluat. Timmiannnguit sineriaani, Qooqqut kujataata 'kitaatungaani aamma Qinnguata kuuata avannamut 'kitaatungaani illuaraqarfii. Sumiiffik Qooqqunut siunissami illoqarfiup avataanut pilersaarusionerani ilaatinneqassaaq.

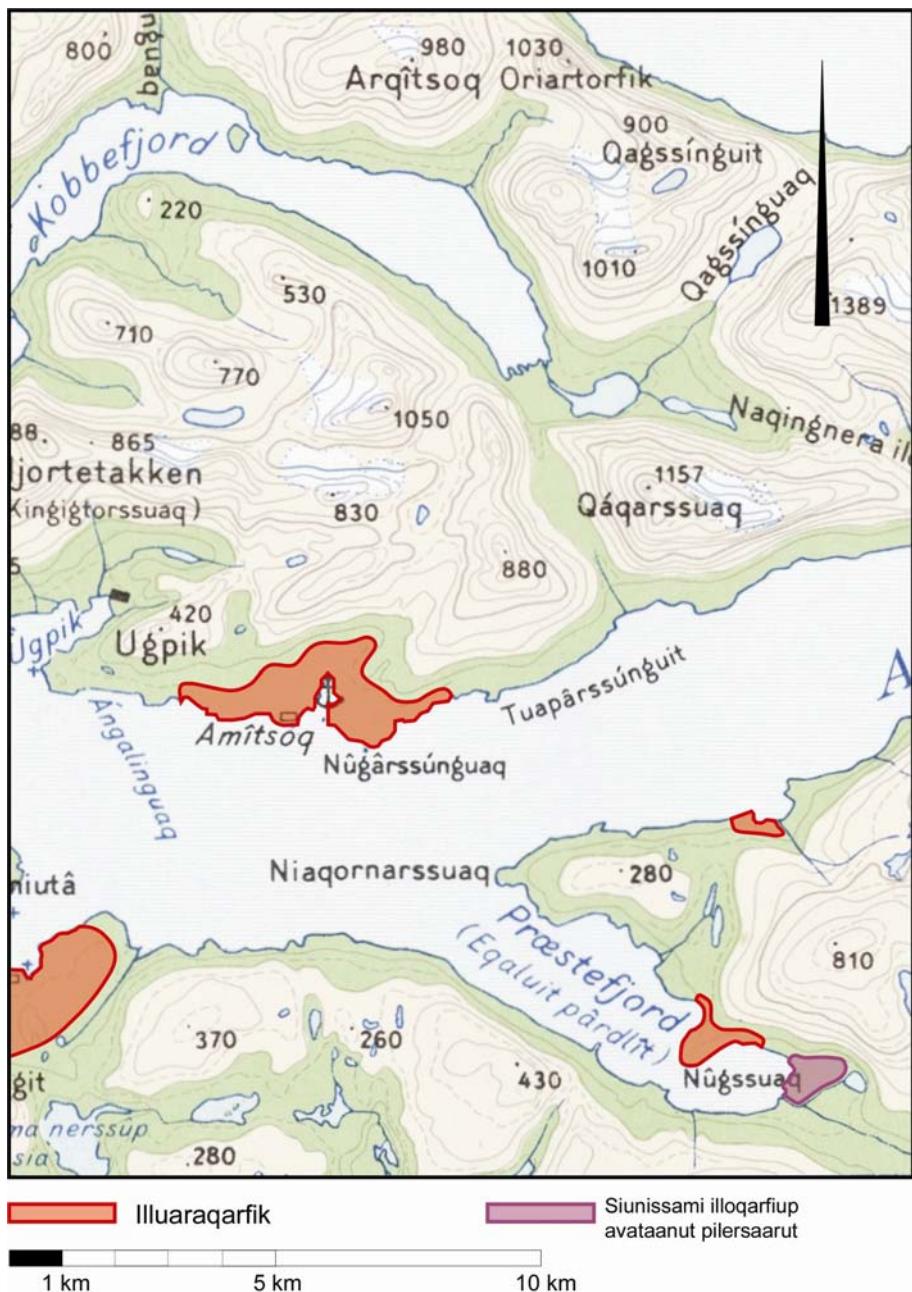
Takussutissiaq 18: Qeqertarsuaq. Uummannap qeqertaata kitaatungaani illuaraqarfik aamma sumiiffik Egalunnguanut siunissami illoqarfiup avataanut pilersaarusiariqalerpat ilaatinneqartussaq. Itivip taseraasaata eqqaani illuaraqarfik.

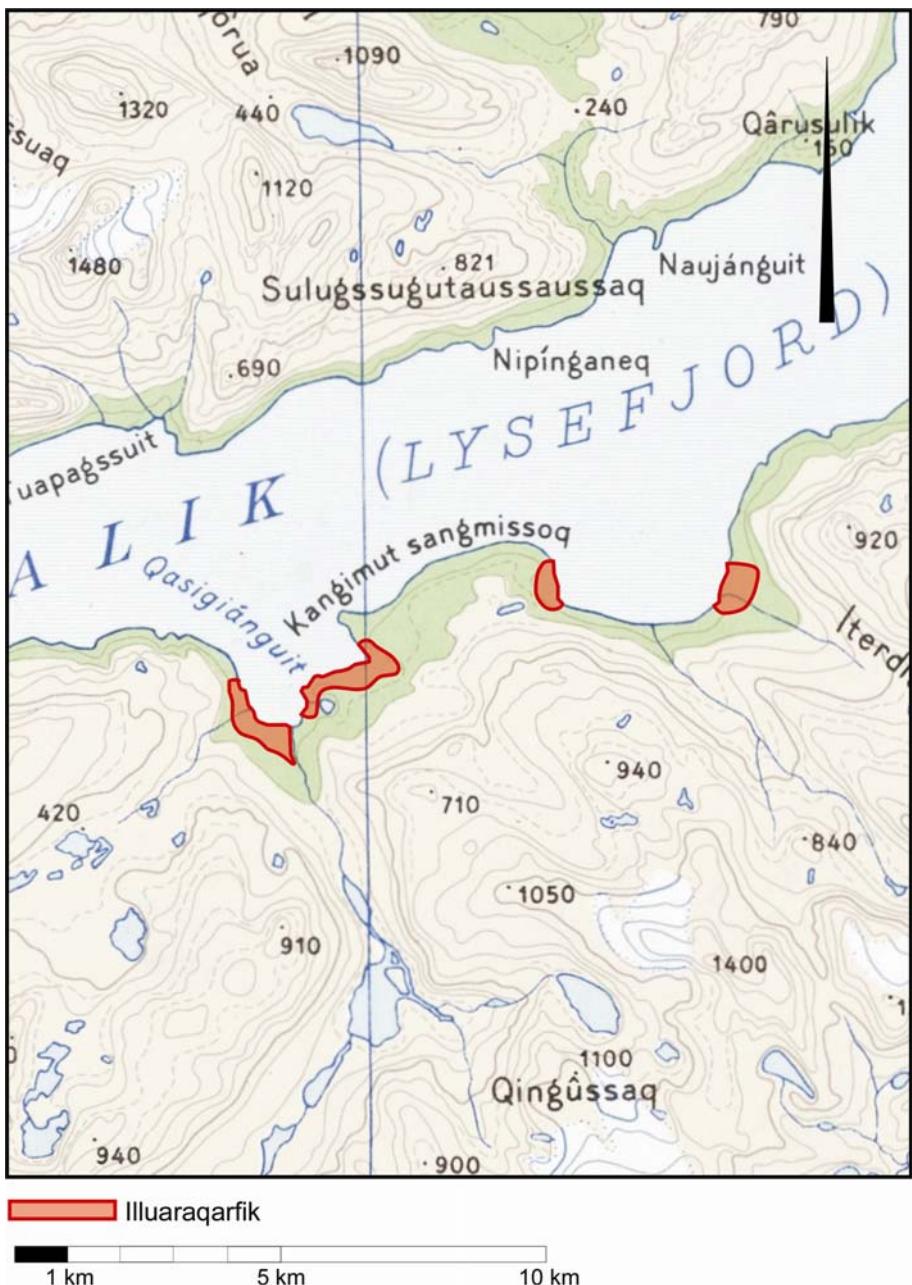
Takussutissiaq 19: Paatusuup eqqaani illuaraqarfik.

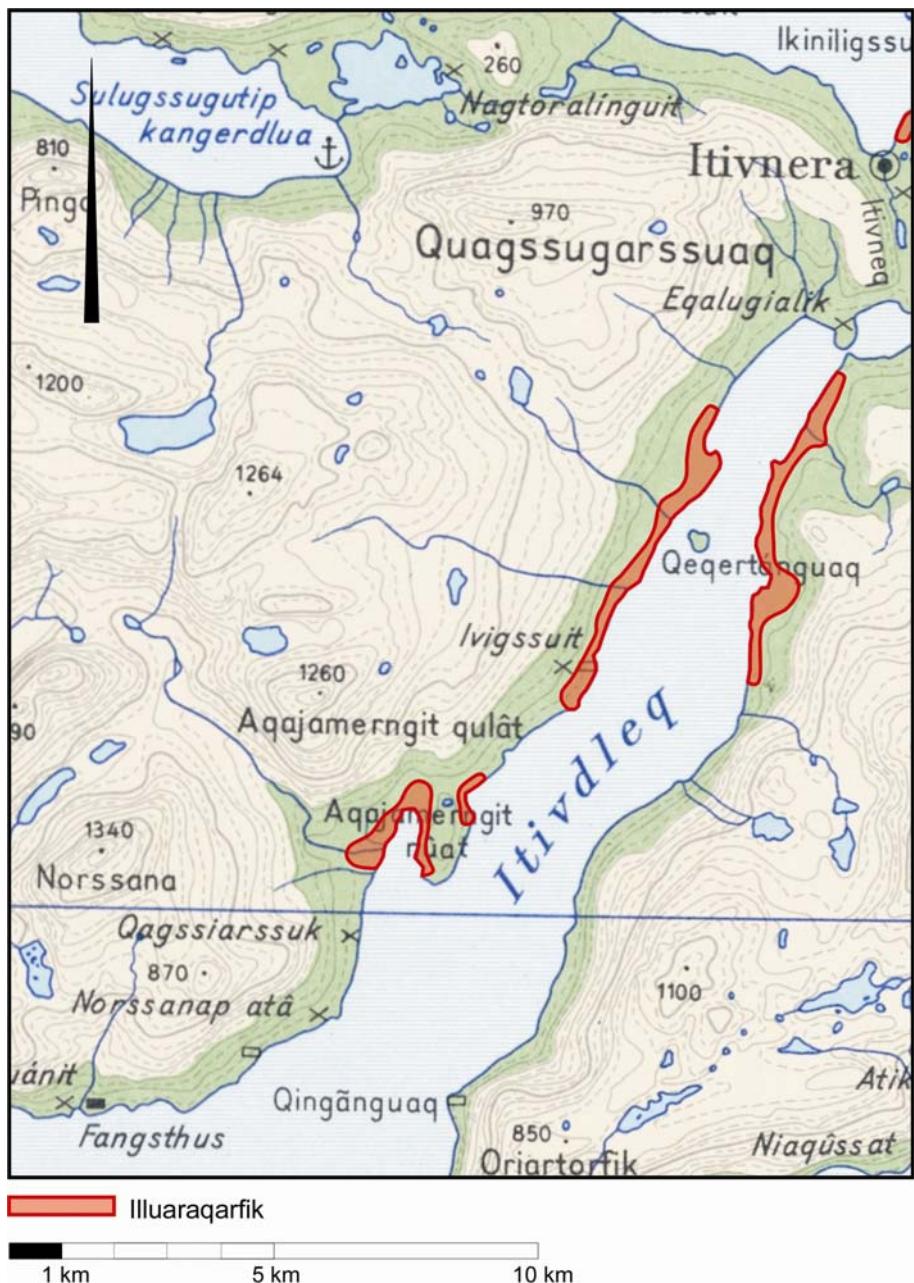
Takussutissiaq 20: Kapisillit aamma Itinnerata eqqaanni illuaraqarfiiit, aammattaaq sumiiffik siunissami illoqarfiup avataanut pilersaarusiornermi ilaatinneqartussaq.

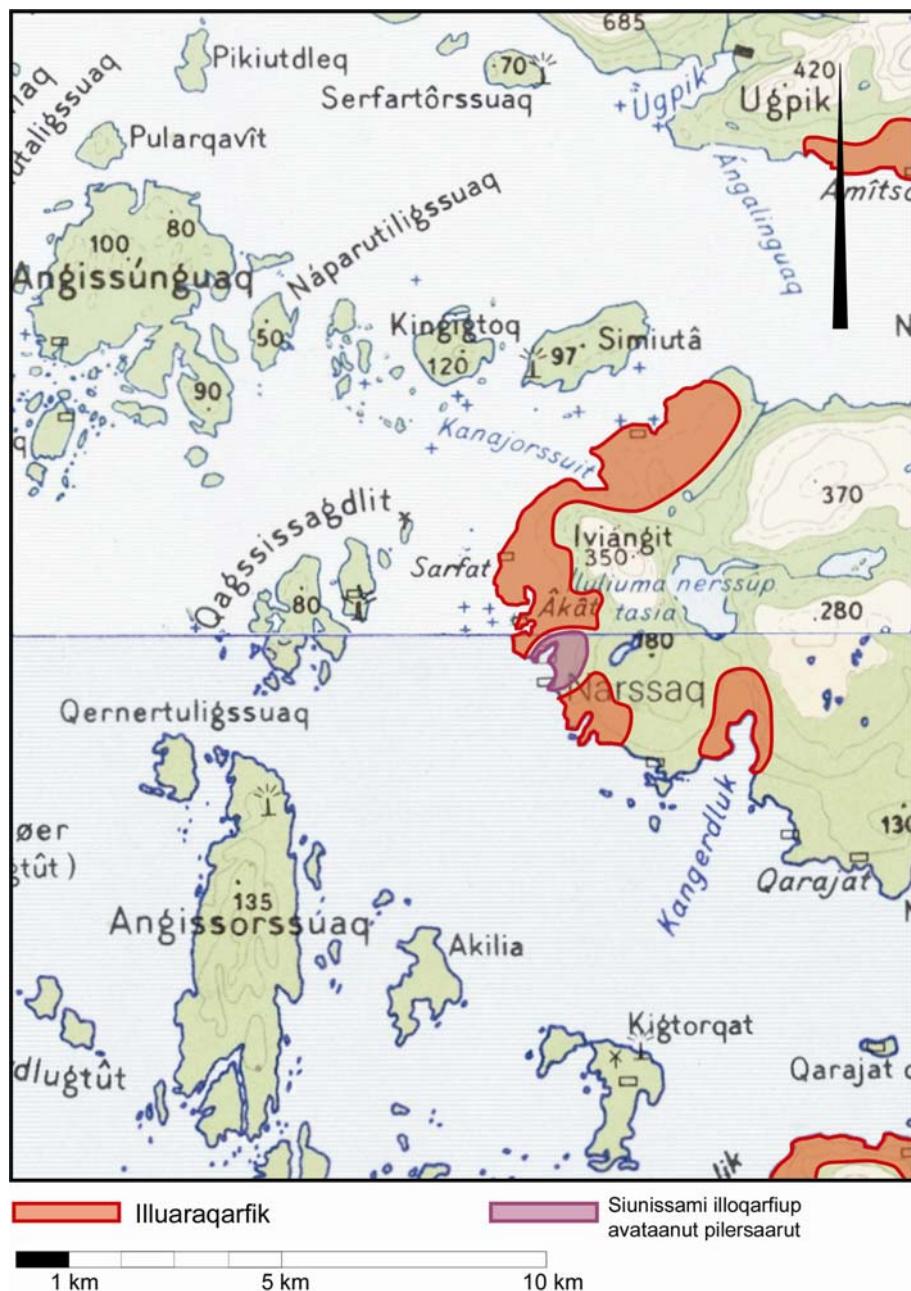
Takussutissiaq 21: Amitsumi, Nuussuarmi aamma Eqaluit Paarliit kangiatus-ngaata eqqaanni illuaraqarfíit.

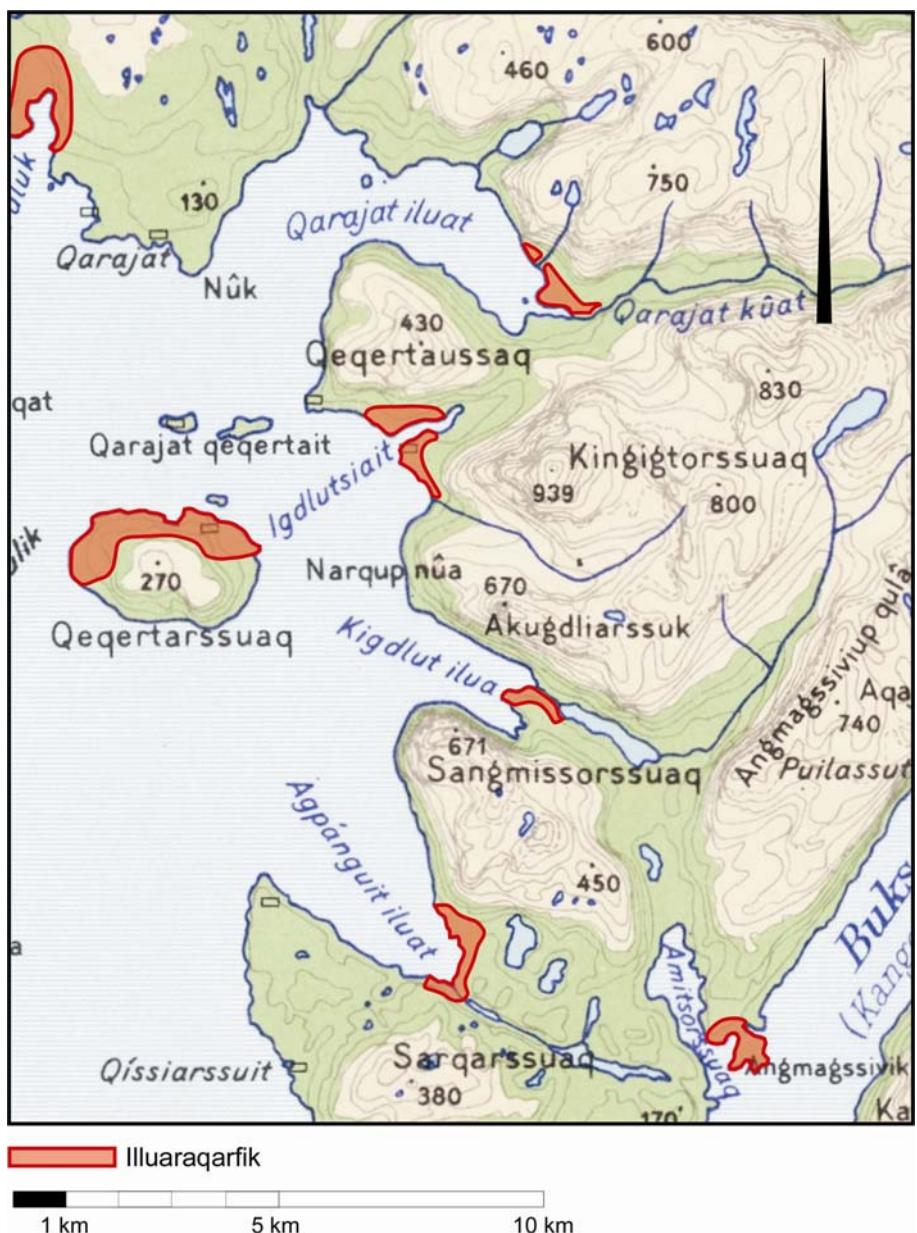
Takussutissiaq 22: Qasigiannguit, aamma Qasigiannguit kangiatungaani itersuarmi kangiatungaani kitaatungaanilu illuaraqarfiiit.

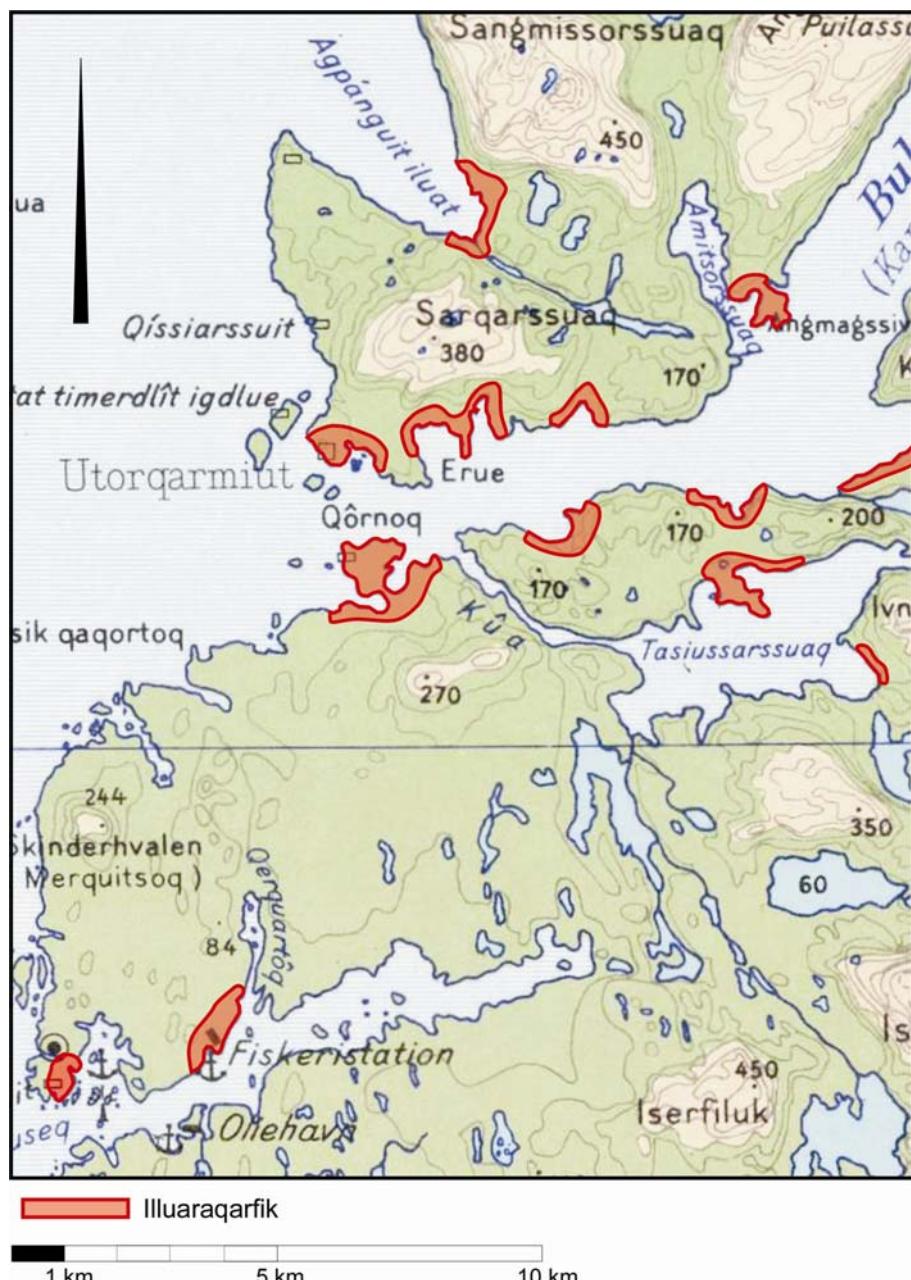
Takussutissiaq 23: Itilleq. Aqajamerngit Nuuata, Ivissuit aamma qeqertap Qeqertanguup avannaatungaani kangiatungaanilu illuaraqarfiiit.

Takussutissaq 24: Narsap avannaatungaani kujataatungaanilu illuaraqarfiit, aammat-taaq sumiiffik siunissami illoqarfiup avataanut pilersaarusiorneqalerpat ilanngun-neqartussaq.

Takussutissiaq 25: Qarajat Iluata, Illutsiaat, Killut Iluata aamma Apannguit Iluata eqqaanni illuaraqarfiiit. Qeqertami Qeqertarsuarmi illuaraqarfik. Utoqqarmiut Kangerluarsunnguani Amitsorsuup eqqaani illuaraqarfik.

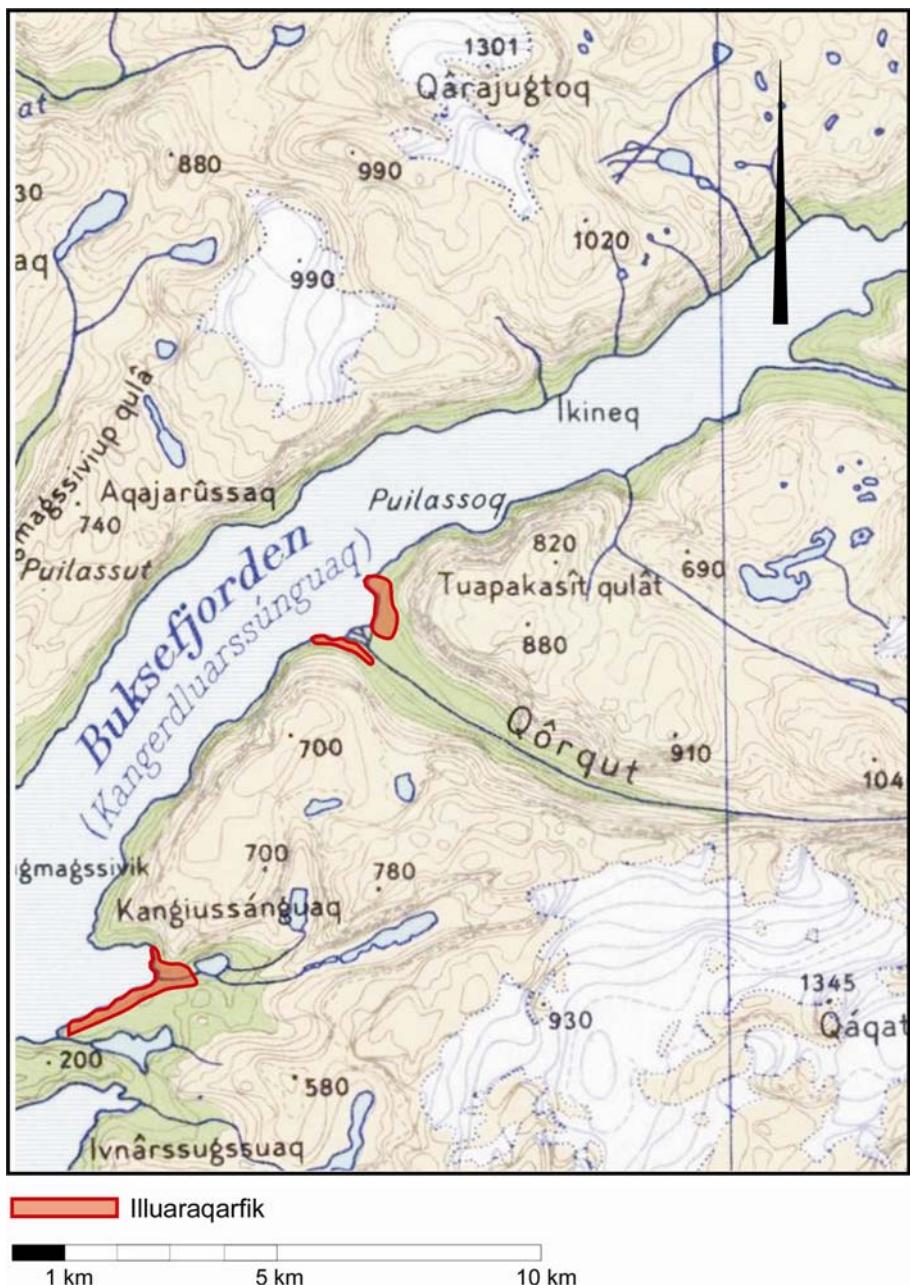

Takussutissaq 26: Appannguit lluata eqqaani illuaraqarfik.

Utoqqarmiut eqqaani illuaraqarfiiit. Eruip kangiatungaani kitaatungaanilu, Amitsorsuarmi, Qoornumi eqqaanilu Utoqqarmiullu Kangerluarsunnguani ku-jataata sineeriaani sumiiffinni pingasuusuni illuaraqarfiiit.

Tasiusarsuarmi illuaraqarfiooreersut.

Kangerluarsorutsip eqqaani illuaraqarfiiit

Takussutissiaq 27: Utoqqarniut Kangerluarsunnguit kujataata sineriaani aam-ma
Qooqput eqqaani illuaraqarfii

NUUP ILLOQARFIATA ILUSAA PINGAARNEQ

Illoqarfiup ineriartorneranut pingaarnertut pilersaarummi ilaatinneqartut sisamaasut immikkut pingaaruteqarput:

- Nunap ilusaa
- Mittarfik
- Nunatasiartarfitt
- Innuttaasut amerliartornerat

Nuup nunataata ilusaa

Nuummi nunap ilusaa erseqqissuuvoq. Illoqarfiup nummii inissisimaneranik ersersitsisoq sineriak atuarlugu imminut killilersimasoq. Illoqarfik qaqqanit, Quassussuaq aamma Ukkusissat, ungalusimanermigut killiligaavoq. Quassunnguaq, Nuussuaq aamma Egalugalissuit pingaarnertut illoqarfimmi qaqqartatut erseqqissuuupput.

Nunap ilusaa illoqarfiup ineriartortinnejnarneranut naalagaaqataavoq taamaallaallu qaqqaqqanik annikitsumik qaartiterinikkut annikitsumillu nunniornikkut allangortinnejqarsinnaavoq.

Mittarfiup kujataa 'tungaaniit Nuup tugaanut isikkivik qaqqanik ersarissisitsisortalik.

Mittarfik

Mittarfik toqqaannartumik mittarfiup illutaanut attuumassuteqaannanngilaq, kisiannili aamma annertuumik nipiliorfittut killeqarfip aamma isumannaallisaanermut killeqarfip iluanni toqqaannanngikkaluamik inissismavoq, taakkulu illoqarfip pilersaarusiorneqarnerani ataqqineqassapput. Killilersuutit taakkua mittarfik 2200 meterinut tallineqassappat erseqqinnerusumik erseqqissaaffigineqassapput.

2006-ip aallartinnerani misissuinerit ingerlanneqartut paasinarsisissavaat Angisunnguami Akianiluunniit mittarfiliortoqassanersoq. Aalajangiinissami tassani aalajangerneqassaaq illoqarfip kujammut imaluunniit avannamut alliartortinnejarnissaa.

Takussutissiaq 28: Nuuk Airportip eqqaani nipiliorfittut killigititaq. Nipiliorfittut killigitap iluani illuliortoqartariaqanngilaq imaluunniit siunertanik nipimik malussarissunik allanik.

Nunatat asiariartarfíit

Nunatat asiartarfíit tassaapput illoqarfik kaajallallugu pinngortitaq attorneqanngitsaq, illoqarfip immikkoortuisa akornanni qorsortat aammalu illoqarfip immikkoortuisa iluini sanaartorfioqqusaangitsut. Nunatat asiartarfíit pitsaassusaat qułakkeerneqassaaq. Najugallit illoqarfimmi inuit nammineq aqqusiaat, sisoraatit illerngi il.il. atuarlugit qorsortat aqquaarlugit pinngortitamut pisuttuarsinnaasariaqarput. Illoqarfik napillugu pisuinnaat aqquaat imminnut atasut pinngortitarlu alianaatsoq aamma takornarianut pilerinartuussapput.

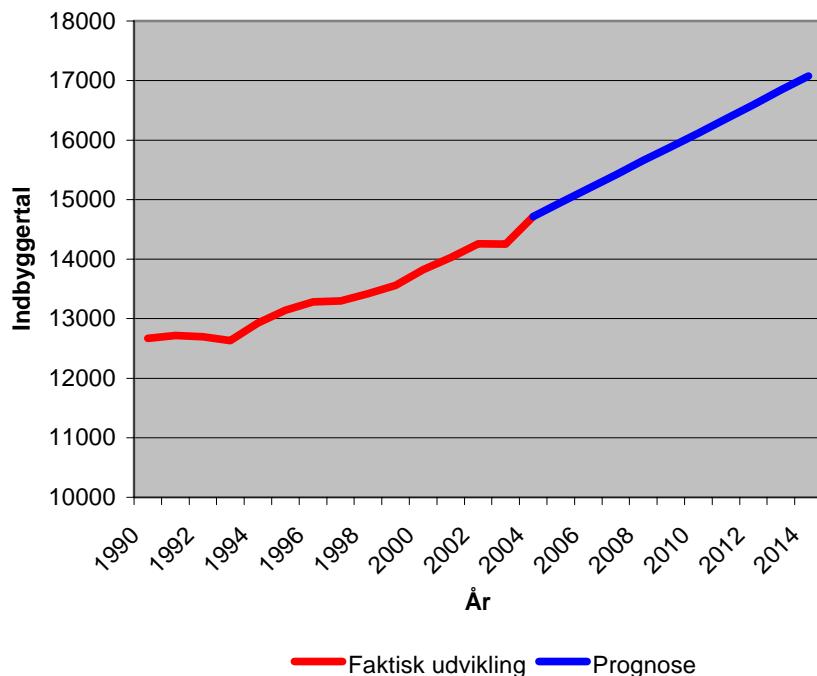
Egalugalinnnguit Tasiat Qulleq, nunatat pinngortitamik illoqarfimmilersitsisut ilaat.

Innuttaasut amerliartornerat

1. januar 2004-imi Nuup Kommuneani innuttaasut 14.715-iupput taakkunangalu 14.350-it Nuummi najugaqarput 365-illu nunaqarfinni najugaqarlutik. Nuup Kommunea Kalaallit Nunaanni kommuneni inuttunersaavoq.

1994-imiit 2004-ip tungaanut Nuup Kommuneani inuit 1,3%-it missaanni amerleriarsimapput, innuttaasut tamarmiullutik 12%-inik amerleriaataat amerlaqatigalugit. Piffissami tamatumani nuna tamakkerlugu innuttaasut ukiumut 0,25%-inik amerleriarpot ataatsimullu 2,5%-inik amerleriaartarlutik. Tassani Nuup Kommuneanut nutsernerujussuaq takuneqarsinnaavoq.

Ukiuni kingullerni innuttaasut amerliartorsimanerat malillugu innuttaasut amerliartuinnassappata 2014-imi Nuup Kommuneani innuttaasut 17.000-it missaaniilersimassapput. Innuttaasut taamatut amerleriaateqarnissaannik missiliuineq kommunip naatsorsuutigisaatut ippoq.

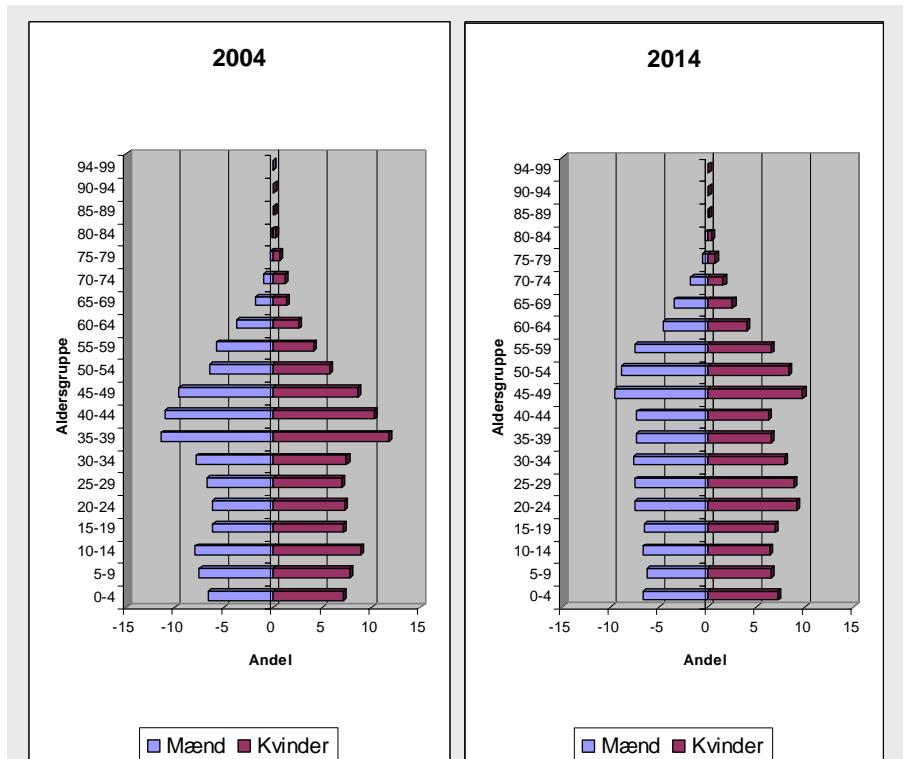

Takussutissiaq 29: Nuup Kommuneani innuttaasut amerliartornerat amerleriaatissa-tullu missingiutit (najoqqutaq: Naatsorsueqqissaartarfik, 2004)

Amerliartornerit innuttaasut ukiuinut agguataaraanni Nuup Kommuneani innutaasut amerliartornerat ataani skemami allassimasutut 2014-ip tungaanut amerliartornissaat naatsorsuutigineqarpoq.

Ukiut	2004-mi amerl.	2014-immi naat-sor.	Amerleriaatit
Meeqqat 0-6	1.454	1.625	+ 171 (11,8 %)
Inuuusuttut 7-19	2.885	2.923	+ 38 (1,3 %)
Inersi. 20 – 29	2.002	2.804	+ 802 (40,1 %)
Inersi. 30 – 59	7.386	7.985	+ 599 (8,1 %)
Utoq. 60-iniit	988	1.738	+ 750 (75,9 %)
Inn. tamarmik	14.715	17.075	+ 2.360 (16,0 %)

Takussutissiaq 30: Nuup Kommuneani innutaasut amerlinissaannut missingiut (najoqqutaq: Naatsorsueqqissaartarfik, 2004).

Takussutissiaq 31: Nuup Kommuneani innuttaasut ukiuisa immikkoortiterneqarnerat. (Najoqqutaq: Naatsorsueqqissaartarfik, 2004).

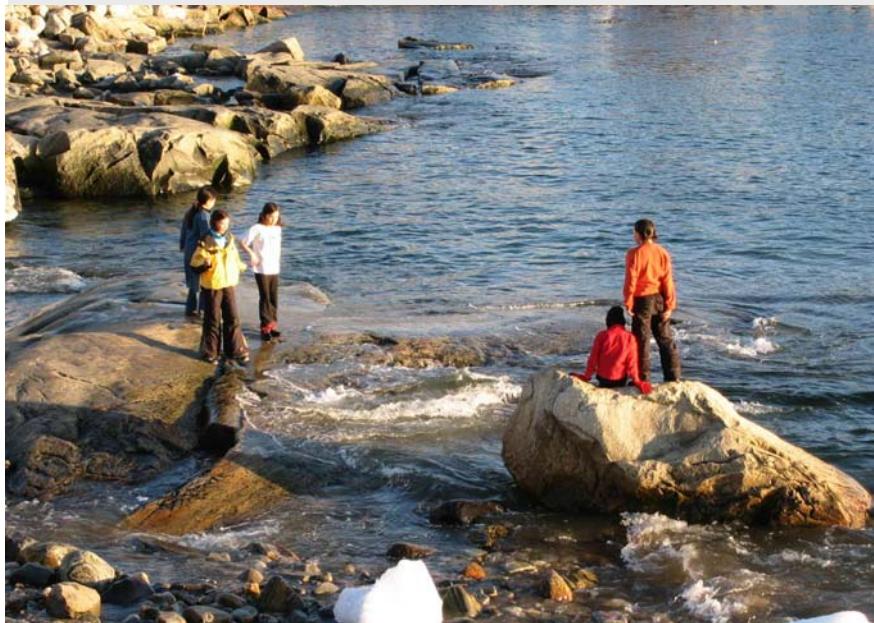
Innuttaasut amerlinerisa kingunissaat

Innuttaasut ukiui malillugit agguataarneqarsimasutut skemami allassimasutut ukiuni kingullernisut amerliartussapata tamanna Nuup Kommuneanut pilersaarusrornermi imatut kinguneqarsinnaavoq:

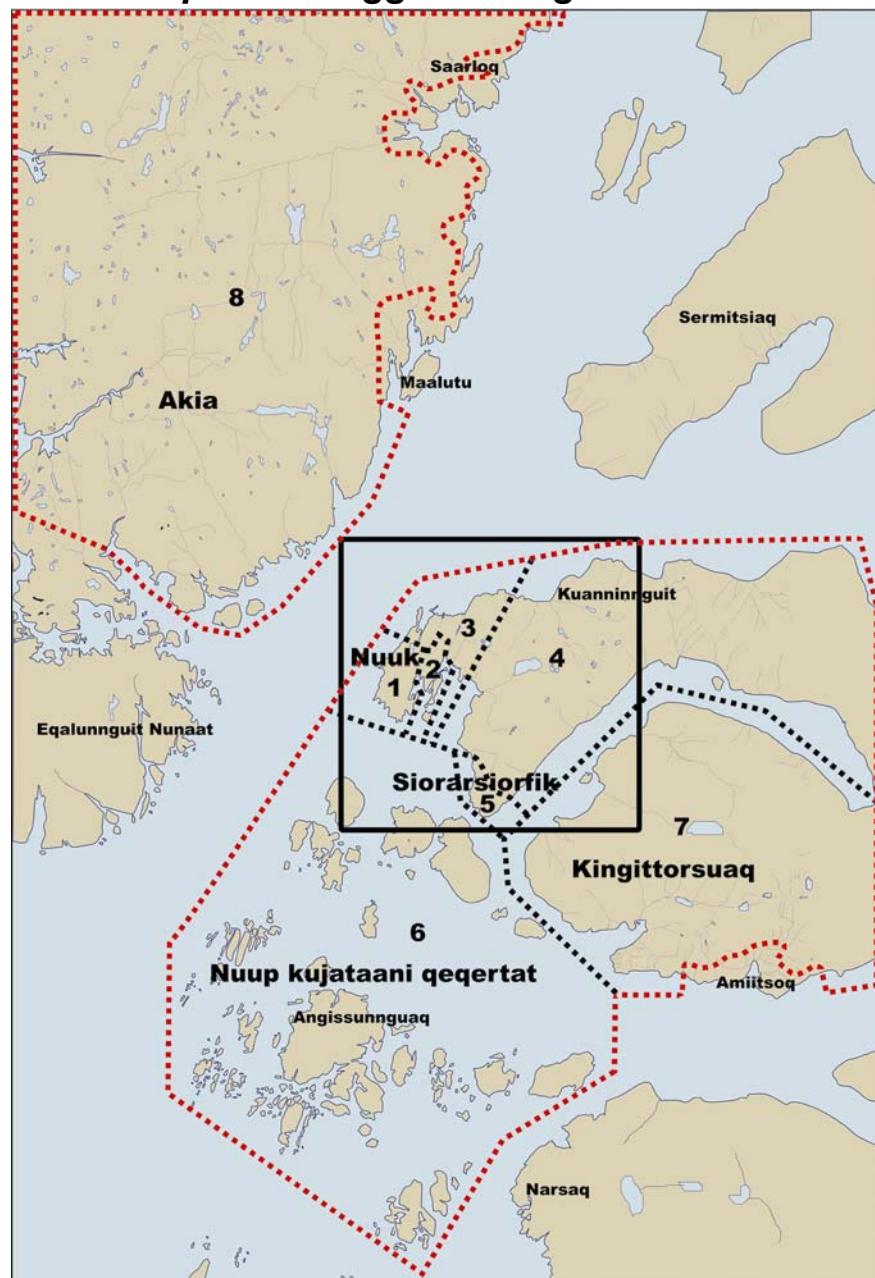
- Meeqqat nukarlit - 0-6-inik ukiullit – ingasanngitsumik amerliartorpata ullunerani paaqqinnittarfinni paarsisartunilu inissat suli amerlinerunissaat naatsorsutigineqarpooq. Taamaattumik pissutsinik pioreersunik allililerisoqartariaqlunilu pitsangorsaasoqartariaqarpooq. Illoqarfuiup immikkoortuisa qanigisaanni pinnguartarfiit nutaat suli pisariaqartinneqassapput.
- Meeqqat atuartinneqartussaasut ingasanngitsumik amerlinerisa kinguneris-savaat, atuarfinni allililerisariaqarnerit annikinnerulernissaat. Taamaattorli atuarfeqarnerup iluani suli nutarterisoqartariaqarpooq.
- 20-niit 29-nut ukiullit annertuumik, 40%-it missaanni amerleriarnissaat naatsorsutigineqarpooq. Ukioqatigiinni taakkunani nalinginnaasumik ilinniakanik naammassinniffiusuni angerlarsimaffittaafiusunilu annertuumik amerliartortoqassaaq. Taamaattumik amerleriarneraisa kingunerissavaat, Nuummi inissianik, ilinniagassatut neqeroorutini, kulturikkut sunngiffimilu kiisalu inuuusuttunut suliffissatigut neqeroorutigineqarsinnaasut annertuumik amerlineqarnissaat.

- 30-niit 59-inut ukioqatigiinni, taakkunani sulisinnaasut amerlanersaapput, annertungitsumik amerlisoqassaaq. Taamaattumik amerleriaatsit pisortat namminersortullu sullissinerannut imaluunniit kulturikkut sunngiffimmilu inuunermut, ukioqatigiit taakku perusutaanni, kingunipiloqartoqarnissaa naatsorsutigineqanngilaq.
- Utoqqaat ullumikkumut naleqqiullugu 75%-it missaanni amerleriarujussuar-nissaat naatsorsutigineqarpooq. Amerleriaatsit taakku ukiuni aggersuni uto-qqarnik sullissinermi aamma ineqarnikkut, sammisassatigut kiisalu neqero-orutini utoqqarnut tunngatinneqartuni pingaaruteqartorujussuussapput.

Erseqqissaatigineqassaaq naatsorsutigineqartut allanguuteqarsinnaammata, asser-suutigalugu Nuummut nutsertoqarunnaarpat imaluunniit naatsorsutigineqartumiit inunngortartut ilmaginngisamik amerlissappata. Siumulli missingiinerit ineriarornerup qanoq ingerlanissaanik amerlanertigut takussutissiisarput.

Nuutoqqap sissaani pinnguartut.

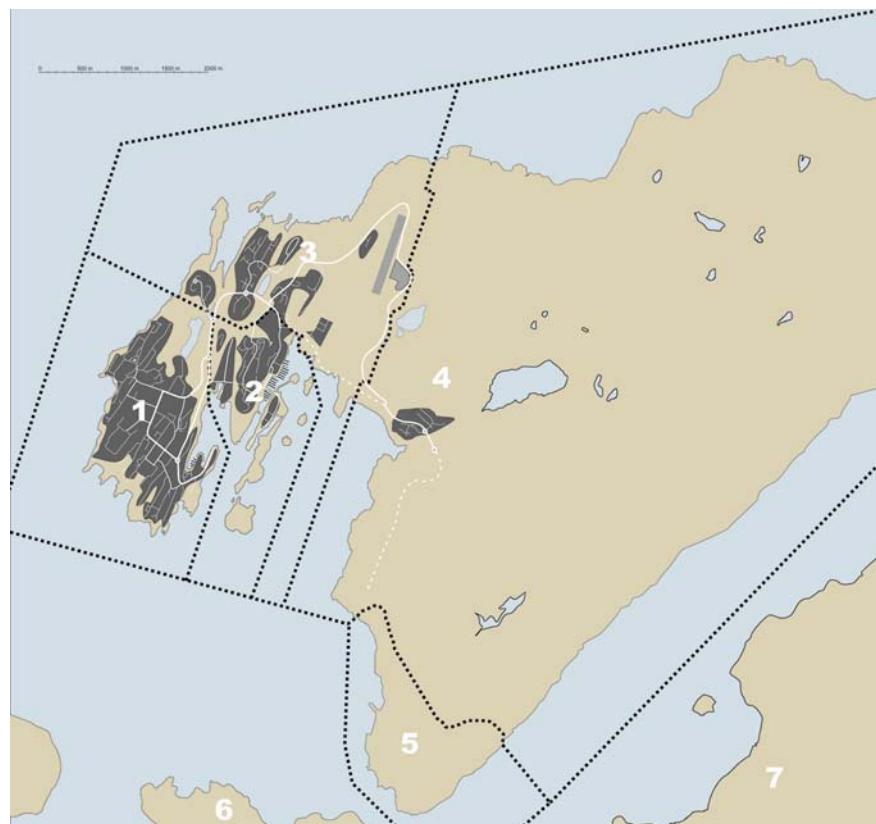
Nuuk illoqarfinnut agguataarlugu

Takussutissiaq 32: Nuup eqqaani illoqarfiup immikkoortua, Nuup illoqarfia arfineq 'pingasunngorlugu agguataagaavoq. Killiliussami qernertumi sumiiffit titartakkami tullermi allisitaapput.

Nuup illoqarfittaa arfineq pingasunngorlugu imatut agguataagaavoq:

1. Nuummi illoqarfiup ilaa
2. Nuussuarmi illoqarfiup ilaa
3. Quassussuup Tungaani illoqarfiup ilaa

4. Qinngutsinni illoqarfiup ilaa
5. Siorarsiorfik
6. Nuup kujataani qeqertat
7. Kingittorsuup eqqaa
8. Akia

Takussutissiaq 33: Sanaartorfiusuni illoqarfiup immikkoortortai.

NUUP KOMMUNEANI INISSIAT

Nuup Kommuneani inissiat nutaat amerlanerusut

Nuup Kommuneani inissiat nutaat pisariaqartinneqartorujussuupput. Inissiat eqqarsaatigalugit ukiuni arlalinni tatisimaneqarsimaqaat. Taamaattumik Nuummi inissiat amerlinissaannik suliniuteqarneq Kommunalbestyrelsip suliassaanut pingaarnernut ilaavoq.

1. januar 2004-imi Nuup Kommuneani, kollegiet utoqqaallu illuini init ilanngullugit, inissiat 6.023-iupput. Taakkunangna inissiat 5.854-it Nuummiipput 169-illu nunaqarfinniillutik.

Najugaqatigiit kisermaallu 20-t sinnerlugit ukiullit tamarmik tunngaviusumik inissiamik neqeroorfingineqartarnissaat Kommunalbestyrelsip anguniagaraa. Tamanna ilutigalugu kingusinnerpaamik 2015-imi inissaaleqiunnaartoqarsimanissaa amigaatigineqartulluunniit ikilerujussuarneqarnissaat kissaatigineqarpoq. Anguniakkat taakku piviusunngortinnejassappata ukiumut inissiat 210-t missaanniittut sananeqartassapput imaluunniit 2015-ip tungaanut katillugit inissiat 2310-t.

2001-imiilli sanaartorneq 1970-ikkunnisuulli 1980-ikkunnisuullilu agguaqatigiissillugu ukiumut inissiat nutaat 120-t sananeqartarnerisut ingerlavooq. Naak piffissami kingullermi inissiat amerliartortinneqaraluartut siunissami ukiumut inissiat nutaat 210-it sananeqartarnissaat piviusorsiorpalaanngilaq. Akerlianilli ukiumut inissiat nutaat 150-it imaluunniit 2014-ip tungaanut inissiat katillugit 1650-iussangatinneqarnerat piviusorsiorpalaarneuvooq.

Innuttaasut amerlinissaat pillugit missiliuineq takutitsivoq 20-29-nik ukiullit taamatullu 60-it sinnerlugit ukiullit assut amerleriaateqarnissaannik, taamaattumik taakkununnga inissiat naleqqussakkat pilersinneqarnissaat pisariaqarpoq.

Kollegiat inuuusuttunullu inissiat

Kommunalbestyrelsip naatsorsuutigaa ukiuni aggersuni Nuup Kalaallit Nunaanni ilinniarfeqarfittut inissismannerata, ilinniarfinnik nutaanik pilersitsinikkut ilinniarfiillu atutereersut nutarteriffingineqarnerisigut annertusarneqarnissaa. Taamatut inerisaaniarnerup pisariaqartippaa ilinniagaqartunut inissianik kollegianik amerlanerusunik pilersitsinissaq.

Nuup nunatamigut killeqarnera pissutigalugu pisariaqanngilaq kollegiat ilinniarfiup eqqannguatigut sananeqartarnissaat.

Kommunalbestyrelsip innuttaasut 20-t sinnerlugit ukiullit kisimiittut inooqatigiittulluunniit tamarmik inissaqartinnissaannik anguniagaqarneratigut pisariaqarpoq inissianik amerlanerusunik pilersitsinissaq.

Kommunimut pilersaaruummi siunnersuutigineqarpoq kollegialiornissami inuuusuttunullu inissialiornissami Seminariap eqqaa, Sarfaarsuit, Issortarfiup kujataa kiisalu Qinngutsinni qiterisaqarfiup nutaap nalaani sanaartorfissaliisoqarnissaa.

Utoqqarnut inissiat

Pingaartinneqarpoq utoqqarnut inissiat naleqqussakkat utoqqarnullu inissiat isumannaallisakkat sapinnigisamik illoqarfimmi qiterisaqarfiup eqqaatigut sananeqarnissaat taamaaliornikkut innuttaasut utoqqaanerusut sivisunerusumik namminneq inigisaminni najugaqartarnissaat periarfissaalissammatt.

Kommunalbestyrelsip kissaatigaa kommunimi innuttaasut utoqqaat inissaqarniarkkut pitsaunerusumik atugassaqartinneqarnissaat, taamaattumik Qinngutsinni qiterisaqarfiup eqqaatigut utoqqarnut inissialiornissaq eqqarsaatinut ilaatinneqassaaq Tuujuup nutarterneqarnissaanut atatillugu, kiisalu Utoqqaat Illuata eqqaatigut eqiterisoqarneratigut. Isumassuiviup sammisassaqtitsiviullu Ippiarsuup immikkoortuata aappaa naammasseriarpat tassani aamma utoqqarnut inissialiorqarsinnaavoq.

Siunissami inissiat amerlineqarnissaat

Inissaaleqineq anigorniarlugu taamatullu ukiumut inissianik 150-it missaanniittunik imaluunniit 2014-ip tungaanut inissiat katillugit 1650-inik pilersitsinissamik anguniagaqarneq anguniarlugu Kommunalbestyrelse arlalinnik suliniuteqarpoq. Tamatumani illoqarfiup immikkoortuinik nutaanik illoqarfiullu pioreersup qanoq periarfissaqartiginer eqqarsaatigineqarput:

- Illoqarfiup immikkoortuini nutaan inissiaqarfissanut nunataliineq.
- Illoqarfiup ilaani pioreersuni nunaminertani inissaqartitsisuni naleqquttuni annertusaanerit.
- Inuussutissarsiuteqarfinnik inuussutissarsiorfiit inissiaqarfiillu akuleriisillugit allanngortiterinerit.
- Inissiaareersunik pitsanngorsaaneq nutarterinerlu.

"Initussutsini inissat sinneruttut" Nuup Kommuneani nunaminertani inissiatut siunertaqartuni maannakkut siunissamilu pilersaarutigineqartuni inissiat qanoq amerlatiginerinik takussutissiipput. 1. august 2005 aallarnerfigalugu inissianik 500-t missaanniittunik sanaartorluni aallartitsisoqarpoq (nunaminertamik atuinissamut akuersissummik peqarpoq) 1. august 2005-miit skemami takutinneqartut malillugit initussutsini inissat sinneruttut, illoqarfiup ilaani nutaan pioreersunilu 2245-inut naatsorsorneqarsimapput.

Sumiiffik	Initussuseq-sinneruttoq	Inissiat suuneri	Tamaat sa-naartorfiginissa
Taqissorfik	50	Ass. Eqi. Pukk. Amm. Pukk. Quleriaat	2007
Sarfaarsuit	50	Ass. Eqi. Pukk. Quleriaat	2007
Ilimmarfik	100	Quleriaat	2007
Akunnerit	50	Amm. Pukk.	2006
Qinngutsinni ¹ immik-koortukkuutaat nutaat	1550	Ass. Imm. Qan. Amm. Pukkitsut	2016
Siorarsiorfik ²	(800)	Ass. Imm. Qan. Amm. Pukkitsut quleriaat	2025
"Eqiteriffiit" (Inussussuaq, Nuussup Manngua, Qapiarfiusaaq/Radiofjeldet, Vandsøområdet, Issortarfik Syd)	375	Ass. Imm. Qan. Amm. Pukkitsut quleriaat	2014
Sanamut inissiat	70	Quleriaat	2007
Katillugit	2245	-	-

Takussutissiaq 34: 1.1. 2005-mi initussutsit sinneruttut.

Aammattaaq Nuup illoqarfittaani pioerersumi nutarterinakkut iluarsartuussinikkullu inissamik annertuumik pilersitsisoqarsinnaavoq. Illoqarfimmik nutarterinermi naatsorsorneqarpoq inissiat 450-it sananeqarsinnaassasut. Tassa imaappoq, inissialiat 500-it saniatigut inissianut 2695-it missaanniittunut nunaminertassamik atugassiisoqareersimavoq.

Taakku saniatigut inuussutissarsiutinut nunaminertaliunneqartut allanngortinneqassapput, inuussutissarsiorfiit inissiallu akuleriisillugit. Ajornakusoorporli taamaaliornikkut inissiat qanoq amerlatigisut pilersinneqarsinnaanerat.

Initussutsini inissat sinneruttut tamakkisumik atorneqassappata 2014-ip tungaanut pilersaarusroriusup naanerani inissaaleqinerup ilarujussua annikillisaaffigineqarsinnaavoq, tassami initussutsini inissani sinneruttuni siunissami

¹ Qinngutsinni inissiat 2000-it tamakkerlutik sananeqareerner aallaavigalugit naliersuisoqarpoq.

² Naatsorsutigineqarpoq Siorarsiorfimi inissialiornerit siullit 2017-imni aallartinneqassasut.

inissarsiornerit ilaat ineeqqanit utoqqaat illuiniilu inissianit mikinerusunit qulaani
ilanngunneqannngitsunit matussuserneqarumaarput.

Inissiaqarfiiut nutaat

Inissiaqarfiiut nutaat pilerinartut immikkoortukkuutaanullu paatsiveerunnangitsumik
sanaat, pitsasunik angallannikkullu isumannaatsunik aqqusinertallit kiisalu
inissisimaffi nunamut naleqqussakkat isikkivigissullu sananeqarnissaat
Kommunalbestyrelsip pingaartipaa.

Tamatuma saniatigut sanaartukkat titartarneqarneri ilusaallu eqqarsaatigalugit illunut
avatangiisaasunut naleqqussarneqassapput Nuummilu inissianik najugaqarfinnillu
alutornartunik pilersitsisooqataassallutik.

Illuqarfipiup ilaanut pilersaarut, inissiaqarfiiut nutaat ilaannut, suliarineqareerpoq,
ilaatigut inissiat qanoq ittuunissaat sumiiffinnilu atuisinnaaffiit tamatumani
makkuupput:

- Taqissorfik Qinngutsinni immikkoortuuvoq nutaaq, immikkoortoq
ilaqtariinnut ataatsinut illuliorfissatut, illunut uiguleriiaanut illunullu
immikkullarissunut piorsarneqarpoq.

Inissiaqarfiiut tulliuttut tassaapput suli pilersaarusrusiorfiusut:

- Sarfaarsuit, kommunalbestyrelsimit siunnersuutigineqarpoq
nunaminertaassasoq nutaaq, kollegialiorfissatut inuusuttunullu
inissialiorfissatut atugassiisutigineqartussaq. Inissiat centereqarfissap nu-
taap ilaatuq ilaatineqassapput.
- Ilimmarfik, tassanissaq aamma kollegialiornissamut nunaminertaliisoqas-
saaq.
- Akunnerit, pilersaarutigineqapoq 50-it missaannik inissialiorfigineqassasoq,
ilaqtariinnut ataatsinut, affarleriinnut imaluunniit 4-t angullugit qleriiilinnut.
- Qinngutsinni immikkoortut nutaat. Qiterisaqfimmut ilaasunik, nutaanik nu-
naminertaliisoqarnissaa kommunitut pilersaarummi siunnersuutigineqar-
poq, Qinngutsinni nammineq pinngortitaassutsimigt umiatsialiviup eqqaati-
gut inissialiorqassasoq, kollegiamik aammalu ulluunnerani ornittagassatut
eqqarsaatigineqartumut atasunik utoqqarnut inissianik.
- Kommunitut pilersaarummi sineriaap kimmuit sammernata kujataatungaani
illoqarfipiup ilaanut pilersaarutinik arlalinnik pilersaaruteqartoqarpoq, tamaani
inissiat ataatsimoornerusut assigiinngitsunik typillit portussusillillu pilersaru-
taallutik.
- Siorarsiorfik.

Qinngutsinni inissiaqarfissanut nutaanut isumassarsiaq

Ukioq 2000-imi novembarip qaammataani Nuup Kommunea titartaasartunik
unammisitsivoq Nuup kangiani Qinngutsinni illoqarfipiup nutaartassaata
ilusilersorneqarnissaa pillugu. Ajugaasut siunnersuutaanni aallaavigineqarpoq
nunatsinni qangatut illoqarfimmik pilersitsisarneq illut ataasiakkaat
immikkoortunngorlugit inissitsiternerisigut. Immikkoortunngorlugit inissitsiternerisigut

anguniarneqarpoq sammiviit nunallu nammineq qanoq ittuunera isikkivillu aallaavigalugit naleqqussaanissaq ilutigitillugulu seqernup annerpaamik atorluarneqarnissaa. Qinngutsinni illoqarfiup ilaanut siunnersuutit siulliit marluk, 4A1, Paarnarissoq aamma 4A2, Taqissorfik, tassaapput ajugaasut siunnersuutaat malillugit ilusilersukkat.

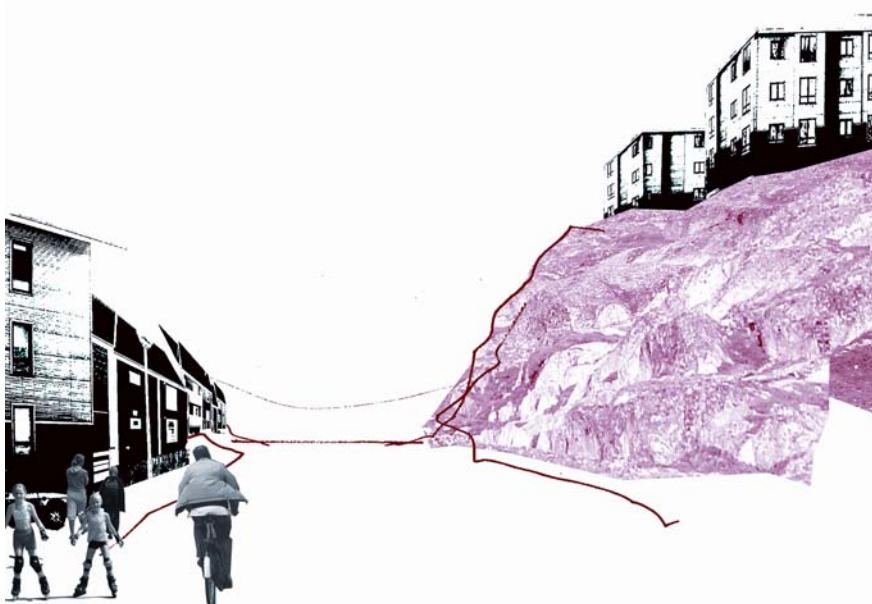
Takussutissiaq 35: Qinngutsinni kuup kitaa 'tungaani illut uilukutsukkuutaat sanaartorneqartut.

Iloqarfiup ilaatuut pilersaarusrusiorfiusussani, nammineq pinngortitaassutsimigut umiatsialiviup kujataatungaani, pilersaarusrusiornerup aallaavigaa tamassuma nunatamigut pissusaata piuinnartinnissaa, sanaartukkut nunallu sanaartorfiunngitsup imminnuit akuleriissinneqarnerisigut.

Sumiiffimmi nuna qaqlaavaq, ersarisisinnejarluni quassunnit marlunnit avannamut kujammullu sammisunik, tulleriaaginnangajattunik pingasunik naqerlortanik akunneqarpoq "qorsortaaunik". Kangimut kimmullu sammerna qoroqartiterpoq naqerlortai qorsuusut ataqtigiiillugit akornginilu qaqqaq "portusuutut" inissillugu. Qaqqamiit arlalinnik qoorutigut kooqarpoq, taakkulu imaanut ingerlaarfiat ersippoq.

Aqqusernit pingaarerit naqertortani ima inissinneqassapput qaarsumik qaartiterinissaq taamaallaat pisariaqarfisigut pisassalluni. Naqerlortap qaqqallu kujammut kimmut sammernata akornat sanaartorfiussangilaq. Taamaaliornikkut qaqqap innaa ersarisisinnejassaaq qaqqallu portusuup sinaaniinnermik misigisitsinerulissalluni.

Sanaartukkut "qingartat" qaannut inissinneqassapput. Inissiat amerlasuut pilersinneqarnissaat anguniarlugu qaqqat sivinganerit ataasiakkaat qaartiterneqartariaqarput taamaalliluni sanaartorfissat naligiiarnerusut pilersinneqassammata. Sanaartukkut ataatsimoortutut ataqtigiiartumik isikkoqassapput, qaartitikkanut kingoraartaallutik illoqarfittut "qilaannguusimasut".

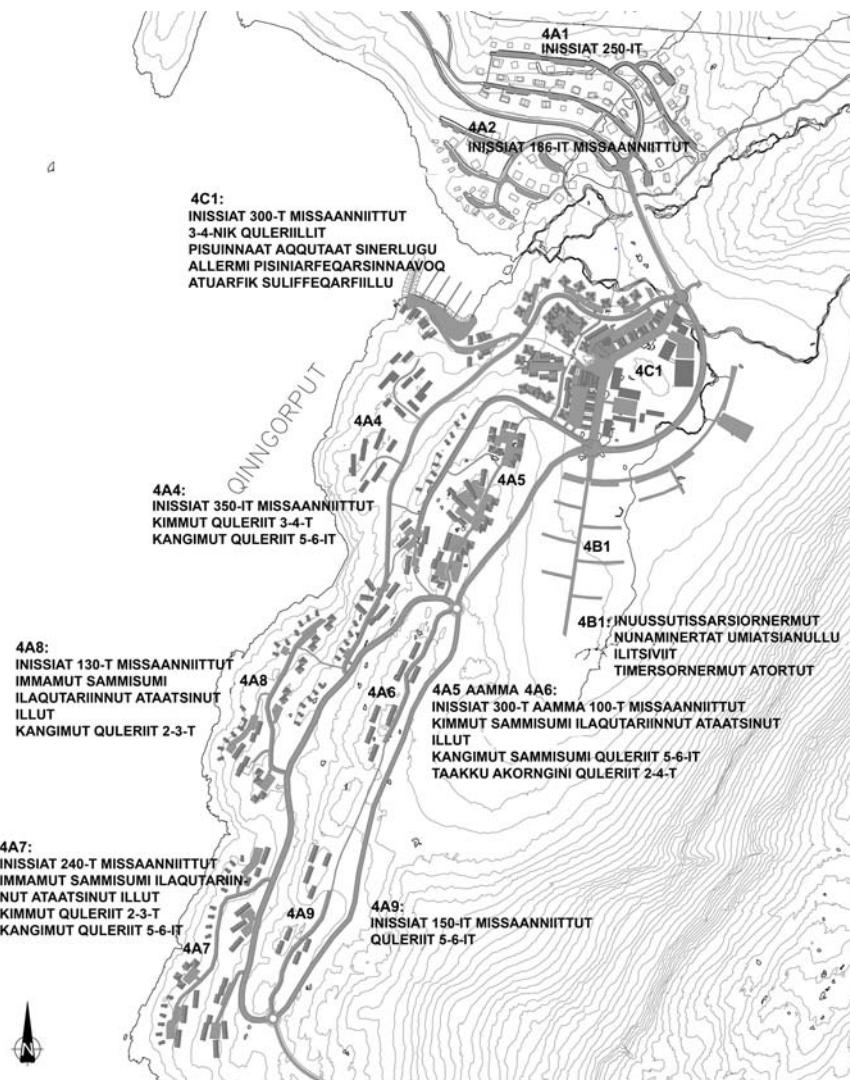
Takussutissiaq 36: Aqqusineq pingarneq naqerliumanermut inissitaq. Qaqqap innaa malunnaateqarluartoq takuneqarsinnaalluarpoq.

Sanaartukkut qoorortanik akunneqartillugit inissinneqassapput, qoorortat qorsortatut sanaartorfiunngitsutut pineqartariaqarput. Taamaaliornikkut immikkoortumi najugallit nunami qorsuttalimiissinnaanerat qulakkeerneqassaaq timaaniittullu imaanut isikkiveqarsinnaallutik. Qoorortat eqqaanni sanaartukkat isikkiviat ersarinnerusinnaavoq malunnarnerullunilu. Immikkoortumi inissiat amerlasuut inissaqartinneqartussaammata sanaartukkat assut eqimanissaat pisariaqarpoq.

Takussutissiaq 37: Quppat sanaartorfigineqassanngillat sumiiffimmilu najugaqartunit sukisaarsartarfiusallutik.

Sanaartukkat immikkoortuni immikkullarissuni ataatsimoortinnejarkerisigut nunap misigisinnaaginnarnissaa qulakkeerneqassaaq. Sanaartukkanut atatillugu sumiiffit najorfiuguminarsarniarlugit sanaartukkat assigiingiaartunik portussuseqassapput.

Takussutissiaq 38: Qinngutsinni inissiat amerlassusiat eqimassusiallu. Nunap assinga Qinngutsinni Sanaartorfissagissaanermi

Takussutissiaq 39: Qinngutsinni siunissami inissialiarineqarsinnaasut titartagartaat. Sanaartukkut nunaminertanik qorsuusunik killeqartinneqarput inissiaqarfíullu eqqaani aqquserngup eq-qaani ataatsimoortillugit inissineqarsimallutik. Ungataanni Paarnarissoq Taqqissorfillu takuneqarsinnaapput.

Illoqarfiooreersumi periarfissat nutaat Nunaminertat illoqarfiup immikkoortortarileriigaaniittut sinneruttut piukkunnartut inerisarneqarneri

"Illoqarfiooreersup" iluani initussutsip annertunerulernissaanik kissaateqarnermi Nuummi nunaminertat sanaartorfioqquaanngitsut ilaat ataaasiakkaat inerisarneqarnissaannik kommunalbestyrelse periarfissiivoq. Illoqarfíullu immikkoortortarileriigaasa eqiteriffingineqarnerunissaat aamma periarfissaalerpoq. "Immikkoortut eqiteriffiusussat" tassaapput:

Inussussuaq, Kissarneqqortuunnguami qaqgap "salliarnartaani" inissiat 75-it quleriaatut uiguleriaatullu pilersinneqarnissaat siunnersuutigineqarluni.

Nuussuup Manngua, inissiat ikittut (5-10) inissaqarput suliffeqarfimmumt attuumassuteqartinneqarsinnaasut.

Qapiarfiusaq / Radiup qaqqaa, tamaani inissiaqarfíit Qapiarfiusaap Saqqarliillu akornanni "qorsuttaqarfík" suliffeqarfinnut atatillugu inissianik 5-it10-llu akornanni amerlatigisunik pilersitsiffiusinnaavoq.

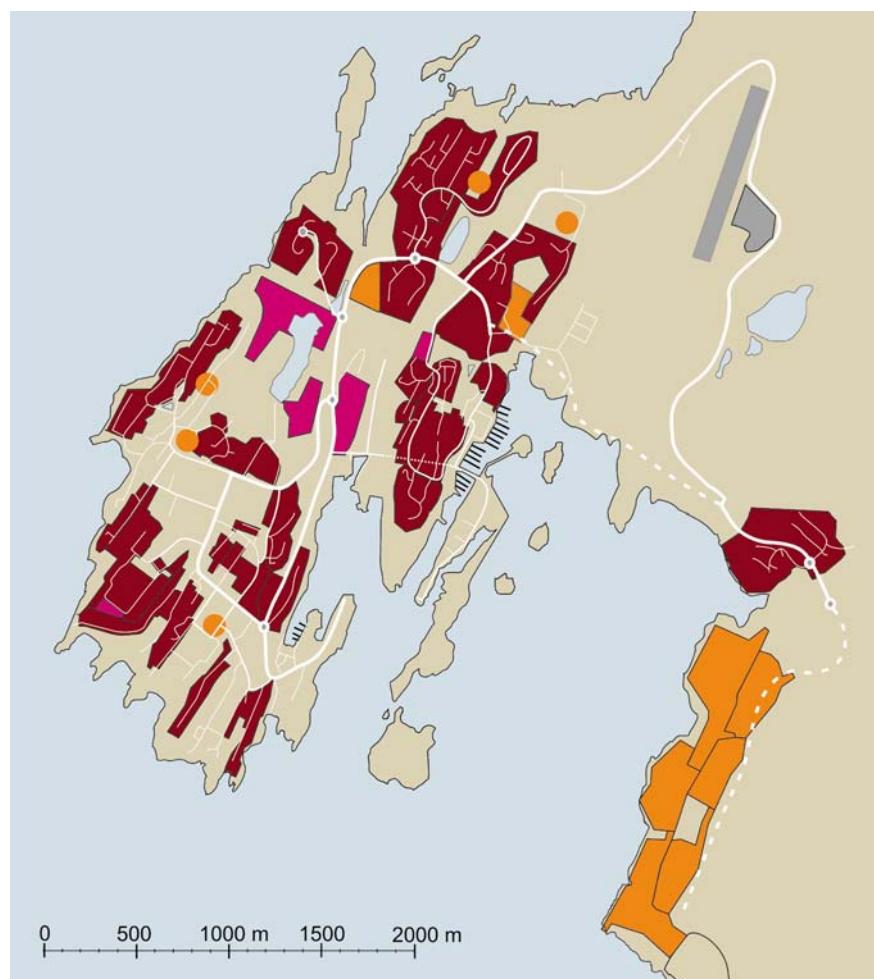
Imeqarfík, imeqarfík imeqarfijunnaassappat tamaani inissiat 250-it angullugit amerlatigisut pilersinneqarsinnaapput. Immikkoortoq aatsaat ungasinnerusoq eqqarsaatigalugu Imeqarfíup atorunnaarnissaanik aalajangiiffingineqarpat piorsaaffigineqarsinnaavoq.

Issortarfiup kujataa, tamaani inissiarsuit marlunnik qulerillit 5-it missiliorlugit amerlatigisut, 30-t missiliorlugit inissiartallit, pilersinneqarsinnaapput. Immikkoortoq siullermik kollegialiorfissatut atugassiissutigineqassaaq.

Sanap eqqaa, peqqinnissaqarfíup atorfilittaanut inissiat 70-it missaanniittut pilersinnejarsinnaapput.

Seminariap eqqaa, Kommunimut pilersaarummi kollegianut inuuusuttunullu inissianut nunaminertanik nutaanik pilersitsisoqarnissa siunnersuutigineqarpoq. Utoqqaat illuat, periarfissaqarpoq utoqqarnut inissiat 4-6-it pilersinnejarsinnaanerat.

Isumassuivik Sammisassaqartitsivilu Ippiarsuk, immikkoortup aappaan naammassineqarpat utoqqarnut inissiat pilersinnejarsinnaapput.

Takussutissiaq 40: Aappilarujuttoq: Eqititeriffiit. Immikkoortut sungaartut aappaluarat: nunaminertat nutaat inissianut siunertaqtunut tunniussat. Toortarnerit sungaartut aappaluarat: Illoqarfíup ilaanut pilersaarutaareersumi inissiat nutaat. Aappaluttoq taartoq: Inissiaqarfíoreersut.

Inuussutissarsiuteqarfiiit inissianut siunertaqartunut allannngortinneqarneri

Nukissat sipaarniarlugit illoqarfimmilu nunaminertat atoqqinnissaat anguniarlugu illoqarfimmi immikkoortut nutaanngilisut ingerlaavartumik nutarteriffigineqartarnissaat pingaaruteqarpooq.

Entreprenørdalen aamma inuussutissarsiuteqarfik Samuel Kleinschmidtip Aqqutaaniittooq sumiiffiupput iluaqtaasumik nutarteriffiusinnaallutillu allannngortiteriffigineqarsinnaasut. Sumiiffiit tamarmik piffissap ingerlanerani inissianit pisortallu suliffeqarfutaannit "Kiggigunneqarsimasut" allaffinnik, niuertarfinnik inissianillu sanaartorfigalugit pitsaanerusumik atorneqarsinnaapput.

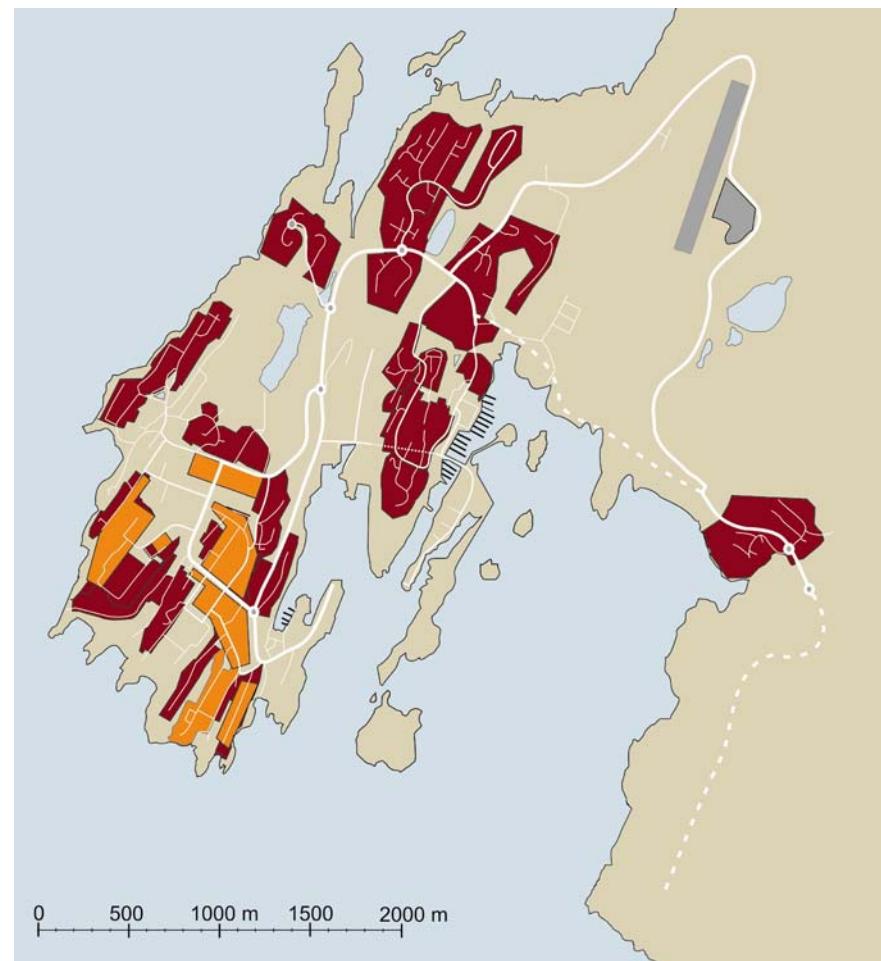
Taamaattumik sumiiffiit taakku marluk atorneqarnerat inuussutissarsiutinut inissianullu akuleriisillugit allannngortinneqarnissaat Kommunalbestyrelsip aalajangiuppa. Suliffioreersut inerteqquaangitsullu maannakkutut ingerlaannarsinnaapput periarfissarli tassaavoq, ungasinnerusoq isigalugu sumiiffinni nutarterisoqarnissa allannngorterisoqarnissaalu.

Ingitselineq illoqarfimmillu nutarterineq

Iolloqarfiuup immikkoortaqarfigilerigaanni immikkoortunilu ataatsimoorussassatut siunertaqartuni arlalitsigut iluarsaasoqartariaqarpoq nutarterisoqartariaqarlunilu. Matungani ilaigtig Narsarsuaq, Tuujuk, Jagtvejip eqqaa, Qatserisut kiisalu Qapiarfiusaaq eqqarsaatigineqarput. Taakkunani inissiat nutartereqassapput imaalillugit inissiat naleqquttungorsarneqarlutik imaluunniit ingitselineqarlutik nutaanillu naleqquttunik taarserneqarlutik.

Kommunimut pilersaarummi siunnersuutigineqarpoq Tuujuup nutartereqarnissaanut atatillugu sanaartornermi inissiat utoqqarnut, timikkut aamma tarnikkut innarluutilinnut inissiat ilanngunneqarnissaat. Inissiat taamatut ittut siunissami ullaunerani ornittagassap pilersinnejqarnissaanut atatilugit pissusissamisoortumik ilanngunneqarsinnaapput.

Takussutissiaq 41: Sungaartoq aappaluaartoq: Illoqarfimmut nutarterinissa-
mut/ingutserinissamut imaluunniit inuussutissarsiuteqarfimmiit inissianut inuussutis-
sarsiutinullu akuleriisillugit allanngortiterinissamut sumiiffiit.

Tamatumanissaq Nuussuarmi inissiaqarfiit siulliit ukiuni aggersuni
eqqumaffigeqquneqarput.

INUUSSUTISSarsiutit Suliffissallu

Inuussutissarsiutit ineriertortinneqarnissaannut takor-luukkat

Nunat tamalaat eqqarsaatigalugit Nuuk nunatsinni illoqarfiiit pingaarnersaatut kiisalu illoqarfimmi innuttaasunut nunallu sinneranut iluaqutaasumik aningaaasaqarnikkut qiti-unini malunnartinniartussaavaa.

Iolloqarfiiit pingaarnersaatut ineriertornerup ilaatumt Nuummi atlantikoq qulaallugu timmisartunut mittarfiliortoqarnissa pingaaruteqarpoq mittarfiliornissarlu Namminersornerullutik Oqartussat suleqatigalugit ingerlanneqassaaq.

Kommunalbestyrelsip Namminersornerullutik Oqartussat suleqatigalugit ungasinneru-soq eqqarsaatigalugu aningaaasaliinertigut sanaartornermi akunnaatsumik ingerlaavartoqarnissaata qulakkeernissaa kissaatigaa.

Tamatuma saniatigut Nuup Kommuneani suliffissaaleqisut sulinisssaannut piareersarniarlugit suliffissaqartitsiniarluni suliniuteqarnerit aallartinneqarnissaat pingaaruteqarpoq. Ilinniartitaanerit, allamullu sulilleqqinnissamut sungiusarnerit pikkorissarnerillu illoqarfimmi sulisinnaasut sapinngisamik atorluarneqarnissaasa qulakkeerneqarnissaat siunertaavoq.

Nuup Kommuneani takornariaqarneq periarfissarpassuaqarpoq tamannalu tunngavigalugu Nuuk takornarianut pilerinartunngortinneqarnissa Kommunalbestyrelsip kis-saatigaa.

Kiisalu kommunimi aatsitassanik piaasinnaaneq aamma periarfissaqarluni. Piiaanermi pinngortitaq sapinngisaq tamaat mianersuunneqassaaq kommunimilu suliffissaqartitsinkkut iluaqutaassalluni.

Ukiuni aggersuni suliassat annertuut

Nuup Kommuneata inuussutissarsiuteqarnikkut ilusaa Nuup illoqarfiiit pingaarnersaatut inissimaneranik, taamaalillunilu nunatsinni allaffissornikkut, inuussutissarsiuteqarnikkut, ilinniartitaanikkut kulturikkullu pingarnerpaajulluni, immikkut malunnaateqarpoq.

Kommunip imminut napatilersinnaanissa nammineerlunilu kissaatiginngisamik pituttornejangannginnissa pingaaruteqarpoq ukiunilu aggersuni Nuummi inuussutissarsiutit patajaatsut tamatigoortullu qulakkeerneqarnissaat pingartinneqarpoq.

Kommunimut pilersaarutip nunaminertat pilerinartut assigiinngitsut inuussutissarsiornermut, umiarsualiveqarnermut qitiusoqarfinnullu, ungasinnerusoq eqqarsaatigalugu inuussutissarsiutit tamatigoortut ineriertortinneqarnissaanni pisariaqartitsinermi salliuutinneqartut, naammattut qulakkiissavai.

NASSUIAAT

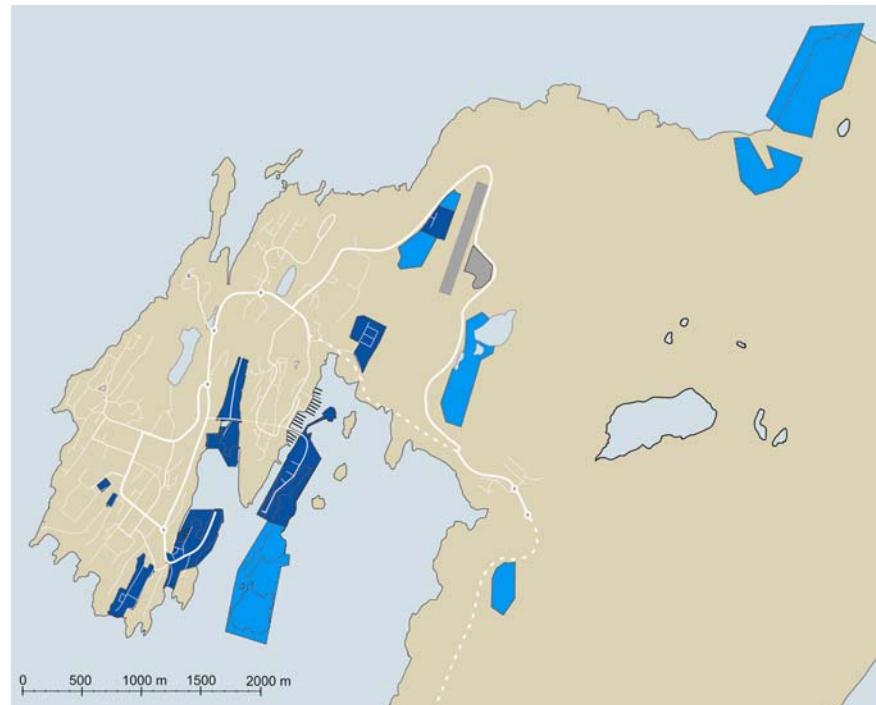
Takornariaqarneq inuussutissarsiutitut nukittorsarneqassaaq. Kangerlorujussuit nunatarujussuillu attorneqanngitsut takornariaqarnermi annertunerusumik iluanaarniutigineqassapput. Nuup illoqarfia takornarianut pilerinartuussaaq, tassami illoqarfik siu-nissami atlantikoq qulaallugu timmisartunut mittarfittaarpat tikeraat Nunatsinnut tikinnerminni amerlanertigut illoqarfik Nuuk takoqqaartartussaavaat. Taamaattumik illut ilusaasa pilerinartuutinnissaat nunaminertallu illoqarfimmut qanittumiittut sapinngisaq tamaat paarilluarneqarnissaat pitsangorsaavigineqarnissaallu pingaaruteqarpoq.

Kommunimut pilersaarummi nunaminertat inuussutissarsiuteqarfiusut

Kommunimi nunaminertat inuussutissarsiuteqarfiusut angallannikkut ataqatigiissinneqarnissaat qulakkeerneqassaaq aqqusernillu tamakku inuussutissarsiortut oqimaa-tsunik angallassinerminni inissiaqarfinnik sapinngisaq tamaat akornusersuungitsumik kiisalu umiarsualivinnut mittarfimmullu ajornanngitsumik aqqutillit atussavaat.

Kommunimut pilersaarummi nunaminertanik inuussutissarsiutinut siunertaqartunut tunniussiffioreersuni initussutsit killeqarput. Suliffeqarfinnut nutaanut kommunimut inissinneqarusuttunut inissiinissanut perarfissat assigiinngitsut kommunimut neqeroorutigineqarsinnaaniassammata nunaminertat nutaat ilanngussuunneqartariaqarput.

Nuup Kommuneani inuussutissarsiutit innuttaasallu amerliartornerat pillugu kisitsisit pingarnerit malillugit piffissami pilersaarusrusiorfiusumi aggersumi nunaminertanut inuussutissarsiuteqarfiusunut, soorlu suliffissuaqarnermut, sannavinnut quersuarnullu, nunaminertat nutaat 10 ha-it pisariaqartinneqassapput.

Takussutissiaq 42: Inuussutissarsiuutinut siunertaqartunut nunaminertani tunniussineq. Tungujortoq qaamasoq: siunissami inuussutissarsiuuteqarfissat.

Suliffeqarfiiit allaffisornermiq sullissinermillu ingerlataqartut nunaminertani inuussutissarsiuuteqarfiusuni taakkunani ilanngunneqanngillat, kisiannili pingarnerutillugu Nuup Qeqqani, Issortarfimmik Qinngutsinnilu qitiusoqarfimmik inissinneqarsimapput.

Kommunimi nunaminertat inuussutissarsiuuteqarfioresersut naatsorsorneqarnerini initussuseq killeqartoq takuneqarsinnaavoq. Tamanna ilaatigut golfertarfiup manna tikil-lugu nunaminertami inuussutissarsiuuteqarnermut siunertalitut pilersaarutigineqarsimasumiiffingisaata ataavartumik tassaniinnissaanik aalajangernermik peqquteqarpoq.

Tamanna ilutigalugu ungasinnerusoq eqqarsaatigalugu Entreprenør dalenimi aamma Samuel Kleinschmidtip Aqqutaata eqqaani inuussutissarsiuuteqarfiiit inuussutissiuuteqarfittut assigiinngitsutut inissiaqarfittullu allanngortinneqarnissaat Kommunalbestyrelsip kissaatigaa, taamaaliornerlu aamma nunaminertanik inuussutissarsiuuteqarfiu-sunik killilersuisooqataavoq.

Tamatumunganngia ilassutitut nunaminertani inuussutissarsiorfioresersuni nutarterisoqarnissa pitsangorsaasoqarnissaalu Kommunalbestyrelsip suliniutigaa.

Sumiiffik	Initussutsini sin- nerit	Naammasinissa
Nukappiakuluk:		
Nukappiakuluk (avannaa)	1 ha	2005
Nukappiakuluk (ujaqqervik)	3 ha	2006
Nukappiakuluk (Betoniliorfik) ⁴	2 ha	2013
Pukuffik	2 ha	2006
Qinngorput	8 ha	2007
Qeqertat	8 ha	2013
Nuummi Mittarfissuaq ⁵	21 ha	2014
Kuanninnguit	50 ha³	2020
Katillugit	45 ha	-

*Takussutissiaq 43: Inuussutissarsiuutinut siunertaqartunut initussutsini inissat sinne-
rutut.*

⁴ Nkappiakulummi Betoniliorfioq eqqaa aatsaat allileriffingineqarsinnaavoq ujaqqanik aserorterivik aatsaat allamut nuutinneqarpas.

⁵ Immikkoortup tamassuma atorluarneqarnissaanut apeqqutaassaaq Egalugalissuit tasiata imeqarfittut atorunnaarsin-neqarnissa

Siunissami inuussutissarsiuteqarfissat

Nuummi inuussutissarsiuteqarfinni initussutsit pitsangorsaavagineqarnissaannut periarfissarissaarluarpooq taamaattumillu Qinngutsinni, Qeqertani, Nuummi Mittarfissuup eqqaani Kuanninnguanilu nunaminertanik inuussutissarsiuteqarfiusunik nutaanik pilersitsinikkut pitsangorsaasoqarsinnaavoq.

Qinngutsinni inuussutissarsiuteqarfimmik nutaamik 8 ha-it missaanni annertutigisumik pilersitsinissaq pilersaarutigineqarpoq. Tassani suliffeqarfiiit soorlu assessorermik suliffissuaqarnermillu, quersuit angallassinermillu, sanaartornermik toqqorsivinnillu ingerlatsisut inissaqalersinnapput.

Sumiiffiup aqqusinermit pingarnermiit Qinngutsinnilu inissiaqarfinnit ersarissuunera pissutigalugu illut titartarneqarnerat ilusaallu sumiiffimmut naleqqussarneqarnissaat pingartinneqarpoq.

Nuummi Mittarfissuup eqqaaniittooq inuussutissarsiuteqarfik nutaaq ilaatigut suliffeqarfinnut mittarfimmut attuumassuteqartunut atugassanngortinnejarsimavoq. Sumiiffik Nuummi illoqarfimmiit suliffeqarfiooreersunik nuussinissamut aamma tunniunneqarpoq. Sumiiffik mittarfiup nipiliortarfiaita iluaniippoq, taamaattumillu inuussutissarsiutinut nипинут malussarittuungitsunut taamaallaat naleqquttuovoq. Tamatuma saniatigut imeqarfik Eqalugalissuit Tasersuat eqqaani nunaminertami matoqqasumiippoq. Tassa imaappoq, imeqarfik atorunnaarsinnejarpas aatsaat sumiiffik atorneqalersinnaavoq.

Qeqertani inuussutissarsiuteqarfik nutaaq umiarsualiviit pillugit immikkoortuni tullinguuttuni eqqartorneqassaaq.

Inuussutissarsiutigalugu suliffeqarfiiit avatangiisinik immikkut mingutsitsisut

Kommunimut pilersaarummi Kuanninnguit suliffeqarfinnut avatangiisinut immikkut mingutsitsisunut sumiiffittut nutaatut aalajangersarneqarpoq.

Tassa imaappoq Pukuffiup Kujataa'tungaa sumiiffittut suliffeqarfinnik avatangiisinik immikkut mingutsitsisoqarfiusumiit nalinginnaasumik inuussutissarsiuteqarfingortinneqarsinnaavoq. Sumiiffimmi avatangiisinik mingutsitsisoq tassaavoq asfaltiiorfik aamma ikuallaavik kemikalianut toqqorsivilik.

Ungasinnerusoq eqqarsaatigalugu ikuallaavik, asfaltiiorfik kemikalianillu toqqortaasivik Kuanninnguanut nuunneqartariaqalissaaq. Qaartiterutissanik uningatitsinermi malittarisassat sukateriffigineqarnerisigut qaartuujasut aamma Kuanninnguanut nuunneqassapput.

---

*6 Inuussutissarsiuteqarfiiup atorneqalinnginnerani qaqqaq sivikinnerpaamik ukiuni qulini qaartiterneqqaassaaq.
Taamaattumik sumiiffik initussutsini inissani sinneruttuni ilanngunneqanngilaq*

Sarfaarsuit eqqaanni ikuallaavik

Aalisakkeriveqarfiiut suliffeqarfiiillu allat umiarsualivimmut tunngassuteqartut avatangiisinnillu immikkut mingutsitsisut Nuummi Umiarsuarnut Atlantikukkoortaatinut umiarsualivimmut suli inissinneqarsinnaassapput. Tamatumma saniatigut sumiiffiup kujataa'tungaa sanaartorfigissarneqareerpat suliffeqarfinnik umiarsualivimmut attuumassuteqartunik Qeqertanut inissiinissamut periarfissaqarpoq.

Inuussutissarsiuteqarfinni allani arlalinni suliffeqarfinnik avatangiisit pillugit akuersissuteqarfianngitsuni, taakkununnga tunngavissaqartillugu, inissiisoqarsinnaavoq.

Ujaqqerivimmik nuussineq

Maannakkut ujaqqeriviusoq 2004-mi ujarassaaruppoq. Ujaqqerivik Qimatulivinni mittarfiup allineqarnissaanut atatillugu ammarneqasinnaavoq. Atlantikoq qulaallugu timmisartunut mittarfik allamut inissinneqassappat Qimatuliviit ujaqqerivittut nalinginnaasutut atorneqarsinnaavoq.

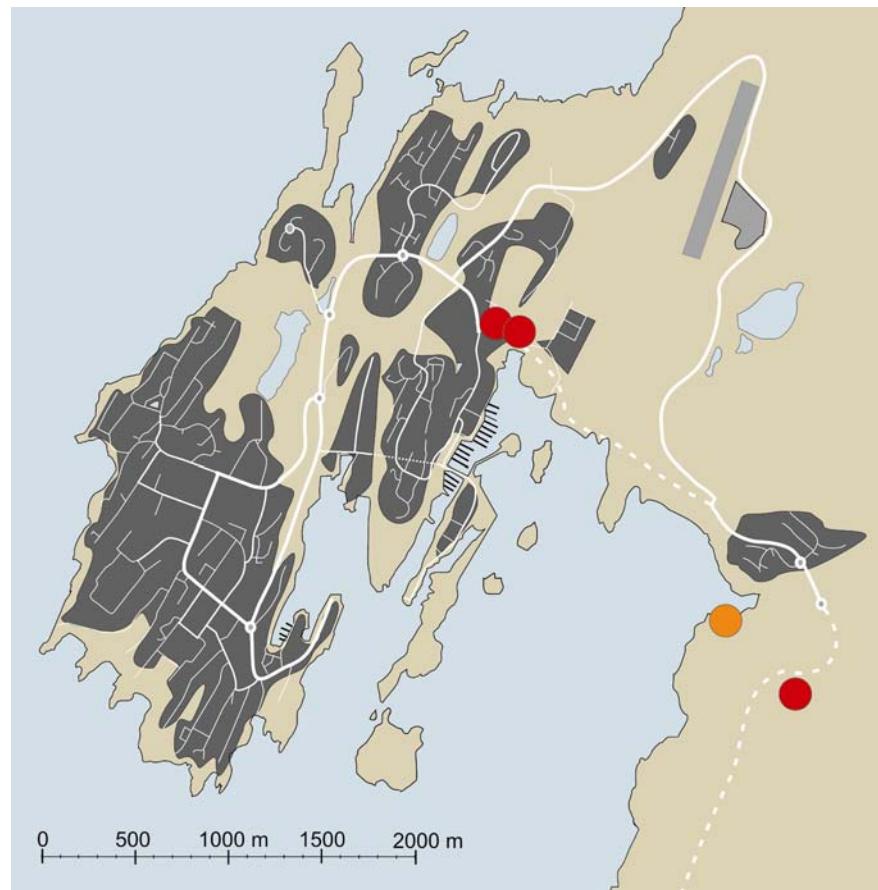
Mittarfiup uiuneqarneranut atatillugu ujaqqerivik Qimatuliviit eqqaanni ammarneqarsinnaavoq. Atlantikoq qulaallugu timmisartunut mittarfik allamut inissinneqassagaluarpat Qimatuliviit ujaqqerivittut nalinginnaasutut atuinnarneqarsinnaavoq.

Tankeqarfinnik inissiinissamut periarfissat nutaat

Kommunimi pilersaarummi tankeqarfinnik pingasunik ammaanissamut periarfissiisoqarpoq:

- Sarfaarsuarni qiterisaqarfiiup eqqaani marluk
- Qinngutsinni Naternami inuussutissarsiuteqarfiiup eqqaani ataaseq

Tankeqarfinnut inissiiviusinnaasunik allanik erseqqinnerusumik misissuisoqassaaq.

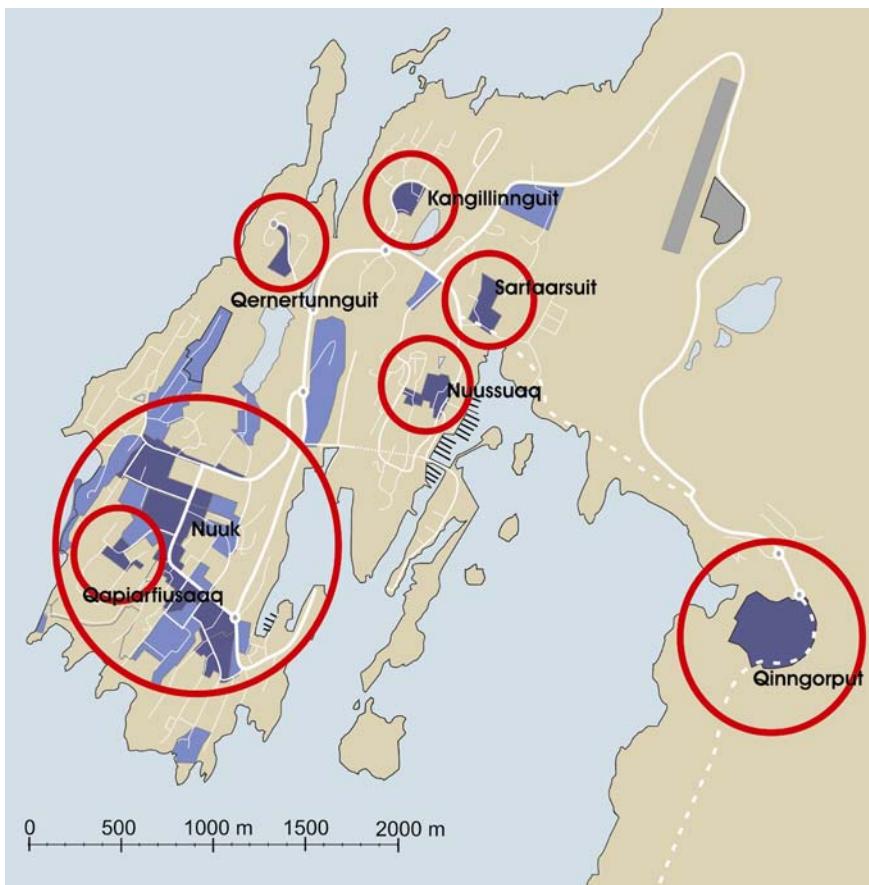
Takussutissiaq 44: Tankeqarfinnik inissiinissamut periarfissat nutaat.

Qinngutsinni aamma orsiisarfiliortoqarsinnaavoq Eqingata eqqaatigut.

NUUMMI QITIUSOQARFIIT ILUSAI

Nuup Qeqqa illoqarfiillu ilaanni qitiusoqarfiiit

Nuup illoqarfiata qeqqa illoqarfip illoqarfittut pingaarnersatut Nuup Kommuneanilu pingaarnertut qitiusoqarfittut nunatsinnut qitiusumik allaffeqarfiiit illoqarfimmilu immikkoortuni innuttaasut sullittussaavai.

Takussutissiaq 45: Nuummi qitiusoqarfiiit ilusaat; Nuummi Pingaarnertut qitiusoqarfik, Qinngutsinni ikorfartuutitut qitiusoqarfik illoqarfiillu immikkoortuini qitiusoqarfiiit.

Nuummi Qitiusoqarfiiit, pingaarnertut illoqarfip qitiusoqarfiatut atuunnermi saniatigut, tassaapput illoqarfip immikkoortuini qitiusoqarfiiit assigiinnngitsut. Naatsumik oqaatagalugu qitiusoqarfiiit ilusaat imatut eqikkarneqarsinnaapput:

- Nuummi pingaarnertut Qitiusoqarfik, illoqarfimmil tamarmut pingaarnertut qitiusoqarfittut atuuttoq. Pingaarnertut qitiusoqarfimmiippoq Nuup Qeqqa ullumikkut Nuummi qitiusoqarfittut atuuffiit amerlanersaannik peqartoq.
- Qapiarfiusaami Qitiusoqarfik, ullumikkut illoqarfip ilaani qitiusoqarfittut atuuttoq.

- Nuussuarmi Qitiusoqarfik, Nuussup illoqarfiata ilaani qitiusoqarfittut atuuffeqartoq.
- Kangillinnguit, Kangillinnguit eqqaanni illoqarfiup immikkoortuani qitiusoqarfiusoq.
- Qernertunnguit, Qernertunnguit eqqaanni illoqarfiup immikkoortuani qitiusoqarfiusoq.
- Sarfaarsuit, Sarfaarsuit Timaata eqqaanni illoqarfiup immikkoortuani qitiusoqarfiusoq.
- Qinngorput, ukiuni aggersuni ikorfartuutitut illoqarfiullu qitiusoqarfiatut tunngaviusumik pilersaarusrorfigineqartoq.

Ilutsimi pingaarnermi Nuummi illoqarfiup ilaani pingaarnertut qitiusoqarfimmik ataatsimik inissiinissaq kiisalu illoqarfiup ilaani qitiusoqarfiiit aalajangiusimaannarneqarnissaat ineriertortinneqarnissaallu Kommunalbestyrelsip anguniagaraa.

Siorarsiorfimmi, tamanna ilanngunneqarpat, qitiusoqarfissamik suli ataatsimik pilersitsinissaq pilersaarusrorneqarpoq.

Kalaaliaraq

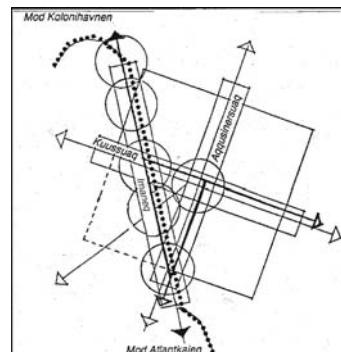
Pingaarnertut qitiusoqarfik

Pingaarnertut qitiusoqarfimmi sanaartukkanik nutaanik naleqqussaanermi anguniagaq pingaardeq tassaavoq, illoqarfiup ilusaa pingaardeq, tassani oqaluttuarisaanermi titarneq, Imaneq/Stephanssons Sti, ersarissassallugu pingaarnertullu qitiusoqarfip avannaata 'tungaata ilaani titarnerit Aqqusinersuaq aamma Kuussuaq kujataa 'tungaa-talu ilaani titarnerit Aqqusinersuaq aamma Jens Kreuzmannip Aqqutaa pingaernerutissallugit atassusissallugillu. Kommunimi pilersaarummi pingaarnertut nunaminertat illoqarfiup qeqqaniittut sammineqarpuit. Kommunimut pilersaaruseqqinnermi Stephanssons Sti atuarlugu qitiusoqarfip kujataa 'tungaata ilaanut malitarisassat sukumiinerusut ilusilersorneqarnerat aalajangersarneqassaaq.

Aqquserngit ilusaat

Aqqusinersuaq pingaarnertut aqqusiniuvoq angallaffiusoq aammalu illoqarfiup atuuuffiinut angallannikkut pingaarnertut aqqutaasoq. Taamatut inissisimancerata kinguneraa, angallannermi pisuinnaat ajornartorsiuteqarsinnaanerat soorluttaaq aqqusinermi angallannermi sukkassutsit illoqarfiup avatangiisaanut ajornartorsiutaasut illoqarfimmilu akornutaasut.

Kuussuaq angallaffiuvoq alla pingaarutilik aammalu illoqarfiup qeqqatigut kangimut kimmuit aqqusiniulluni pingaernerpaq. Kuussakkut Imaneq aqquaarluq angallanneq illoqarfimmi akornutaavoq. Tamatumna saniatigut angallannermut illoqarfiulluunniit avatangiisaanut ajoqutaangnitsumik Kuussuarmi biilinut inissiinissamut periarfissiisoqartariaqarpooq.

Iloqarfiup qeqqani titarnerit

Imaneq niuertarfii eqqaanni angallaffiit qiteraat, tassanilu pisuinnaat niuertarfii aammalu pisortat namminersortullu sullissivii arlalit iserfigisarpaat. Aqqutit ilaanni biilit pisuinnaallu aqqutaat illua 'tungeriinnut tamanut ajoqutaasumik agguataagaangnillat aqqusinermilu niuerfiusumi pingaaruteqartumi tassani illoqarfiup pissusaanik pitsangorsaanissamut killilersuisuulluni.

Biilink inissiisarneq

Iloqarfiup qeqqani taassumalu eqqanguani biilinut pingaarnertut inissiisarfeqarpooq. Qitiusoqarfinnut ataasiakkaanut attuumatillugu inissiineq sumiiffiit ilaanni pisuinnarnut illoqarfiullu avatangiisaanut ajornartorsiutaavoq.

Sumiiffiit asiartarfiiit

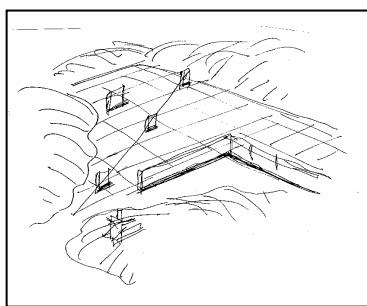
Nunaminertanik atuineq annertusiartortillugu illoqarfimmillu eqiterisoqaleriartortillugu sumiiffiit asiartarfiusut pigiinnarneqassapput paarineqassallutillu.

Arsiffik, Kirkebakken Radiofjeldimilu qaqqajunnaq sanaartukkat avannaatungaaniittoq Umiartortut Aqqutaata tungaanoortoq nunaminertatut sunngiffimmi asiarsaartarfittut aalajangiusimaneqassapput.

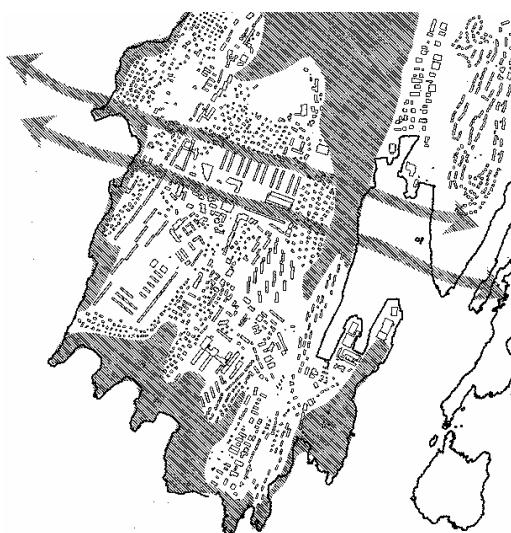
Kuussuarmiit aamma H.J. Rinksvejimiit pinngortitamut avatangiiserisamut akornuteqanngitsumik isikkiveqarpooq. Qitiusumik pilersaarummi Kuussuaq "nasittarfimmik" isoqartinneqassaaq tassanngaanniillu Nuutoqqap tungaanut tummeraqanngikkuni majorallaaffeqassaaq.

Aqquserngit taakku immikkullarissuuneri qitiusoqarfimmiillu Nuup Kangerluani kimmuit aamma illoqarfiup timmut kangia'tungaanut Quassussuup Ukkusissallu tungaanut isikkivik ersarissarniarlugu nunaminertanik sanaartorfigineqanngitsunik pitsan-ngorsaasoqassaaq.

Nuutoqqap qitiusoqarfimmiillu akornanni nunaminertami pilerinartumi attaveqaatit pitsangorsaaffigineqassapput.

Imanermi sanaartukkat portusuut pingasut

Takussutissiaq 46: "Nasiffiit" nunaminertallu sanaartorfigeqqusaanngitsut

Titarnerit

Ogaluttuarisaanermi illoqarfiup ilusaa pigiinnarneqassaaq ersarissarneqarlunilu. Avanna'a'tungaata ilaani titarnerit tassaapput Imaneq, Kuussuaq aamma H.J. Rinksvej.

Imaneq imatut sangutinneqassaaq, taamaalilluni Namminersornerullutik Oqartussat allaffeqarfissuanut isikkiveqassalluni taamaalillunilu aamma illoqarfiup nutaanngitsortaanut Inspektorbakkenimullu isikkiveqaqqissalluni.

Imanermi titarneq illorsuarnik pingasunik portusuunik ersarissarneqassaaq. Kuussuup Imaniullu teqeekini niuertarfiliorqalereerlunilu akunnittarfiliorqalereerpoq aammalu Samuel Kleinschmidtip Aqqutaa, Aqqusinersuup Qulliferfiullu akornanni teqeekumi qummut qulerit qulit tikillugit Teleqarfik, allakkerivik niuertarfillu sananeqalereerput kiisalu Namminersornerullutik Oqartussat isaariaata qanigisaani portusuumik illorsualiorqarnissaanut periarfissiisoqarpooq.

Qitiusoqarfup pingaernerup kujataa'tungaa

Kommunimut pilersaarusoqqinnermi titarnerup Stephanssons Sti aqquaarlugu qitiusoqarfup kujataa'tungaanoortup ersarissarneqarnissaanut malittarisassanik aalajangersaasoqassaaq.

Sammisassaqartitsiviit

Kalaallit Nunaata kulturikkut illorsua, Katuaq, Nuummi kulturilerinermi pingaaruteqalerluni ineriertortinneqarsimavoq Katuallu avannaa 'tungaatigut alliliisoqarsinnaanera kultureqarnikkut qitiusoqarfimmik pilersitsiviussaaq.

Katuaq

Rådhusip atuarfiullu Ukaliusap akornanniltoq Arsiffik ukiumoortumik soorlu orpiliaqarfittut aaqqissuussiffiusarnerata saniatigut sunngiffimmi sammisassarpasvuarnik soorlu arsaannermut, basketball-ernermut, sukuutsertarfimmut, il.il. inissaqartitsisin-naavoq.

Niuertarfiit aalajangersimasunik tuniniagallit amerlanerit niuertarfiinnaallu arlallit illo-qarfiiup qeqqanut inissinneqarsimapput. Nalinginnaasumik niuerfigineqartarpuit illo-qarfimmiilu innuttaasut, oqaannaraanni tamarmik, ullormut ataasiarlutik niuertarfinnut taakkununnga pisiniariartarpuit.

Kalaallit Nunaanni allaffissornikkut qitiusoqarfiiit tassaapput Namminersornerullutik Oqartussat allaffeqarfissuat, KANUKOKA aamma Nuup Kommunea taakkulu Kuussup H.J. Rinksvejillu akornanni inissismapput.

Pingaarnertut qitiusoqarfiiup allatut ineriertortinneqarsinnaanera

Pingaarnertut qitiusoqarfiiup kujammut alliertortinneqarsinnaanera naatsorsuutigineqarpoq qitiusoqarfioereersumi annertunerusumik eqiterisoqarsinnaavoq Kongevejilu kangimut allilerneqarsinnaalluni. Tassa imaappoq Aqqusinersuarmi angallanneq alliliinissamut tassunga aporfüssaaq taamaattumillu angallaffiunera annikillisaaffigineqanngikkuni atorunnaarsivissortariaqarpoq.

Pingaarnertut qitiusoqarfíup suup tungaanut allineqarnissaa sukumiinerusumik misissorneqassaaq, tassunga ilanggullugu angallanneq qanoq ilusilersorneqassanersoq.

Atuuffiit

Pingaarnertut qitiusoqarfímmiissapput allaffissuit, inuussutissarsiuteqarfíit, kulturikkut sammisassaqaqtitsiviit inissiallu.

Kommunimut pilersaarummi sullitanut ingerlatsiviit, tassunga ilanggullugit niuertarfíit aalajangersimasunik tuniniagallit, akunnitarfíit sutorniartarfíillu kiisalu qitiusoqarfíup avannaa'tungaata ilaaniittut nuannaariartarfíit pingaarnertut Imaneq atuarlugu inissinneqarnissaat piumasaqaataavoq. Kulturikkut sammisassaqaqtitsiviit Katuap H.J. Rinksvejillu akornannut Katuap avannaa'tungaanut inissinneqassapput.

Aqquserngit

Qitiusoqarfímmi angallannikkut pilersaarummi anguniakkat tassaapput:

- Angallattunut tamanut, pisuinnat eqqarsaatiginerullugit, pissutsinik pitsasunik isumannaatsunillu pilersitsinissaq,
- Aqquserngit kusanartut pilersissallugit,
- Angallattut avatangiisink mingutsitsinerat annikillisassallugu.

Aqqusinersuaq

Aqqusinersuaq angallaaffiuallaarunnaarsinneqartariaqarpoq, ilaatigut angallattut susassaqangnitsut 400-ertalikkoortittarnerisigut ilaatigullu Kongevej aamma Quassunnguaq aqquaarlugu H.J. Rinksvejip aamma Aqqusinersuup akornanni aqqusineqartiinnarlugu angallaaffiuningorluguluunniit.

Aqqusinersuakkut angallattut iluarsaassiffigineqarnerisigut aqqusineq nammineq ilusilik, assigiaaq malunnaateqarluartorlu pilersinneqassaaq. Ilusilersuineq aqquserngup pingarnerpaajuneranik ersarissaasoq tamannalu ilutigalugu atuuffissatut piumasaqaatinik, ilaatigut angallaaffigineqangaatsiarnissaanut kiisalu pisuinnarnut toqqissimanarnissaanik isumannaatsuunissaanillu piumasaqaatinut naammassinnitoq.

Periarfissatut allatut Aqqusinersuaq H.J. Rinksvejimiit Samuel Kleinschmidtip Aqqutaa'tungaanut matuneqarsinnaavoq. Tamannali Kuussuup Quassunnguup tungaanut tallineqarnissaanik aamma Quassunnguup/Kongevejip annertusineqarnissaanik piumasaqaatitaqarpoq, tamannali sukumiinerusumik misissuivigineqarnissaas pisariaqarluni.

Quassunnguup iluarsartuunneqarnissaa atatillugu periarfissatut allatut misissorneqassaaq sulluliornikkut attaveqaateqartoqalersinnanersoq Kuussuup Blok P-p eqqaaniit 400-rtaliup tungaanut tallineqarnerani.

H. J. Rinksvej

H.J. Rinksvejimi angallattoqaqalunilu pisuinnaqqaqaq. H.J. Rinksvejimik allanguinikkut pisuinnarnut atugassarititaasut pitsangorsaaffigineqasapput

tamannalu ilutigalugu aqquserngup eqqaata avatangiisai, aqquserngup ilusaata aaqqissuunneqarneratalu allanngortinnejnareratigut, pitsangorsaaffigineqassallutik.

Kussuaq

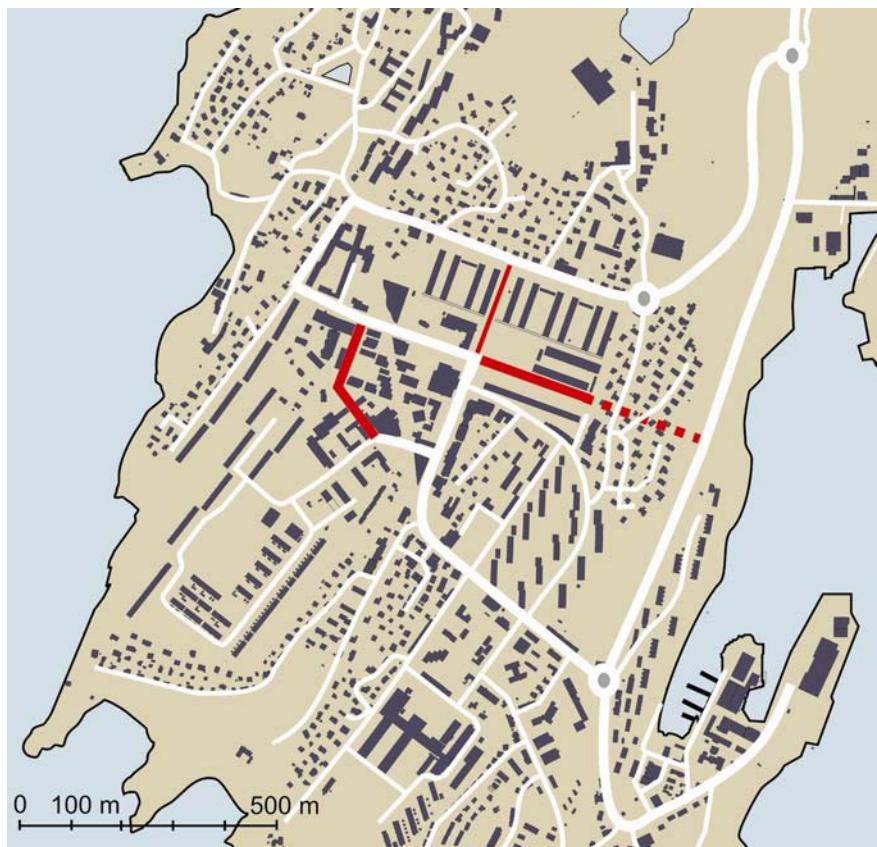
Kuussuaq

Kuussuarmiit rådhusimut, Katuamut, Hotel Nuuk-mut, politeeqarfimmum kiisalu illoqarfip qeqqani biilinut inissiisarfinnut arlalinnut aqquteqarpoq. Aqquserngup allanngortiterneqarneratigut aqqusineq kusanarninngortinnejnarlunilu malunnarninngortinnejnqassaaq kiisalu pisuinnarnut atugassarititasut pitsangorsaaffigineqassallutik, tassunga ilanngullu Imanikkoorlutik pisuinnat ikaartut. Naggataatigullu allanngortiterinermi aqqusineq tukimoortoq taanna sinerlugu biilinut inissiinissamut periarfissat pitsaalerit qulakkeerneqassapput. Illoqarfip qeqqani aqquserngit biilinullu inissiisarfittit pitsaalerit pilersinniarlugit Kuussuaq Ukaliusap atuarfiata tungaanut tallineqarsinnaavoq.

Kuussuup tallineqarneratigut Arsiffik atuarlugu nunaminertaq sanaartorfigeqqusaanngitsoq pilerinartorlu ersarissarneqassaaq Kuussuullu isikkua pitsangorsaaffigineqassalluni. Kuussuup tallineqarnissaa aallaqqaammum Blok P-p avannaa' tungaani Arsiffiup Ukaliusallu atuarfiata tungaanut aqqutit biilinullu inissiisarfittit pitsaasut pilersinnejnqassaaannut periarfissatut isigineqassaaq.

Qullilerfik / Imaneq

Qullilerfik / Imaneq atuuuffia pingaarneq tassaavoq illoqarfimmi pisuinnarnut qeqqanilu pisiniarfefqarfittut pingaarutilimmik atuuffeqarnissaa. Taamaattumillu biilinik angallanneq sapinngisamik pinngitsoornissaa anguniarlugu ilusilersorneqassalluni.

Takussutissiaq 47: Illoqarfiaup qeqqani angallannermut aaqqissuussaasin-naaneq, Kuussuaq tallineqassappat 400-rtaliup tungaanut sullorsualiornik-kut. Ilivinnguaq tallineqassaaq Samuel Kleinschmidt Aqqutaata tungaanut Aqqusinersuarlu matuneqassaaq H. J. Rinksvejip Samuel Kleinschmidtip Aqqutaatalu akornanni.

Ilivinnguaq

Ilivinnguup Samuel Kleinschmidtip Aqqutaa' tungaanut tallineqarnissaa Atuarfik Samuel Kleinschmidtip nutarterneqarnissaa aalajangiunneqarmat ajornarunnaarpooq. "Bondegården" ingitserneqassaaq atuarfiullu illutaa nutaaq sananeqassaaq taamaalillunilu Kigutileriffiup atuarfiullu akornanni nunaminertaqalissalluni.

Ilivinnguamik talliliineq Aqqusinersuarmi angallannerup ilaatigut annikillisaaffigineqarneranik kinguneqassaaq taamaattorli illoqarfiaup qeqqanut Hotel Godthåbimullu aqqutit biilinullu inissiisarfiit pitsangorsaaffigineqarnissaannut periarfissatut isigineqarnerussalluni.

Pisuinnaat aqqutaat

Qulaani taaneqartutut pisuinnaat biilillu angallannerat avissaartinneqarsinnaanngilaq siunertaqarluartuussananilu. Imaneq tukimut napillugu Imanikkullu angallanneq pisuinnaat eqqarsaatigalugit ingerlanneqassaaq, tassa imaappoq biilertut pinngitsooratik pisuinnarnut tunuarsimaartussaatitaassapput.

Pisuinnaat aqquataat annertusarneqassapput aammalu Umiartortut Aqquaanniit
Aqqusinersuarmut aqquqteqalissaq.

Illoqannginnersat

Imaneq atuarlugu illoqannginnersakkut biilnik angallanneq inissiisarnerlu
akuerineqarallassapput aammalu illoqannginnersani pisuinnarnut
toqqisisimanartumik biilnik angallanneq nalimmassarneqassaaq.

Biilnik inissiisarneq

Biilinut inissiisarfut ilaatigut "appakaaffimmí" inissiisarnikkut ilaatigullu
inissiisarfioreserut allinerisigut pilersinneqassapput.

Illoqarfimmik eqterinissamut piumasaqaataasut allat tassaapput biilinut
inissiisarfissanut nunaminertanik pisariaqartinneqartunik pilersitsineq. Nunaminertat
inissiisarfut sanaartugaareersuni immikkut inissiisarfiersuunikut
ilanngussuunneqarsinnaapput.

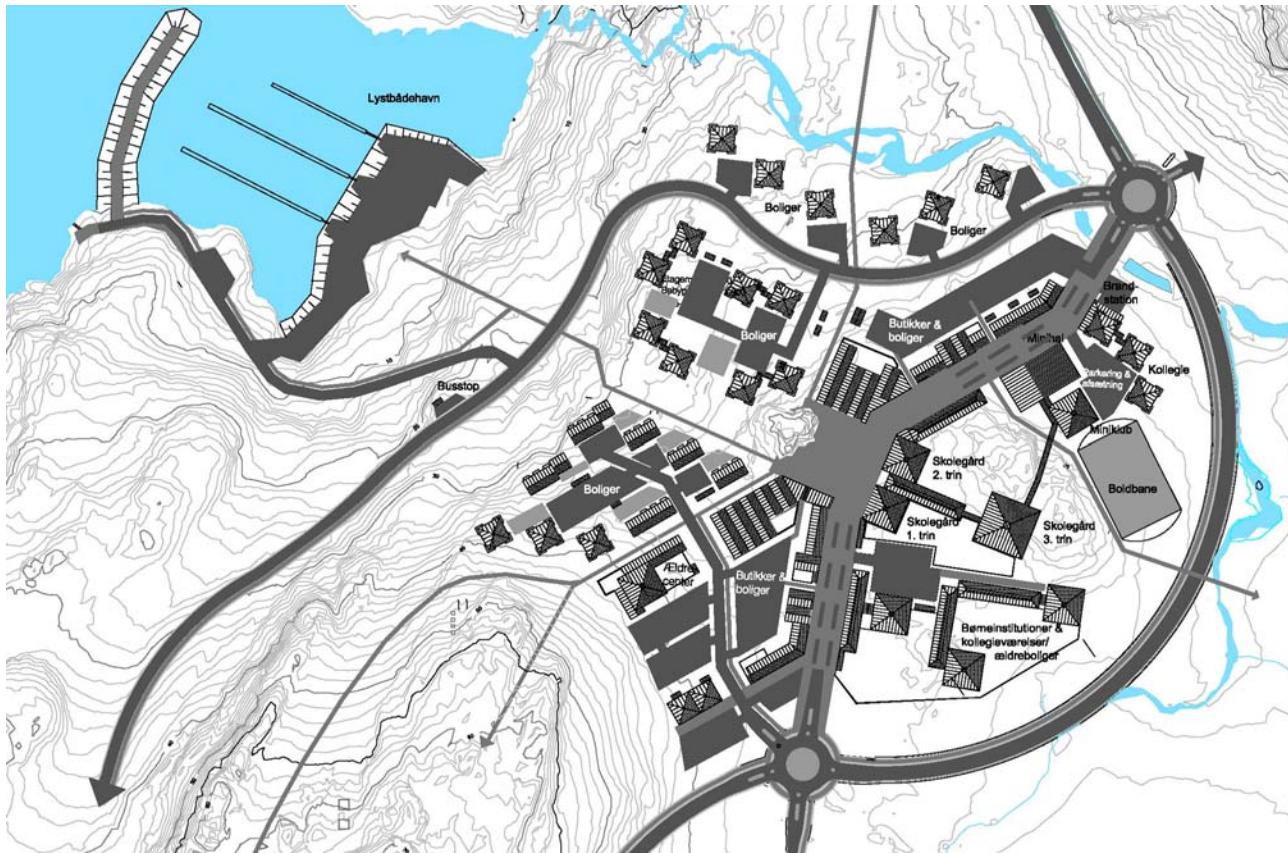
Allaffisornermik inuussutissarsiortunut initussutsini inissat sinneruttut

Nunaminertanik ataatsimoorussassatut siunertaqartunik piumaneq annertusiartortoq
nunaminertamik ikorfartuutaasumik, Issortarfimmí, pilersitsinikkut
naammassineqarpoq.

Tamatuma saniatigut Jagtvejip eqqaani kiisalu Tuujummi Qatserisartunilu
nunaminertani qitiusoqarfinnik aaqqissuussinikkut periarfissiisoqarpoq.
Entreprenørdalenip aamma Samuel Kleinschmidtip Aqquataata eqqaani maannakkut
nunaminertat inuussutissarsiuteqarfiusut allaffisornermut sullissinermullu
siunertaqartunut alliliissutaassapput.

Sarfaarsuarni Qitiusoqarfik

Sarfaarsuarni Maliup eqqaani Qinngutsinnullu aqquserngup nutaap eqqaani
qitiusoqarfiliornissaq atassuteqaammik tamassuminnga ersersitsissaaq, Nuussuup
qiterisaqarfiaita akornanni Malik Illempillu aaqusaarlugit. Immikkoortumi tamaani
bussinut allanut ikisarfiup, orsersortarfiup niuertarfiullu saniatigut meeqlanut
paaqqinnitarfeqassaaq inissiaqarlunilu (assersuutigalugu inuusuttunut inissianik).

Takussutissiaq 48: Qinngutsinni qitiusoqarfik nutaaq titartarneqarnera.

Qinngutsinni illoqarfimmi qitiusoqarfik ikorfartuutaasoq nutaaq

Qinngutsinni illoqarfimmi qitiusoqarfissamik pilersaarutit qitiusoqarfimmik inissisimalluartumik kiisalu niuertarfinnik, sullissivinnik, allaffinnik, sunngiffimmi kulturilerinerimilu sammisassaqtitsivinnik, pisortat suliffeqarfiaannik soorlu meeqlerriivinnik atuarfennillu kiisalu ukioqatigiikkuaanut tamanut inissianik periarfissiissapput. Utoqqaat eqqarsaatigalugit ilaatigut utoqqaat ornittagaanni sammisassaqtitsinernut peqataanissamut periarfissaqlissaq.

Qinngutsinni qitiusoqarfik sumiiffimmut qitiusoqarfiuserutut pilersuisutullu isigineqassaaq. Piffissap ingerlanerani Nuummi Qitiusoqarfimmunut ikorfartuutaasumik qitiusoqarfiliortoqassaaq taannalu illoqarfimmiunut tamanut niuernissamut sammisassaqarnernullu periarfissiissaaq.

ISUMAGINNINNERMI PISSUTSIT

Pitsaaliuineq pillugu politikki

Suliniutit inuttut ajornartorsutinik pitsaaliuisut aaqqiisullu imaluunniit Nuup Kommuneani inuunermik pitsanngorsaataasinnaasut allat tapersersornissaat Kommunalbestyrelsip anguniagaraa.

NASSUIAAT

Tamanna siunertaralugu Kommunalbestyrelse illoqarfimmi avatangiisnik makkuninnga pitsanngorsaanarluni suliniarpoq:

- Illoqarfiup ilaani pioreersuni avatangiisit pillugit suliniutit sumiiffinnik avatangiisiminnik pitsanngorsaaffigineqarnissamik pisariaqartitsisunik toqqaanikkut ingerlateqqinnerisigut.
- Malittarisassat illoqarfiup avatangiisaanik pitsaanerusunik qulakkeerinnittut, meeqqanik, utoqqarnik innarluutilinnillu sallitutsifflusunik aalajangersaanerit.
- Illoqarfiup ilaani isumaginninnermi immikkoortortaqarfinni ataasiakkaani suliat akimorlugit suleqatigiinneq tunngavigalugu innuttaasunik ilanngutititsineq.

**Ulloq unnuarlu paaqqinnittarfiit, najugaqatigiiffiit,
meeqqanut inuusuttunullu inuuniarnikkut
ikiortariaqartunut centerit.**

Meeqqanut sumiginnakkanut piffissami sivikinnerusumi sivisunerusumiluunniit, tassunga ilanngullugu nukingiussamik, pisortat aqqutigalugit angerlarsimaffiup avataanut inissinneqarnissaminnik pisariaqartitsisunut inissat amerlanerusut pisariaqartinneqaleraluttuinnarput.

Ilutigitillugu communalbestyrelsip kissaatigaa inuusuttunut 4-6-inut inissalimmik inissiivissamik pilersitsisoqarnissaa, angerlarsimaffimmitinnissaannut oqimaappallaartunut imaluunniit angerlarsimaffimmit avissaartinneqarnissaminnut pisariaqartitsisunut ataatsimoorullugulu najugaqatigiiffimmi immikkut ittumik perorsaanikkut iliuuseqarfingeqartariaqartunut.

Taamaattumik sumiiffit:

- Kissarneqqortuunnguami imaluunniit Qinngutsinni ataatsimoorussassatut siunertaqarfiusumi kommunip ulloq unnuarlu paaqqinnittarfiutaanut nunaminertamik tunniussisoqarpoq.
- Arsaattarfiup eqqaani Røde Kors Børnehjemmip qanittuani Nuussuup Mannguata avannaani inissiaqarfinnut nunaminertassami nutaami imaluunniit Tuujummi najugaqatigiiffimik aammal immaqa ulloq unnuarlu paaqqinnittarfimmut nutaamat nunaminertaliisoqarpoq.

Taakku saniatigut anaanat inuusuttut ikiorneqarnissamik pisariaqartitsileraluttuinnarput, taamaattumik communalbestyrelsip kissaatigaa:

- Qinngutsinni anaananut inuusuttunut centeriliortoqarnissa, tassani innerminni meeqqamik paarsinissamut sungiusarneqartassallutik.

Innarluutilinnut tunngasut

Kommunalbestyrelse innarluutilinnut politikkeqarnermigut kommunip neqeroorutaasa atuisartut pisariaqartitaannut kissaataannullu sapingisaq tamaat naleqqussarnissaat qulakkeerusuppa. Innuttaasut innarluuteqartut sapingisaq tamaat Nunatsinniiginnartinneqarnissaat illoqarfinnilu immikkoortuni sapingisaq tamaat akulerutitinnissaat aallaaviuq.

Innarluutilinnut neqeroorutit aamma eqatsuussapput allanngorartuullutillu, imminut ikiornarluni ikiuinermik aallaavilik.

Suliniutit ataatsimut isiginnittuussapput aammalu piginnaanikillisimaneq aalalluarluni inuunissamut namminerlu toqqakkamut akornutaassangilaq.

Innarluutililit atugaat pitsanngorsarniarlugit illoqarfimmi sumiiffit assigiinngitsut minnerunngitsumillu illoqarfiup qeqqata sapingisaq tamaat innarluutililit eqqarsaatigalugit aaqqissuunneqarnissa Kommunalbestyrelsip pingarnerpaatut kissaatigaa. Tamanna ilaagitut pisuinnaat aaquaannik illoqannginnersanillu innarluutilinnut naleqqussagaasunik pilersitsinkut pisinnaavoq.

Innarluutilinnut sullissiviit, ornittakkat, najugaqatigiiffiillu

Innarluutilinnut tunngatillugu communalbestyrelsimit kissaatigineqarpoq pisariaqartinneqartut aalajangersimasut naammassineqarnissaat. Taamaattumik sullissinermik neqeroorutit makku pilersarusiorneqarput:

- Qernertunnguani meeqqerivimmuit nutaamut atatillugu meeqqanut innarluutilinnut ulluunerani neqerooruteqarsinnaaneq. Paaqqinnittarfik sumiiffiup qiterpasissuani inissisimavoq.
- Tuujummi inissinneqarsinnaasumik ukiuisigut akuleriissillugit paaqqinnittarfik innarluutilinnut immikkoortortalik inissinneqarsinnaasoq. Pilersarusiorfiup iluani nunaminertaq immikkoortoq allatut atorneqarnissaat nutarterneqarnissaalu eqqarsaatigineqarpoq, tamatumani meeqqeriviit, klubbit, inissiat nakkutigisat assigisaallu ajornaqteqanngitsumik immikkoortumiisillugit ingerlanneqarsinnapput.
- Tarnikkut immikkoortutilinnut inunnellu inuummarluutilinnut soorlu Sarfaarsuarni inissiaqarfimmi Qapiarfiusaami immikkoortumi eqiteruffiusumi Qinngutsinniluunniit najugaqatigiiffinnik imaluunniit inissiap ilaani pilersitsineq.
- Illoqarfiup ilaanut pilersaarummi Qapiarfiusaami, kiassaateqarfiup eqqaani ulluunerani ornittagaq sullitanut „pallinneqarsinnaanngitsunut“, tassa nammineersinnaagaluarluk ullaunerani nakkutigineqartumik ornittagassaaq. Sullitat tassaapput atukkamikkut ajornartorsiutillit, tarnikkut nappaatillit imaluunniit ineriaartornermikkut kinguarsimasut.

NASSUIAAT

Utoqqarnut tunngasut

Nuup Kommuneani utoqqaat amerliartorput ukiunilu aggersuni amerleriarujussuarnissaat naatsorsuutigineqarpoq. Tassa imaappoq utoqqaat inigisaat, sullissinermi neqeroorutit kommunillu sammisassanik utoqqarnut neqeroorutigisaat sammineqarnerulissapput.

Inissiaqarfinni nutaani taakkunani inissiat aammali avatangiisini qanittuni assersuutigalugu uninngaafit aqquserngillu utoqqarnut naleqqussarlugit aaqqissuunneqarnissaat eqqarsaatigineqarpoq.

Utoqqarnut sammisassatigut neqeroorutit kommunip suliassaraa pingaarutilik. Tassani ilaagitut inuttut katerisimaartarnissat, kulturikkut misigisassat timersorlunilu sammisassat pineqarput.

Nuup Kommuneata sunngiffimmi kulturikkullu neqeroorutai amerlasuut utoqqarnut, innuttaasut allat assigalugit, sammitinneqarput. Tamatumani oqaatigineqarsinnaallutik kulturikkut neqerooruterpassuit, innuttaasunut illu peqatigiifeqarnermillu ingerlatat amerlasuut.

Timikkut sammisassat eqqarsaatigalugit Malik aamma Inussivik taaneqarsinnaapput, taakkunani inunnut ataasiakkaanut naleqqussakkanik timimik aallussaqartoqarsinnaavoq.

Utoqqarnut ulluunerani ornittakkanik inissianillu neqeroorutit nutaat

Kommunalbestyrelsip kissaatigaa kommunimi utoqqaat ineqarnikkut atugarisaasa pitsangorsaaffigineqarnissaat.

Inissiaqfissani nutaani eqqarsaatigineqarpoq utoqqarnut naleqqussakkanik inissialiornissaq, initaat avatangiisaallu eqqarsaatigalugit, soorlu sumiiffit uninngaarfiusinnaasut aqquserngillu. Taamaammat utoqqarnut inissialiornissamut periarfissat misissorneqassapput inissiarsuit pioreersut aaqqissuunneqarneri atatillugit.

Taamaattumik ukununnga nunaminertaliisoqassaaq:

- Tuujuup nutarterneqarneranut atatillugu utoqqarnut inissiat inini allerni pilersinneqarnissaat. Tamanna ilutigalugu utoqqarnut kiisalu timimikkut tarnimikkullu innarluutilinnut inissialiornissamut.
- Utoqqaat Illuata eqqaani utoqqarnut inissianik sisamanik – arfinilinnik sanasoqarnissaanut.
- Ippiarsummi, paaqqinnittarfiullunilu sammisassaqtitsivusoq, immikkoortut aappaat pisariaqartinneqalerpat.
- Qinngutsinni qitiusoqarfiusumi ulluunerani ornittakkamut atatillugit utoqqarnut inissiassanut.

- Pioreersut saniatigut Tuujuup eqqaani ulluunerani utoqqarnut ornittagaq.

Katersortarfik

MEEQQANUT INUUSUTTUNULLU TUNNGASUT

Meeqqanut inuusuttunullu tunngasut

Innuttaasut qanoq amerliartuuteqarnissaannik missingiutit malillugit meeqqat 0-6-inik ukiullit naammaannartumik amerleriaateqarnissaat naatsorsuutigineqarpoq, inuusuttut 7-19-inik ukiullit 2014-ip tungaanut annikitsuinnarmik 200-t missaannik amerleriaateqassangatinneqarlutik.

Meeqqanut inuusuttunullu suliniuteqarneq taamaattumik paaqqinnittarfiit, klubbit peqatigiiffiillu pisariaqtitsinerulerannik tunngaveqarpoq aammalu pitsaassutsimik anginerusumik suliniuteqarnerullu iluani siunnerfilimmik anguniagaqarnissamik kissaateqarneq tamatumani aalajangiisuuvoq.

NASSUIAAT

Meeqqanik paarsineq, meeqqeriviit inuusuttunullu centerit

Meeqqeriviit amerlasuut pitsanngorsarneqarnissaat nutarterneqarnissaallu pisariaqarpoq. Meeqqeriviit ataatsimut isigalugit inissiat quleriaat kælderiini inissismasuupput pitsaanngeqalutik ukiunilu aggersuni nutaanik taarserneqartariaqarlutik.

Taamaattumik kommunalbestyrelsip ukiumut paaqqinnittarfimmik ataatsimik pilersitsinissaq sanasarnissarluunniit anguniagaraa kiisalu atuanngiffiup nalaani paaqqinniffiit piorsaavigineqarnissaat. Meeqqeriviit nutaat maannamut pilersaarautaapput ukunani:

Qernertunnguit, tassani aamma meeqqanut innarluutilinnut neqerooruteqassaaq. Meeqqerivik sumiiffiup qiterisaani inissismassaqaq. Qinngorput, illoqarfip ilaani qiterisaqarfimmut atatillugit Sarfaarsuani, Qiterisaqarfik.

Arsaattarfiup eqqaatigut nutaamik inuusuttunut ornittagassaq suliarineqalerpoq. Pileraarummi Nuummi meeqqat inuusuttullu assiginngitsunik sunngiffimmi sammisassaqtinnejassapput taamaaliornikkut kommunimi isumaginninnikkut sulinermut mikinngitsumik ikorfartuutaassallutik (kulturi sunngiffillu pillugit immikkoortoq aamma takuuk).

NASSUIAAT

Siunissami atuarfiit ilusissaat

Kalaallit Nunaata siunissaani ilinniagaqarneq pingaaruteqqaqqaaq. Meeqqat inuusuttullu atuarnermikkut ilinniagaqarnermikkullu siunissamat sukkasuumik allanngorarfiusumut kalaallinillu inuaqatigiinnut piumasaqaatitalerujussuarmut piareersarluarnissaat aalajangiisuuusumik pingaaruteqarpoq.

Iilloqarfisami nunarsuarmilu inuaqatigiit pissusaannik ilisimasat kiisalu kalaallit kulturiannik sukumiisumik ilisimasaqarneq inuuneq tamaat isigalugu toqqaanissani toqqaannginnissanilu pisariaqtinnejarpoq.

Nuup Kommuneani 2002-mi meeqqat atuarfinni atuartut 2.546-iupput. Taakkunangna illoqarfimmi atuarfinni 2.483-it nunaqarfillu atuarfiini 63-it atuartuupput. Piffissami 2014-ip tungaanut pilersaarusrusiorfiusumi atuartut arfineq' marlunniit 19-inut ukiullit 50-it inorlugit amerleriaateqarnissaat naatsorsutigineqarsinnaavoq. Nuummi tunngaviusumik atuarfinnik toqqaasoqarsinnaasarpooq, tassa imaappoq atuartut naminneq, atuarfiit inissaqartitsinerat naapertorlugu, sumi atuarusunnerlutik toqqarsinnaavaat.

Atuarfiit ataatsimut isigalugit illutaanni init naammaginartumik pitsaassuseqalerniarpa annertuumik iluarsaassisqartariaqarpooq. Tassunga ilanngunneqassaaq siunissami atuartut amerlassusissaannik nalilersuineq Atuarfitsialallu atuarfinnut naleqqussarneqarnera tunngavigalugit init atuartitsiffiusut atuarfillu illutaannik allililerinissamut pisariaqartitsisoqarpooq.

Nunaqarfinni atuarfiit eqqarsaatigalugit, Atuarfitsialammi allaaserineqartutut atuartitsinermi anguniakkat anguneqassappata, ungasianit atuartitsisarneq pilersinneqartariaqarpooq. Tassa imaappoq ilinniartitsisut ilinniarteqqinnejartariaqarput qarasaasillu amerlisinneqartariaqarlutik.

2003-mi apummik ilusilersugaq

Atuarfinnik iluarsaaneq piorsaanissarlu

Atuarfinni init atuartitsiviusut illutaallu pitsangorsaaffigineqarnissaat Kommunalbestyrelsip suliniutiginiarpaa. Atuarfinnik nutarterineq allililerinerlu, Namminersornerullutik Oqartussanik suleqateqarluni, siunissami atuarfiit ilusissaannik pilersaarutinut ataqatigiissaarneqassaaq.

Nuummi atuarfinnut tullinnguuttunut makkununnga pilersaarusiortoqarpooq:

- Atuarfiit ilaat angajullernut atuarfik nutaaq. Atuarfiooreersut angajullernut atuarfittut nutaatut, atuarfinni allani 8. klassimiit 10. klassinut, allangortinneqarnissaat eqqarsaatersuutigineqarpoq. Tassunga tunngatillugu atuarfik allilerneqassaaq.
- Atuarfik Samuel Kleinschmidtip nutarterneqarnera. Ukiuni aggersuni Atuarfik Samuel Kleinschmidtip annertuumik nutarteriffigineqarnissaa naatsorsuutigineqarpoq. Tamanna pissaaq Bondegårdenimik ingitserinkkut sanaqqinnikkullu.
- Qinngutsinni atuarfik nutaaq. Namminersornerullutik Oqartussat Qinngutsinni marloqiusamik pingasoqiusamilluunniit atuarfiliussapput. Atuarfik – immikkoortumi siullermi – 7. klassit tikillugit ilanngullugillu, marloqiusaq sananeqassaaq. Immikkoortup aappaani atuarfik pingasoqiusanngortinneqassaaq. Qinngutsinni atuarfinni pissutsinik sukumiinerusumik nassuaateqarnissaq Nuummi atuarfiit ilusissaattut aalajangiinissamut utaqqimaarunneqarpoq.
- Kangillinnguit Atuarfiata allineqarnera. Kangillinnguit Atuarfiata kujammut allineqarnissaanut nunaminertamik innersuussisoqarsimavoq.

Ilinniaqqinnerit

Ilinniakkaniq ilinniaqqiffiit arallit Nuummiipput taamaalillunilu illoqarfiup nuna tamakkerlugu ilinniartoqarfittut pingaaruteqarnera erseqqissarneqarpoq. Ilinniaqqiffiit arallit tamarmik Namminersornerullutik Oqartussat ataanniittut allineqarusupput, ataatsimoortinneqarusullutik imaluunniit Nuummi naleqqunnerusumut nuunneqarusupput.

NASSUIAAT

Nuummi universiteti immikkoortumi – Ilimmarfik – Pinngortitaleriffiup eqqaani pilersinnejassaaq. Tassanilu aamma qaffasisumik ilinniakkat ataatsimut katarsorneqarsinnaanerat periarfissaavoq taamaalillunilu ilinniarfimmek ilisimatusarfimmillu pilerinartumik pilersitsisoqassalluni.

Inuussutissarsiutinut ilinniarfiit ataatsimut katarsorneri

Nalinginnaasumik inuussutissarsiutinut atuarfiit ilinniarfiillu Nuummi katersuunneqarnissaat kissaatigineqarpoq. Tassani ilaatigut STI-p atuarfiata allineqarnissaa, sanaartornermut ilinniarfiup immikkoortortaa kiisalu Saviminilerinermik Ilinniarfik pineqarput. Ukiuni aggersuni inuussutissarsiutinut ilinniarfinnut ataatsimoortunut nunaminertanik naammattunik qulakkeerinnitoqartariaqarpoq.

Tassunga atatillugu kommunimut pilersaarummi siunnersuutigineqarpoq:

- Sanaartornermik Ilinniarfik inuussutissarsiutinullu ilinniarfiit allat Paassaasiviup avannaatungaani Qinngutsinnilu.
- Ilinniarfiit atuarfiillu allat soorlu filmilornermik Ilinniarfik, isiginnaartitsinermik Ilinniarfik il.il. Kissarneqqortuunnguup eqqaanut inissinneqarsinnaapput

imaluuunniit Illeqatut ilimmarfik sananeqareerpat maannakkut Ilisimatusarfiusumi
Illeqatut ilimmarfik naammassineqarpat aaqqissuunneqarsinnaapput.

- Assersuutigalugu niuerermik ilinniarfik nutaaq Jagtvejimi,
inissinneqarsinnaavoq.

Seminaria

SUNNGIFFIK KULTURILU

Nuup illoqarfiata kulturileriffittut illoqarfiallu pingaarnersaatut kulturikkut neqerooruterpassuarnik misigisassarpassemuarnillu periarfissalittut inerartortinnejarnissa Kommunalbestyrelsip anguniagaraa.

Kulturikkut sunngiffimilu suliniutit inuunerup pitsaassusianik kommunimilu innuttaasunut tikeraanullu misigisassanut pitsangorsaataassapput kiisalu Nuuk nuuffissatut, tikeraagassatut suliffissatullu pilerinartuuinnartillugulu nukitorsassavaat.

Illoqarfimmi kulturikkut kingornussat pigiinnarneqassapput aammalu nalinginnaasumik Kalaallit Nunnaata oqaluttuarisaaneranik ullumikkullu oqaluttuarisaanitsinnik ilisimasat inuiaqatigiinnillu paasinnittaaseq annertusarneqassapput.

Timersornikkut sunngiffimilu sammisat eqqarsaatigalugit piumassutsimik sulinerit tunngavigalugit periarfissat pitsaanerpaat pilersinnejassapput. Aammalu atuarfii, pisortat suliffeqarfiutaat peqatigiiffillu suleqatigiinnerat siuarsarneqassaaq, taamaalillutik imminnut tapersersoqatigiinniassammata.

Nuummi kulturimut sunngiffimillu sanaartukkat

Ukiuni kingullerni Nuummi pisimasorpassuit kingunerisaannik illoqarfimmi kulturimi sunngiffimillu annertuumik sanaartortoqarpoq. Assersuutigalugu 2002-mi Arctic Winter Gamesimut Inussivik naammassineqarpoq 2003-imilu Malik atoqqaartinneqarpoq. Inerartorneq Kommunalbestyrelsip anguniagaanut malinnaalluarpoq aammalu ukiuni aggersuni sanaartukkanut nutaanut kissaatigisat naammassineqartarumaartut naatsorsuutigineqarpoq.

NASSUIAAT

Nuutoqqami qaannat

Sanaartukkat sammisassallu eqqarsaatigalugit kulturimi sunngiffimilu atortorissaarutit assigiinngitsorujussuusinnaapput. Kulturi eqqarsaatigalugu assersuutigalugu isiginnaartitsineq, niplersorneq saqqummersitsinerillu taaneqarsinnaapput sunngiffimilu arsnererit, pinnguarnerit timersornermilu sammisassat taaneqarsinnaallutik. Assigiinngissutsit sanaartukkanut assigiinngitsunik piumasaqaateqarput.

Kommunimut pilersaarummi kulturimi sunngiffimilu sanaartukkat assigiinngitsut pingasut immikkoortinneqarput taakkulu atuisut inissismaffissatullu piumasaqaatit eqqarsaatigalugit agguataagaapput. Immikkoortut pingasut tassaapput

- illoqarfimmi sanaartukkat,
- qitiusoqarfimmi sanaartukkat aamma
- sunngiffimmi sanaartukkat anginerusut nunaminertallu sanaartorfigeeqqu-saanngitsut.

Immikkoortuni tullinnguuttuni illoqarfimmi qitiusoqarfinnilu sanaartukkat nassuaatigineqarput sunngiffimilu sanaartukkat anginerusut nunaminertallu sanaartorfigeequsaanngitsut immikkoortumi tullinnguuttumi "Nunaminertat sanaartorfigeequsaanngitsut"-ni aallaaserineqartut.

Illuqarfimmi kulturimut sunngiffimmullu sanaartukkat

Illuqarfimmi sanaartukkat illoqarfimmi nunaminertat ilaattut ilaatinneqarput aammalu qitiusoqarfinnut atatinneqarnerullutik inissinneqarneresarlutik. Assersuutigalugu sammisassat atuarfiit neqeroorutaanniittut aamma atuarfinni atortorissaarutit kiisalu sunngiffimmut sanaartukkat soorlu timersortarfiiit, pinnguartarfiiit assigisaallu eqqaaneqarsinnaapput.

Illuqarfinni sanaartukkat amerlanersaat illoqarfip ilaa ni eriartorneq pilersaarsiornerrillu ingerlaavartut ilutigalugit aalajangersarneqartarput. Illoqarfimmi atortunut taakkununnga pitsasunik angallannikkullu isumannaatsunik qulakkeerinissaq immikkut pingaaruteqarpoq.

Qinngutsinni atortorissaarutit nutaat

Qinngutsinni illoqarfip eriartortinneqarnerani qitiusoqarfimmi nunaminertat sunngiffimmi qitiusoqarfimmut, illorsuaaqqamut timersortarfimmut, arsaattarfimmut, pinnguartarfimmut il.il. inniminneerneqarsimapput. Atortorissaarutit ilaatigut siunissami sumiiffiup atuarfia peqatigalugu ataatsimut atuinissaq eqqarsaatigalugu inissinneqassapput.

Tuujummi sunngiffimmi neqeroorutit nutaat

Tuujummi nutarterinerimi sumiiffimmi ukioqatigiikkuutanut tamanut sunngiffimmi neqeroorutit annertusarnissaannut periarfissat misissorneqassapput.

Naatsiiviit

Misileraanertut aallaqqaammut naatsiivinnut nunaminertat qulit annerpaamik 20 m²-isut annertutigisut tunniunneqarnissaat eqqarsaatigineqarpoq. Naatsiiviit, immikkut soqtiginnitnunut neqeroorutigineqarsinnaasut, nunaminertamut naleqqulluartumut

inissinneqassapput – imaassinjaavoq Qinngutsinni aqquserngup avannaa’tungaanut seqinermut sammilluartumut anoreqarpiangitsumullu.

Kulturimut sunngiffimmullu sanaartukkat pingaarutillit

Sanaartukkat pingaarutillit tassapput kulturimi sunngiffimmilu illoqarfimmiunut tamanut kommunemullu atuuffiit. Sanaartukkat pingaarutillit ilaatigut Katuaq, Inussivik aamma Malik ilaatinneqarput taakkulu pilersaarusrusiorfiusup kingulliup ingerlanerani tamarmik sananeqarput.

Sanaartukkat pingaarutillit amerlanersaat inissiinissaq eqqarsaatigalugu immikkut piumasaqaatitaqarput piumasaqaatillu Nuummi nunaminertanik taama ikitsigisunik peqartillugu naammassiuminaattarput. Taamaattorli nunaminertat ataasiakkaat kulturimut sunngiffimmullu inniminnerneqarsimasut pigineqarput soorlu assersuutigalugu Katuap avannaa’tungaani ataatsimeersuartarfissarsuarmut.

Malik

Sanaartukkat pingaaruteqartut nutaat allanngortitikkal-luunniit

Eqqumiitsulianut katersugaasivik

Nuummi eqqumiitsulianut katersugaasivimmik inissiisoqarnissaa kissaatigineqarpoq. Inissiiffissat arlallit tikkuarneqarsinnaapput, ilaatigut: Nuutoqaq, Katuap avannaa’tungaani nunaminertaq, Rådhusip eqqaani Arsiffik aamma anartarfilerineq unitsinneqarpat Noorliit Nuunnguat.

Inuuusuttut ornittagaat

Arsaattarfiup Eqqaa inuuusuttut ornittagassaat sananeqarpoq.

Arsiffik

Ukaliusap Atuarfiata Rådhusillu akornanni Arsiffimmi illoqarfimmi sammisassaqartitsivimmik pilersitsinissaq pilersaarutigineqarpoq.

Illoqarfiup orpiata tassaniittarnerata saniatigut Arsiffimmi aasaanerani ukiuuneranilu assigiinngitsunik sammisassaqtitsivimmi aamma sukuutsertarfik, aputinik ilusilersuinermik festivalertarfik il.il inissaqartinneqarput.

Vestre Fængsel

Illu "Inuuusuttu Illuat"-tut atorneqarpoq, ilaatigullu "Nuummi Inuuusuttu Siuarsartut" tassaniipput. Vestre Fængseli utaqqiisaasumik atorneqarpoq tassami Rådhusip allineqarnissaanut sumiiffik inniminnerneqarsimamat.

Illorsuaq sukuutsertarfik sukuutsertarfillu silamiittoq

Qinngutsinni qitiusoqarfimmuit atasumik illorsuarmik sukuutsertarfimmik inissiisoqarnissaanut periarfissaqarpoq. Maannakkut sukuutsertarfiusoq Stadionvejip eqqaaniittoq quilineqassanngilaq.

Niaqornannguami ooqattaasararfik

Nuummi ooqattaasararfik amigaatigineqarpoq. Taamaattumik Niaqornannguami sisoraatinik oqilaniutiutigaluni ooqattaasararfimmik saviminernik eqqaaviup eqqaatigut ooqattaasarfimmik aaqqissuussisoqarnissaanut periarfissanik misissuilluartoqarnissa siunnersuutigineqarpoq.

Kalaallit Nunaanni arsaattarfik pingaarnersaat

Inussivik maannakkut arsaattarfiup ilaanut allineqassasoq pilersaarutigineqarpoq. Taamaattumik Nuummi Kalaallit Nunaanni arsaattarfiiit pingaarnersaannik inissamik nassaartoqarnissaas pisariaqarpoq. Maannakkut Imeqarfiusup eqqaanut, Inussiviup avannaaniittoq, imeqarfik atorunnaassappat taserlu paqqertinneqarluni inissiinissaq siunnersuutigineqarpoq. Arsaattarfissuup nutaap piffissami matumanri 2014-ip tungaanut pilersarusiorfiusumi piviusunngortinneqarnissaq naatsorsuutigineqanngilaq.

NUNAMINERTAT SANAARTORFIGEQQUSAANNGITSUT

Nunaminertat qorsooqqissut Nuup illoqarfianut pingaaruteqartorujussuupput, tassami illoqarfiup immikkoortuinut ataasiakkaanut pingortitamullu avatangiiserisamut ataqtigiissitsisuugamik.

Ukiuni kingullerni Nuummi illoqarfimmik alliliinermi nunaminertanik piumanerujussuaq pissutigalugu nunaminertat sanaartorfigeeqqusaanngitsut arlallit illoqarfimmik alliliinernut ilanngunneqarnissaat pisariaqarsimavoq. Illoqarfiup allileriffingeqnarneratigut nunaminertat sanaartorfigeeqqusaanngitsut annikillisimmagit nunaminertat sanaartorfigeeqqusaanngitsut ataqtigiinnissaat qulakkeerniarlugu nunaminertat suut pigiinnarneqassanersut aammalu illoqarfiit immikkoortuini ataasiakkaani illoqannginnersat "anersaartorfiillu" sumiinnissaasa aalajangersarnissaannut qulaajaanissaq pisariaqarpoq.

Nuummi nunaminertat sanaartorfigeeqqusaanngitsut assigiinngitsunut pingasuinngorlugit agguataarneqarsinnaapput:

- Pinngortitami nunaminertarujussuit Nuup illoqarfiata avataaniittut.
- Nunaminertat atassusiisut illoqarfiup immikkoortuinik ataasiakkaanik avis-saartitsisut.
- Illoqarfiup immikkoortuini nunaminertat sanaartorfigineqanngitsut.

Kuanninnguani kuuk

Pinngortitami nunaminertarujussuit

Pinngortitami nunaminertarujussuit tassaapput nunaminertat sukisaarsarnermut atorneqarerusut. Nunaminertat siusinnerusukkut illoqarfimmiiit ulluinnarlugu pisumik anguneqarsinnaapput ullumikkulli tamakku nunaminertanik Kingitorsuup eqqaaniittut aamma annertusineqarsimapput. Pinngortitami misigisassat

NAS
SUI
AAT

assigiinngitsut, ingammik sisoraatinik timersornermi pisuttuarnermilu, neqeroorutigineqartuarnissaannut sumiiffit pingaaruteqarput.

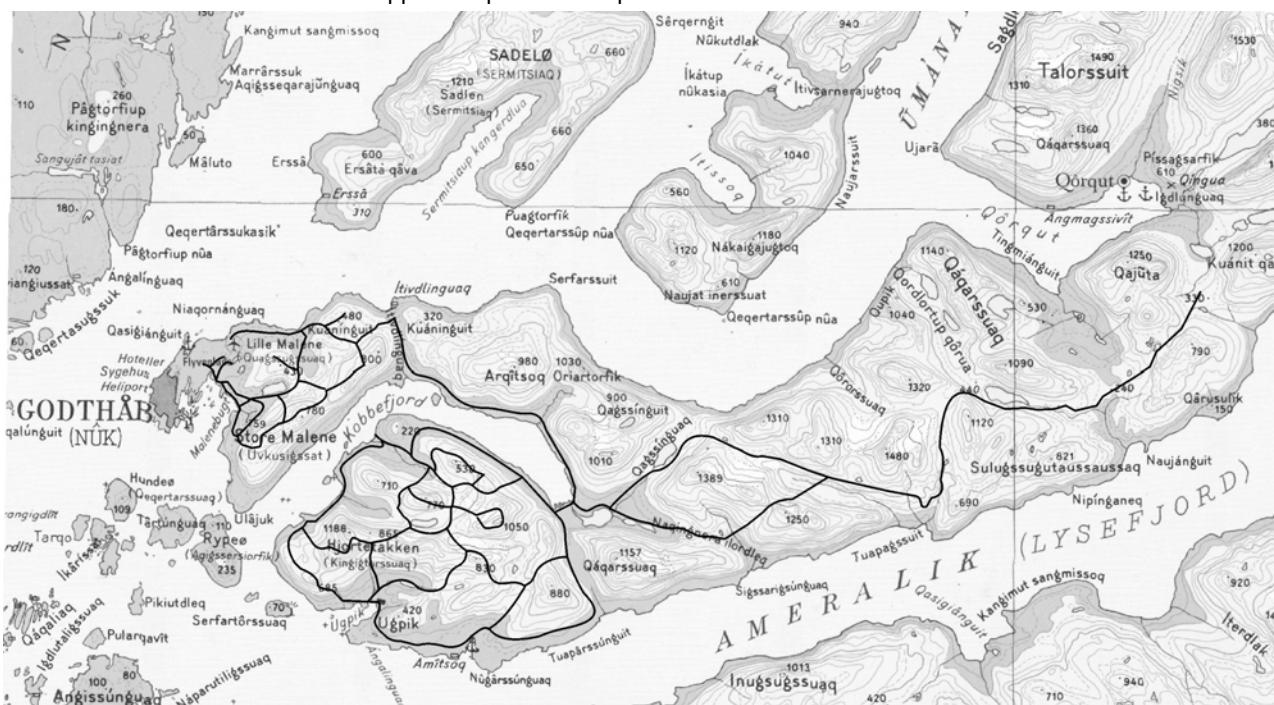
Pinnngortitami nunaminertarujussuarni sunngifimmi sanaartukkat nutaat kissaatigineqarput, makkulu taaneqarsinnaapput:

Aasaanerani sisorartarfik

Kangerluarsunnguup Amerallillu akornanni nunaminertami aasaanerani nutaamik sisorartfiliornissaq pilersaarutigineqarpoq. Sumiiffik illoqarfiup allilerneqarnerani sunngifimmi takornarianullu sammisassatut pingaanersaavoq.

Kapisilinnut pisuttunut aqqutit

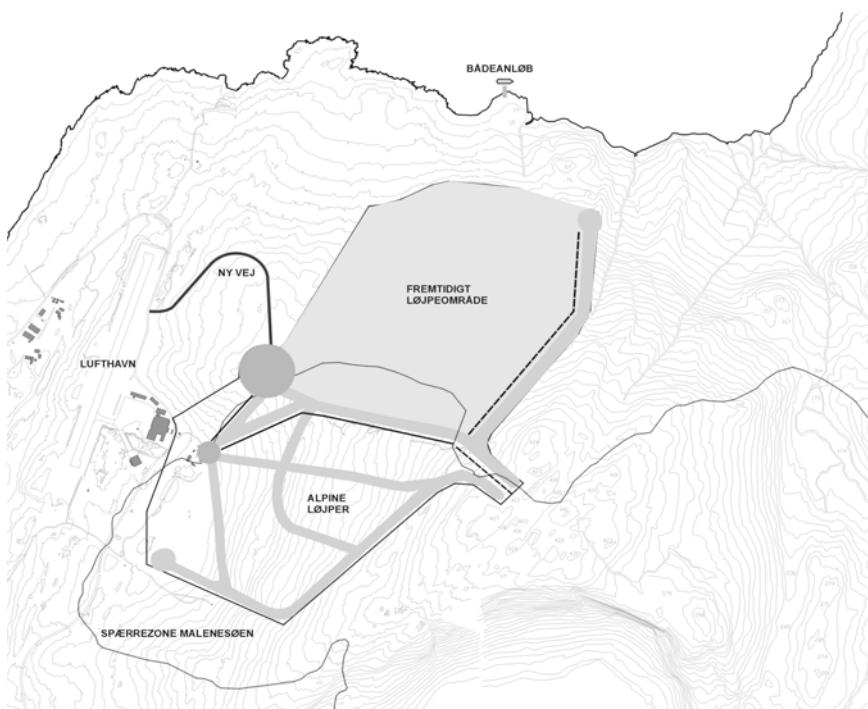
Inuussutissarsiutit takornariaqarnerullu ineriertortinneqarneranni Nuup Kapisillillu akornanni pilerinartumik pisuinnarnut aqqusinermik pilersitsisoqarnissaa siunnersutigineqarpoq. Aqqummi takornarianut immikkut illuaqqani unnuinissamat perarfissaqassaaq. Taassuma saniatigut Kapisillit eqqaanni pisuttunut aqqusiorqarsinnaavoq.

Takussutissiaq 49: Nuup eqqaani aqqutit (najoqqutaq: Greenland Tourism).

Sisorartfiup sangusaartarfiullu ineriertortinneqarnerat

Nuummi mittarfiup eqqaani sisorartfiup sangusaartarfiullu allineqarnissaat kissaatigineqarpoq. Kommunimut pilersaarummi alliliinissamat perarfissaqarpoq.

Takussutissiaq 50: Mittarfiup eqqaani sisorartarfíup allineqarnissaa.

Nunaminertat atassusiisut

Nunaminertat atassusiisut illoqarfimmi illoqarfíup immikkoortuisa akornanniippuit taamaalillutillu illoqarfimmik nunamillu ammasumik ataqtigissitsisuullutik. Tamanna ilutigalugu nunaminertat atassusiisut illoqarfíup immikkoortuinik nalinginnaasumik immikkoortitsisuullutilu Nuup illoqarfittut isikkuanik, nunamut naleqqussagaq, taamaatsitsiinnarput.

Nunaminertani atassusiisuni sunngiffimi sanaartukkut nutaat makku taaneqarsinnaapput:

Golfertarfik

Kommunalbestyrelse aalajangerpoq golfertarfik kommunimut pilersaarummi ataavartumik nunaminertaqartineqassasoq.

Mountainbikertarfik

Mittarfiup avannaa 'tungaani Niaqornannguup eqqaani mountainbikertarfiliorissaq siunnersuutigineqarpoq.

Ooqattaasartarfik

Saviminernut eqqaaviup eqqaatigut ooqattaasarfimmik piujuartussamik sanasoqassaaq.

Sisorarfiit sisoraaserlunilu ooqattaasarfiit

Sisoraatinik oqilaniuttut aqqutaat arlallit, Nuup illoqarfianiit nunaminertarujsuarnut illoqarfiup avataaniittunut attaveqaammik qulakkeerinnitit, tunniunneqarsimapput. Sisoraatinik oqilaniuttut Niaqornannguup eqqaani ooqattaasarfissaannik inissiisoqarnissaa siunnersuutigineqarpoq. Niaqornannguaq sivisuumik aputeqartarpooq tassanilu oqilaniuffiup ilaatut kaajallattarissamik sananissamut periarfissaqarpoq.

Sangusaartarfik

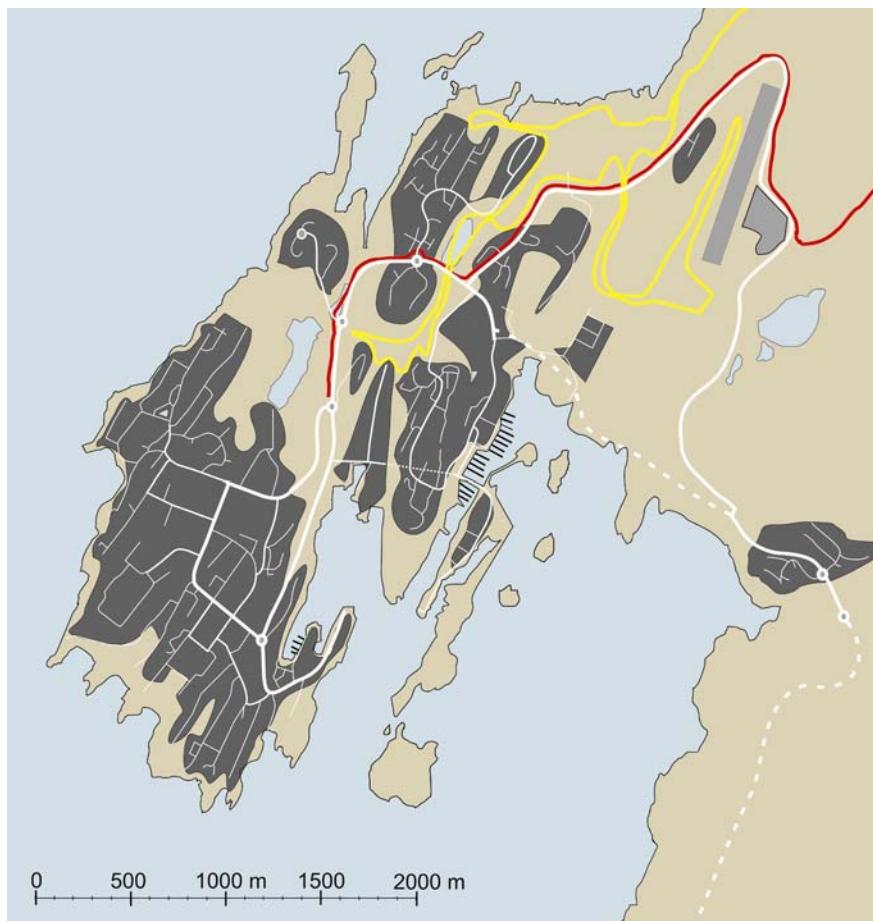
Qamuteralaat aqqutaat

Nuummi qamuteralannik atuinissamut malittarisassiorqarlunilu aqqusiorqarnikuvoq. Illoqarfiup allilerneqarnerani qamuteralaat sisoraatinillu oqilaniuttut aqqutaat ataqqineqassapput.

Nunaminertani atassusiisuni pisuinnaat aqqutaat

Nunaminertani atassusiisuni ataatsimoortunik pisuinnarnut aqquserniorqarnissaa, illoqarfiup immikkoortuinut assigiinngitsunut atassusiisunik, Kommunalbestyrelsip kissaatigaa. Aqqutit aqqusineeqqatut qaqqami tummeralittut, immaqalu aamma qaqkasunnanik qaartitsinerikkut, ilusilersorneqassapput.

Nuuup kujataa 'tungaani Noorlernilu aqqusineeqqat aalajangersaaffigineqassapput aaamma ilusaat suliarineqarnerallu eqqarsaataigalugit eriagisariaqartunut pioreersunut nunaminertanullu naleqqussarneqassapput.

Takussutissiaq 51: Qamuteralaat aqqutaat aappaluttumik sisoraatinillu oqilaniuffiit sungaartumik qalipaateqarput.

Nunaminertat sanaartorfigineqanngitsut qanittumiittut

Nuup illoqarfia immikkoortuini nunaminertaqarpoq sanaartorfigeqqusaanngitsunik, ilaatigut qanittumi ornittakkatut atorneqartut. Sumiiffiupput pinnguarernut, uninngaarfittut, pisuttuarernut, tuperernut, puoorinernut assigisaannullu atorneqartut. Tamakkunani meeqqat toqqisisimanaartunik avatangiiseqarfutik angerlarsimaffimmillu qanigisaanni pinngortitap ingerlaasianik misigisaqarsinnaapput.

Nunaminertat qanittumiittut sanaartorfigineqanngitsullu aallaavittut sanaartugartaqaratillu sunngiffimmi atortorissaarutitaqanngillat.

Iolloqarfiiit immikkoortuisa iluini asiartarfiiit aalajangiusimaneqarput illoqarfipi eqiterneqarneranut assigiingngissutit taaneqarsinnaasumik. "Anersaartorfiit" taakku illoqarfipi immikkoortuisa iluiniittut assersuutitut taaneqarsinnaasut tassaapput Aqqaluks Plads, Qapiarfiusaaq/Radiofjeldet, Qullil erfik, Umiartortut Aqqutaanni pisuinnaat aqquataasa kujataa tungaani sanaartorfioqqusaanngitsoq, Kirkebakken, Qernertun-nuguani taseq, Eqalugalinnuguani taseq, Sarfaarsuarni inissiaqarfik ilorleq, Qinngutsinni kuup eqqaa.

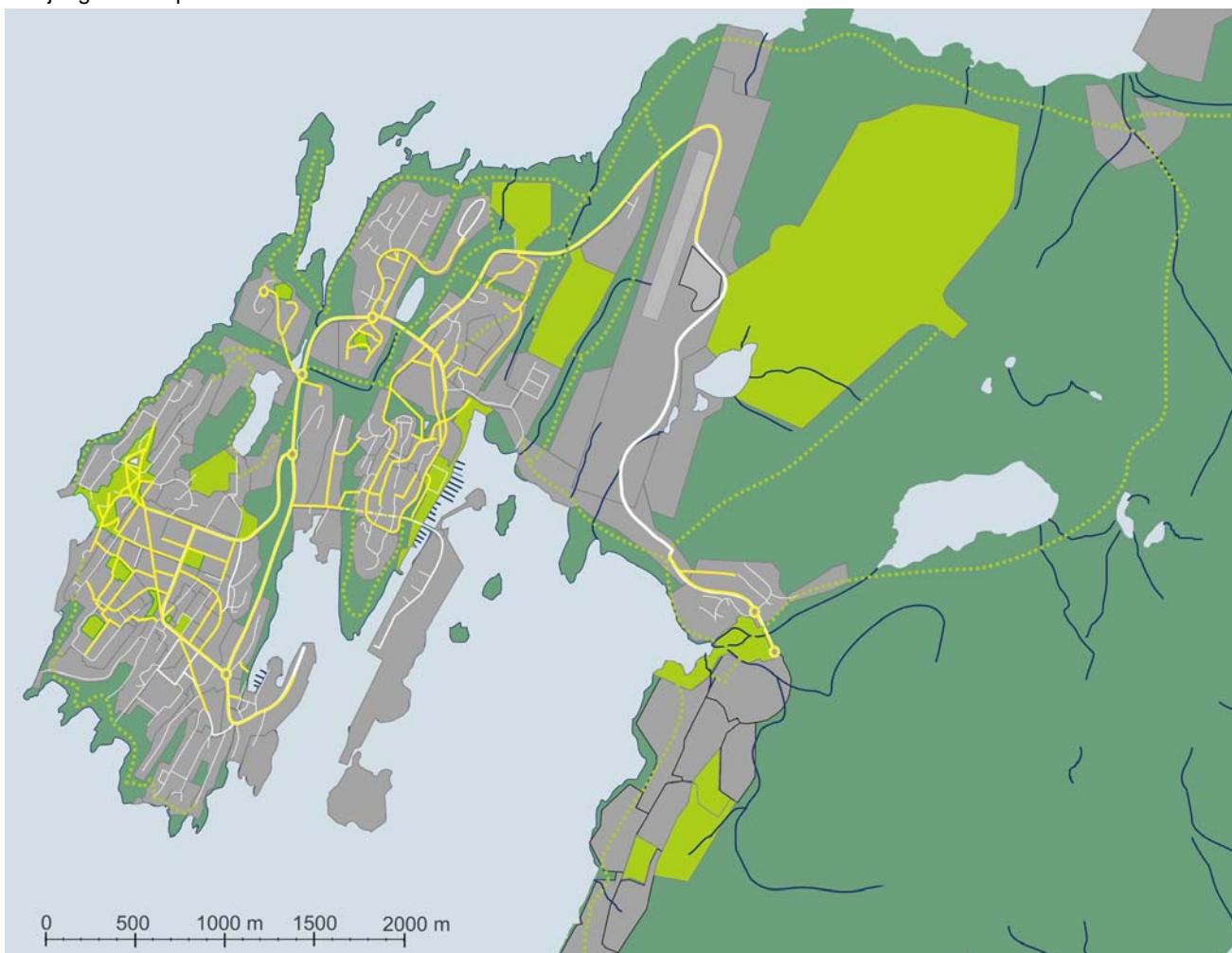

Takussutissiaq 52: Nuummi sumiiffiit sukisaarsartarfiusut naatsiiviillu. Qorsuk: Nuup illoqarfiaita ilaani sumiiffiit sukisaarsartarfiusut. Qorsuk qaamasoq: Nuup illoqarfiaita ilaani illoqannginnersat naatsiiviillu. Sungaartoq: pisuinnaat aqquataat.

Ilutsit qorsortat pitsangorsarnissaannut immikkut sammisaqarluni pilersaarusiornissaq

Asiartarfiit pitsaassusiat pitsangorsarneqassaaq, illoqarfimmi ilutsit qorsortat immikkut sammisaqarluni pilersaarusiorniginerisigut. Qorsutanut Pilersaarummi allassimassapput illoqarfiaup qorsuttaqarfii taakkualu illoqarfiaup innuttaannut asiarfittut qanoq pitsaassuseqnerat innersoq. Innuttaasut amerliartorermikkut

pisariaqartitsileralutuinnarput asiariarfissanik assigiinngitsunik
 sammisaqfiusinnaasunik, taamatut pisariaqartitsisoqarnera immikkut
 sammisaqarluni pilersaarusiornikkut anguneqarsinnaavoq, tassani nunaminertat
 asiariarfissat sanaartukkanut atortunullu atorneqartussaannginnerat
 aalajangersarneqassamat.

Takussutissaq 53: Ilusiugallartoq qorsuk sammisamut aalajangersimasumut pilersaarummi nukitorsarneqartussaq. Qorsuk: Illoqafiuq eqqaani pinngorititatut isikkullit. Qorsuk qaamasoq: sunngiffimmut atortussanik sanaartukkat anginerusut sukisaartsartarfili, iliveqarfik ilanngullugu. Sungaartoq: pinngortitami pisuinnaat aqquaat pisuttuartullu aqquaat.

Immikkut sammisaqarluni pilersaarusiornermi aalajangersarneqassaaq illoqarfimmi tamani pisuinnaat aqquaasa ataqtigissunngornerisigut, pinngortitami inuit namminneq aqqusiaannik pilersitsiortnikkut ataqtigissinneqassapput. Najugaqartut illoqarfimmi pisuinnaat aqquaanniit toqqaannartumik pinngortitami inuit namminneq aqqusiaasigut pisuttuarfissakkoorsinnaasariaqarput. Taamaalilluni asiarfimmukartoqarsinnaasariaqarpoq ilaatigut Niaqornannguaq aqquaarlugu Quassussuaq avannaqqullugu aammalu sinersilluni Qimatuliviit aqquaarlugit Quassussuaq kujaqqullugu.

ILLOQARFIMMIK PITSANNGORSAANERIT

Ukiuni kingullerni Nuummi illoqarfuiup alliaartortinneqarnerujussuata kingunerisaanik pisuni arlalinni illoqarfimmi nunaminertanik sanaartorfigeqqusaangitsunik avatangiisaanillu killilimmik mianersuussisoqarsimavoq. Tamatumma kingunerisaanik illoqarfimmi avatangiisit sukisaasarlunilu uninngaartarfiiit pitsangorsarniarlugit suliniuteqarniarluni Kommunalbestyrelse aalajangerpoq.

"Illoqarfimmik pitsaanngorsaaneq"-mi Nuummi sanaartugaareersut immikkut ilusaannik, illoqarfimmi avatangiisit pitsaasut, (ilaatigut aqquserngit, illoqannginnersat, illut silataat illoqarfimmilu pequtit), nunaminertat uninngaartarfiiit assigiinngitsut illoqarfimmut pinngortitamullu eqqaanartut nunaminertallu qanittumiittut sukisaarsartarfiiit pigiinnarneqarnissaat pineqarput. Tamanna ilutigalugu inissiaqarfinni nutaani - piumasaqaatit allat tunngavigiinnarlugit – illoqarfimmi avatangiisit pitsaasut aamma pilersaarutigineqarput.

Hans Egedep illuata eqqaani naatsiiviit

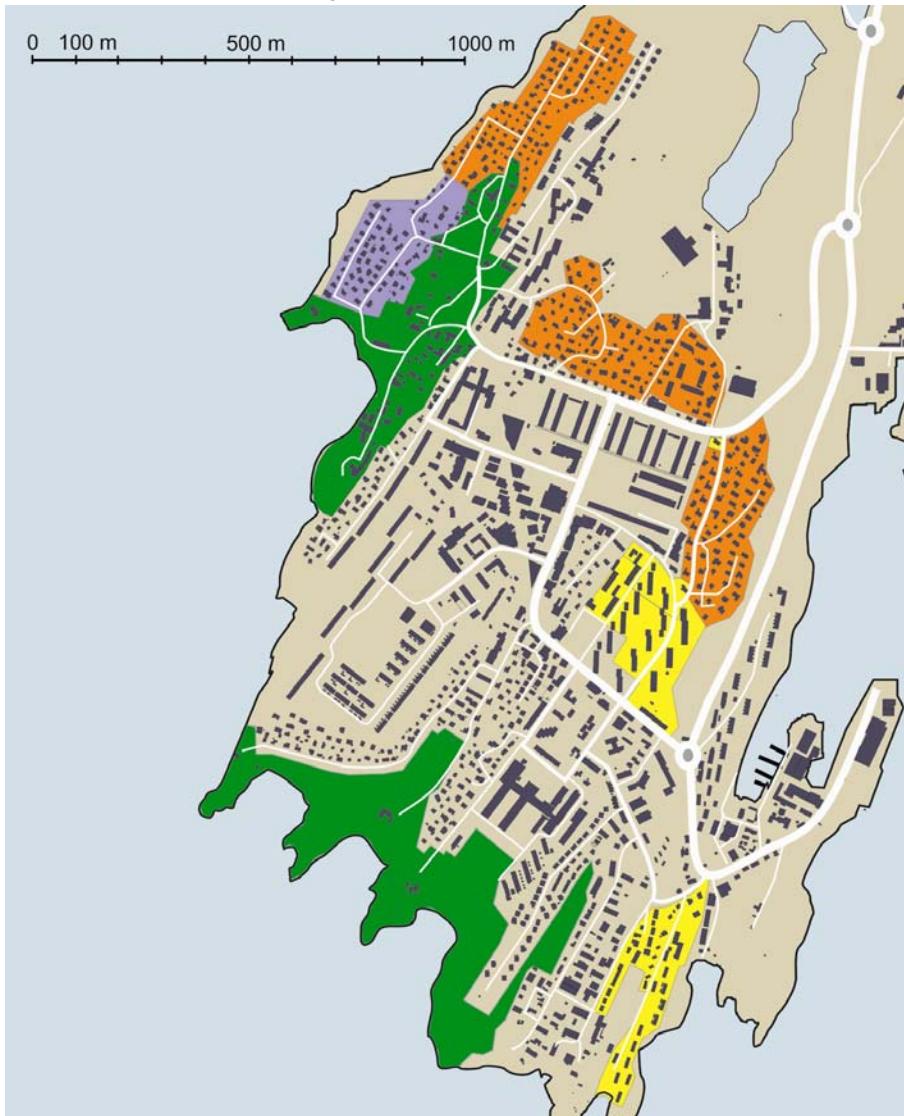
Eriagisat

Aningaaqarnermut pisortaqarfuiup 1990-imi allakkiaa "Nuuk – illut illoqarfiuullu immikkoortui allanngutsaaliugassat" malillugu Nuutoqaq aamma Noorliit sumiiffittut immikkut eriagisariaqartutut toqbarneqarsimapput (§2-miittut⁴). Tassa imaappoq siunissami sumiiffit oqaluttuarisaanikkut pingaarutilinnik avatangiisilit illutaqareersut, nuna il.il. siunissamat pigiinnarneqarnissaat qulakkeerneqassaaq. Sumiiffit marluusut ilaat allanngutsaaliugaapput.

⁴ kommunikaartumik pilersaarisornermi allangutsaaliuisussaanermik nakkutiginnittussaaneq pillugu Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 31, 30. oktober 1991-imeersoq.

Naalakkap Qaqqaata, Qaqortup aamma Quassunnguup eqqaani sumiiffiit sumiiffittut eriagisariaqartutut toqqarneqarnikuupput allannngutsaaliugaanatilli (§3-miittut⁵).

Maannamut Tuujuk aamma GTO-p Kujallerpaani inissiisarfingisimasai aammma eriagisariaqartutut toqqagaapput (§3-miittut), siunnersuutigineqarporli immikkoortut taakkua eriagisariaqartunik pilersaarumiit peerneqarnissaat. Taakku saniatigut Avannarliit immikkoortutut eriagisariaqartutut toqqarneqarpoq.

Takussutissiaq 54: Eriagisariaqarfiusunut nunap assinga. Qorsuk: Immikkut ittumik eriagisaqarfiusut (sumiiffiit § 2-mi taakkartorneqartut). Sungaartoq aappaluaartoq: Eriagisariaqarfiusut (sumiiffiit § 3-mi taakkartorneqartut). Tungusaq: Nuup Kommunianit eriagisariaqarfissatut toqqarneqartut. Sungaartoq: Eriagisariaqartuunerisaatorunnaarsinnejarnissaannik siunnesuutit

⁵ kommunikaartumik pilersaarusrornermi allangutsaaliuusissaanermik nakkutiginnittussaaneq pillugu Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 31, 30. oktober 1991-imeersoq.

Illuutinut allanngutsaaliukkanut eriagisariaqartunullu allattukkat atuuttut	
Illut allanngutsaaliukkat, §1: B-7 B-30, B-36 B-37 B-43 B-68 B-74, B-78 B-137, B-138 B-142, B-144 B-1401	Illut eriagisariaqartut, §2: B-2, B-10, B-29, B-32, B-34, B-45, B-48, B-53, B-58, B-65, B-66, B-70, B-75, B-81 B-131, B-132, B-136, B-140, B-141, B-146, B-148, B-149, B-151, B-156 B-245, B-248, B-292 B-335 B-472, B-473, B-474, B-475, B-476, B-477, B-478, B-479 B-615 B-733, B-799 B-804, B-812, B-817, B-819, B-821, B-837, B-838, B-839, B-841, B-843 B-978, B-979, B-990 B-1177, B-1178, B-1179, B-1180, B-1182, B-1183, B-1184, B-1185, B-1188, B-1189, B-1190, B-1191 B-1308, B-1309, B-1310 B-1859, B-1860

Nuummi qitiusoqarfimmut pilersaarut

Nuummi qitiusoqarfimmut pilersaarummi piumasaqaatnik aralinnik illoqarfimmi oqaluttuarisaanikkut ilutip pigiinnarneqarnissaanut ersarissarneqarnissaanullu si-unertaqartunik peqarpooq. Tassani ilaatigut illoqarfiup qeqqatigut titarnerup ersarisarneqarnissa tamannalu ilutigalugu pissutsinik pitsangorsaataasussaq illoqarfiullu qeqqani ataqtigiissitsilfersussaq eqqarsaatigineqarpoq.

Iolloqarfimmik eqiterisoqariartillugu illoqarfiup qeqqani, soorlu Kirkebakkenimi, Qullilertfimmik kiisalu sumiiffimmi Umiartortortut Aqqutaata kujataa 'tungaani, nunaminertaaqqat sukisaarsartarfiusut "anersaartorfiusullu" pingartinneqarput.

Iolloqarfimmik pitsangorsaanissamut pilersaarut

Qitiusoqarfimmut pilersaarutit pillugit suliniut saniatigut illoqarfimmik pitsangorsaanissamut pilersaarusiortoqassasoq aalajangerneqarpoq. Pilersaarummi illoqarfimmik nunaminertat uninggaartarfiiit, atortut, aqquserngit illoqarfiullu avatangisai kiisalu illunik eriagisariaqartunik atuineq eriaginninnerlu pillugit ilusilersuinissamut tunngasusumik aalajangersaasoqassaaq.

Iolloqarfimmik pitsangorsaanissamut pilersaarut ilutigitillugu inuinnaat illoqarfiup immikkoortuiniit asimut aqqusinilaasa ataqtigiissinnissaannik ilusilersornissaannillu aalajangersaasuussaaq.

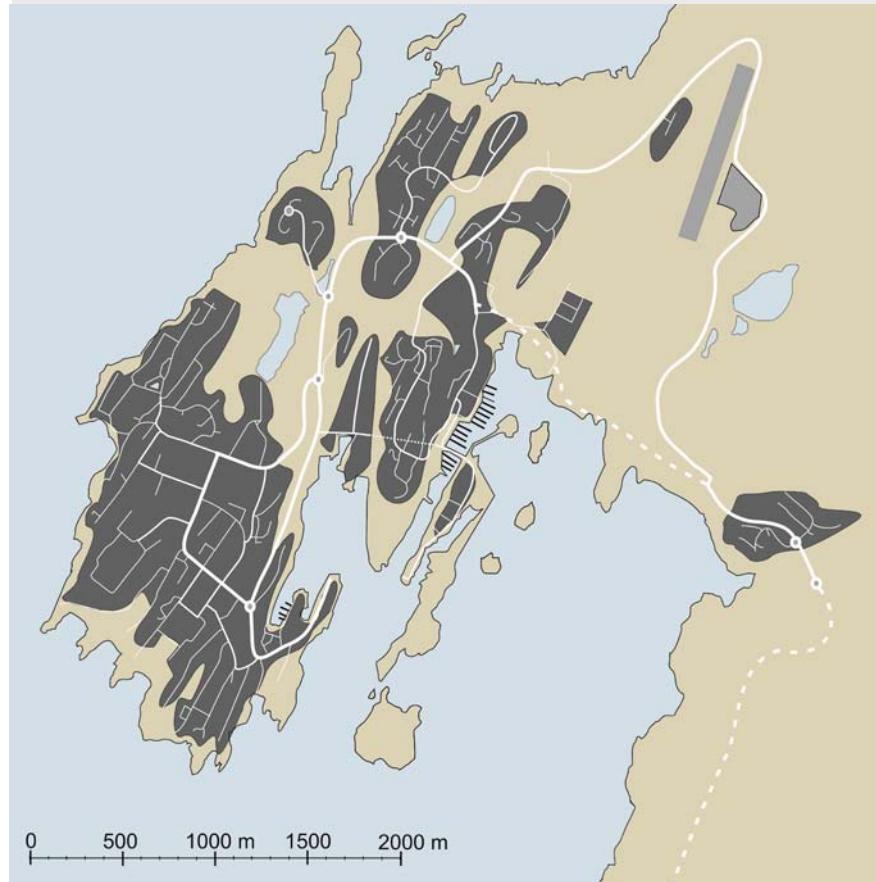
ANGALLANNIKKUT PISSUTSIT

Biilnik angallattut amerliartorput

Ukiuni kingullerni Nuup Kommuneani aqqusinertigut biilnik angallatut amerliartuin-narsimapput sulilu amerliartorlutik. Tamanna marlunnik pissuteqarpoq, ilaatigut Nuup Kommuneani nalinginnaasumik inerliartorneq ilaatigullu inuiaqtigiinni atugarisaariartorneq.

Piffissami ukiuni qulini 1994-imiit 2004-p tungaanut Nuup Kommuneani, nuna tamak-kerlugu innuttaasut agguaqatigiissillugu amerliartornerannit, suliffeqarfíillu amerlas-susaannit amerlanerusunik, innuttaasut amerleriarnerusimapput. Ukiuni aggersuni innuttaasut amerliartuaaginharnissaat tamatumalu kingunerisaanik inissiat amerlan-erut pisariaqartinneqarnissaat suliffeqarfíillu pilersinneqartut aamma amerlinissaat naatsorsuutigineqarpoq.

Illoqarfiup alliartornerata kingunerisaanik illoqarfíimmi nunaminertat ataatsimut katil-lugit annertusiartorput taamaattumillu inissiat, suliffeqarfíit aamma pisortat suliffeqar-flitaasa/sullissifiisa akornanni ungasissutsit ungasilliartorlutik – tamannalu angallat-toqarneruleranik kinguneqarpoq.

Takussutissiaq 55: Nuummi aqquserngit. Titarerit toortarnillit tassaapput aqquserngit pingarnerit pilersaarutigineqartut.

NASSU/AAT

Inuaqatigiinni nalinginnaasumik atugarissaarnerulerneq inooriatsinik ileqqunillu biilernerulerlik kinguneqartumik allannguuteqartitsivoq. Siullermik inuit amerlanerit biilitaartorput aappassaannillu biilit pisassanut sunngiffimmullu atorneqarnerujartorput. Meeqqat biilinik atuarfiliaanneqartarpuit/paaqqinnittarfiliaanneqartarpuit biillu pisiniarfiliarernut minnerunngitsumillu sunngiffimmi sammisaqarnermut atorneqaleraluttuinnarput. Tamakku tamarmik kingunerisaannik attaveqaatit suli pitsaanerusut, apuussinnaaneq nikissinnaanerlu attatiinnarneqassappata, annertusisallu pisariaqartinneqaleriartorput.

Taamaattorli ineriartorneq attaveqaatinik ataavartumik annertusaanertalik killeqarpoq, tassami aquserngit tallilertiterneqarnissaannut killeqanngitsumik nunaminertaateqartoqanngilaq.

Aqqusinertigut angallannermi takorluukkut

Takussutissiaq 56: Nuup illoqarfia qeqqani aqqusinertigut angallaffiit. Illoqarfiaup qeqqani Aqqusinersuaq pingaarnertut aqqutaavoq.

Nuup Kommuneata aqqusinertigut angallannerup isumannaallisaaffigeqqinnissaa ilutigalugu aquserngit apuuffiguminartutinnissaat ajornanngitsumillu tikinneqarsinnaanissaat sulissutigaa.

Aquserngit pisuinnaallu aqqutaat, ingammik illoqarfiaup qeqqani, kusanarninngortinneqassapput.

Aqqusinertigut angallannermit avatangiisnut ajoqtaasut, soorlu nipiliorneq silaannarmillu mingutsitsinerit annikillisarneqassapput.

Aqqusinertigut ataatsimut angallassissutit amerlisarneqassapput.

Kiisalu aqqusinernik pisuinnaallu aqqutaannik aserfallatsaaliuineq pitsaasoq taamaatsiinnarneqassaaq.

Iilloqarfiup qeqqani biilnik angallanneq annikillisaq

Piffissap ingerlanerani, nipiliorneq silaannaallu pitsaassusaa eqqarsaatigalugit, illoqarfiup qeqqani aqqusinertigut biilnik angallanneq annikillisarneqassaaq.

Taamaattorli biilit illoqarfimmi aqqusinernik uummaarissitsisooqataapput taamaattumillu angallannermikkut unnukkut unnuakkullu pisuinnaat toqqisisimenerulernerannut peqataassallutik.

Taamaattumik aqqusinertigut ataatsimut angallassissutit pisuinnaallu angallannerat pitsangorsaaffiginiarlugit kommune suliniuteqarpoq, taamaalluni nammineq biilerisanit allanik periarfissaqartoqalerluni.

Qitiusoqarfiup niuertarfittallip suup tungaanut alliartornissaa apeqqutaatillugu illoqarfiup qeqqani aqqusinertigut angallanneq aaqqissuunneqassaaq. Qitiusoqarfik kujammut alliartortinneqassappat Aqqusinersuaq allangortinnejassanngilaq aqqusinertigullu angallannermi pingaarnersaaginjaassaaq. Akerlianilli qitiusoqarfik kangimut Kongevej atuarlugu alliartortinneqassappat Aqqusinersuakkut angallanneq annikillisarneqartariaqassaaq imaluunniit matuneqavissussalluni.

Takussutissiaq 57: Iilloqarfiup qeqqani aaqqissuussaasinnaneq, Kuussusaq tallineqassappat 400-rtaliup tungaanut sullorsualiornikkut. Ilivinnguaq talline-

qassaaq Samuel Kleinschmidt Aqqutaata tungaanut Aqqusinersuarlu matuneqassaaq H. J. Rinksvejip Samuel Kleinschmidtip Aqqutaatalu akornanni.

Siunissami aqqusinertigut angallannerup ilusissaa sukumiinerusumik misissuiffingineqassaaq taamaattumillu kommunimut pilersaarummi aqqusinerni appakkaaffissat matoorinissallu qulakkeerneqassapput, ilaatigut Kuussuaq Quassunnguup tungaanut tallineqassaaq, Ilivinnguaq Samuel Kleinschmidtip Aqqutaat tungaanut tallineqassaaq kiisalu Kongevej aamma Aqqusinersuaq matuneqassapput.

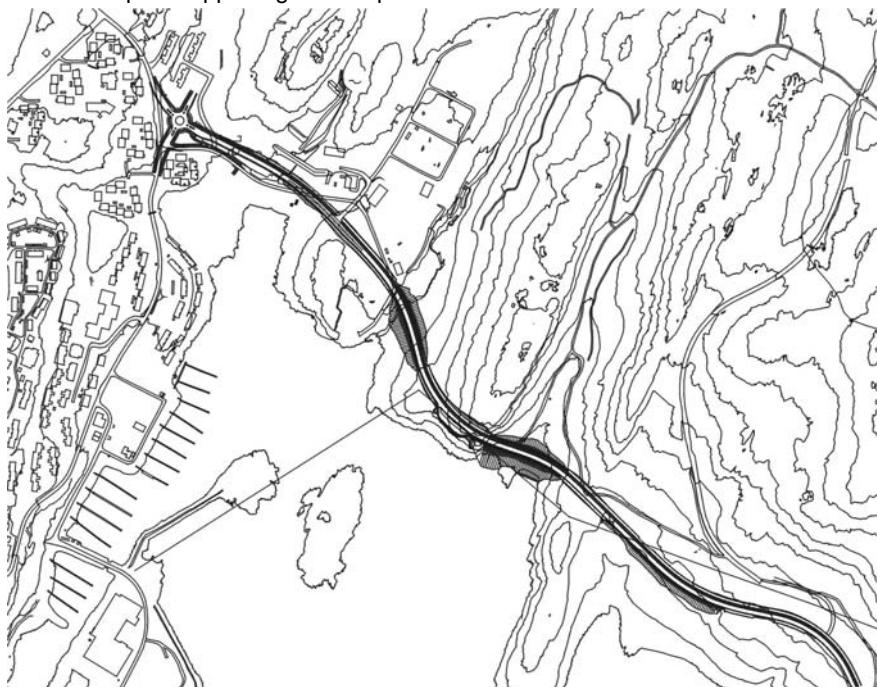
Illoqarfiup qeqqani aqquserngit sukumiinerusumik allaaserineqarnerat immikkoortumi Qitiusoqarfiup ilusaani takuneqarsinnaavoq.

Aqqusinertigut angallanneq isumannaanneq

Angallannikkut ajoquserartut ikilisinneqassapput ilaatigut paasitsiniaanikkut, angallaffinnik matooqqaanikkut, angallannermi assigiingitsunik sukkassusiliisarnikkut aamma atuarfiit aqqusernginik pitsaanngorsaanikkut.

Attaveqaatit ataqtigiissut

Aqquserngit pitsassuit illoqarfiup immikkoortuinut atassutinik pitsanngorsaataasut, susassaqaratik angallattunik illoqarfimmik ungaqqutitsisut tamannalu ilutigalugu illoqarfiup qitiusoqarfiinut pisassaqarlutik angallattunut pitsaasunik aqqutissiissut sanaartorneqassapput. Tassunga tunngatillugu pilersaarutit tullinnguuttut makku aallartinneqarsimapput ingerlanneqarlutilluuniit:

Takussutissaq 58: Qinngutsinnut aqqusineq nutaaq.

- Nuussuarmiit Qinngutsinnut aqqusineq pingarneq nutaaq.

- Qinngutsinni aqquserngit illoqarfiup kujammut allineqariataarnissaanut piareersarlugu qulakkeerneqassapput.
- Nuutoqqami ikaartaatinut talittarfiliortoqariataarnissaanut aqqusinermut atassusisussamut nutaamut nunaminertamik inniminniisoqassaaq.
- Nuussuaq ataallugu putorsuup allineqarnissaanut periarfissamik qulakkeer-inninnissaq. Pilerausiorfiusumili matumani putorsuaq alliniarlugu aallartitoqarnissaa naatsorsutigineqanngilaq.

Aqqusinertigut ataatsimut angallassissutit

Ullumikkut Nuummi aqqusinertigut ataatsimut ingerlalluartumik annertuumillu angallassisooqartarpooq angallassinerli illoqarfiiit immikkoortuisa nutaat piviusunngortiterneqarnerat ilutigalugu annertusarneqassaaq.

Angallaffinnik annertusaanissamik allanngortiterinissamillu pisariaqartitsineq innuttaasut eqimassusaat utikajaartarnerallu immikkut pingaartillugit ingerlaavartumik naliersuiffigineqartasssaq.

Nuussuarmi ilaasunut ikisarfiliornikkut angalaffissat eqaannerusut pilersinneqarsinnaapput.

Pisuinnaat

Nuup Illoqarfiata Qeqqani sumiiffiit pisuinnaat aqqusinertigut ikaarfisinnasaat suli amerliartortinneqassapput. Sikkilertunut pisuinnarnullu aqqukit suli amerlisarneqassapput. Biilit angallaffii tamaasa sinerlugit pisuinnaat aqqusiorqassaaq. Aqquserngit angallaffiunnginnerusut pisuinnaat aqquaanni pingaarneri atassuteqaatitut ilaatinneqarsinnaapput.

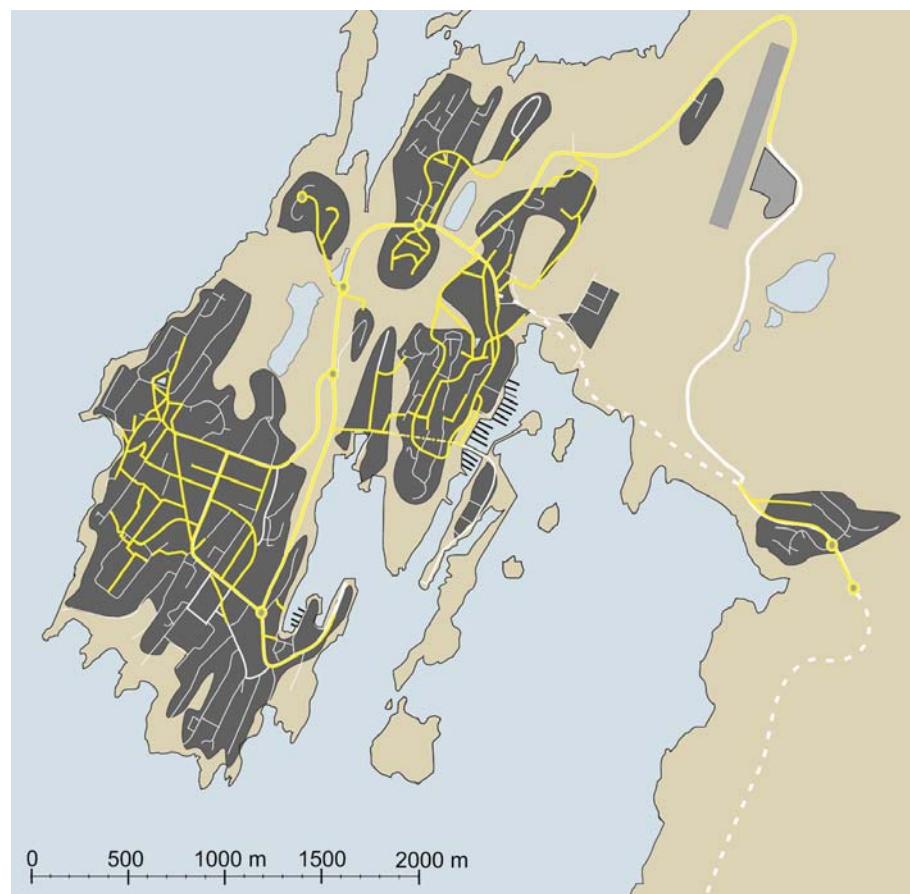
Aqquserngit paarlaffiini pisuinnarnut pitsangorsaasoqassaaq, isumannaannerulersillugit toqqisisimanarnerulersillugillu.

Imaneq Kuussuakkut aamma Samuel Kleinschmidtip Aqqutaatigut biilinut matuneqassaaq, taamaaliornikkut illoqarfiup qeqqani pisuinnarnut aqqukit pingaarnerulersinneqassallutik.

Nuup illoqarfiata qeqqani cykelinut inissiisarfeqalernissaa sullissiveqalernissaalu misissorneqassaaq.

Inissiisarfiit

Biilinik inissiisarneq pillugu periutsimik suliaqartoqassaaq, ilaatigut nutaanik illuliortoqartillugu biilinik inissiisarnermut piumasaqaatinik ilaqtussamik. Nuup Illoqarfiata Qeqqani biilinik inissiiffigineqarnerpaat tatisimaneqarput. Taamaattumik aqquserngit allanngortinneqarnerinut atatillugu qitiusoqarfiullu pioreersup allanngortiterneqarneratigut suliassaqarfik tamanna immikkut sammineqassaaq.

Takussutissiaq 59: Aqquserngit sinerlugit pisuinnaat aqquaat namminerlu aqqutiliani (sungaartut). Aqquserngit pisuinnarnut aqquteqanngitsut (qaqortut).

Aqqusinertigut angallannermi avatangiisit

Ingerlaavartumik pilersarusiornikkut ineqarfiusuni silaannarmik mingutsitsineq annikillisarneqassaaq.

Pilersarusiornikkut nipillu pillugit najoqquataasinnaasunik aalajangersaanikkut inissiaqarfinni angallannikkut nipilornerit annikillisinniarneqarput.

UMIARSUALIVIIT

Kommunalbestyrelsip anguniagai

Ukiuni aggersuni Nuummi umiarsualiveqarnermi pissutsit pitsaanerusut pilersinnejarnissaat Kommunalbestyrelsip suliassatut pingaartutut isigai.

Naammassisqaqsinnaassutsip annertusarneqarnissaa umiarsualivimmilu ingerlalluartumik isumatusaartumillu pilersitsisoqarnissaa siunertalarugu ukiuni aggersuni Qeqertani umiarsuarnut aalisariutinullu talittarfimmik itisuumik sanasoqarnissaa Kommunalbestyrelsip anguniagassatut pingaarnertut suleqataaffiginiarpaa.

Aqqusinertigut angallanneq eqqarsaatigalugu Qeqertanut nuussinermi aqqusinernik pingaarnernik – tassunga ilannngullugu Nuussuup ataani putorsuaq – pitsangorsaanissamut periarfissat qulakkeerneqarusrupput, taamaalilluni sumiiffit nipimut malussarissut, assersuutigalugu inissiaqarfii, oqimaatsunik angallassisunit akornusersorneqannginniassammata.

Tamatuma saniatigut sunngiffimmi angallaterpassuarnut, aalisariutinut umiatsiaaqjanullu pissutsit pitsangorsaaffigineqarusrullutillu annertunerumik inissaqartitserusuttoqarpoq.

Nuummi umiarsualivinnut pilersaarusrusiorneq

Nuumumi umiarsualivinni periarfissat killeqarpallaarput. Tassani talittarfiit taakkulu timaa'tungaaniittut nunaminertat eqqarsaatigineqarput. Assersuutigalugu aalisakkanik sulifissuarnut kilisaatit mikinerusut usingiartarerat maannakkut ajornartorsiutaavoq. Matatuma saniatigut umiarsualivimmik aqqusinertigut angallanneq inuttut nammineq pisortallu angallannerannik akuleriissoq pitsaavallaanngilaq kiisalu Nuuk takornarianut sunngiffimilu angallatinut umiatsialvikippallaarpoq.

Pisortat umiarsualiviutaat Namminersornerullutik Oqartussanit akisussaaffigineqarput. Nuup Kommunea maannakkut atorfilittut aqqutigalugit Namminersornerullutik Oqartussanik aamma llulissat Kommuneannik peqateqarluni suleqatigiissitami peqataavoq, ilaatigut mittarfik nunat tamat timmisartuinit miffigineqarsinnaasup Nuullu eqqaani umiarsualivissap assigiinngitsunik qanoq periarfissaqarnerinik misissuisumi.

Kommune pilersaarusrusiorerpoq ilaatigut qanoq pisariaqartitisisoqartiginera taamatullu ukiuni aggersuni pilersaarusrusiorfiusup iluani qanoq pitsangorsaatissanik pisariaqartitisisoqarnera takutinniarlugu. Nuup Kommuneata umiarsualivinnut pilersaarusaani Namminersornerullutik Oqartussat kommunillu umiarsualiviutaanni sanaartukkut arlallit suliniutilu siunnersuutigineqarput.

NASSUIAAT

Nuummi atlantikukkoortaatinut umiarsualivik inissaqarnerusooq

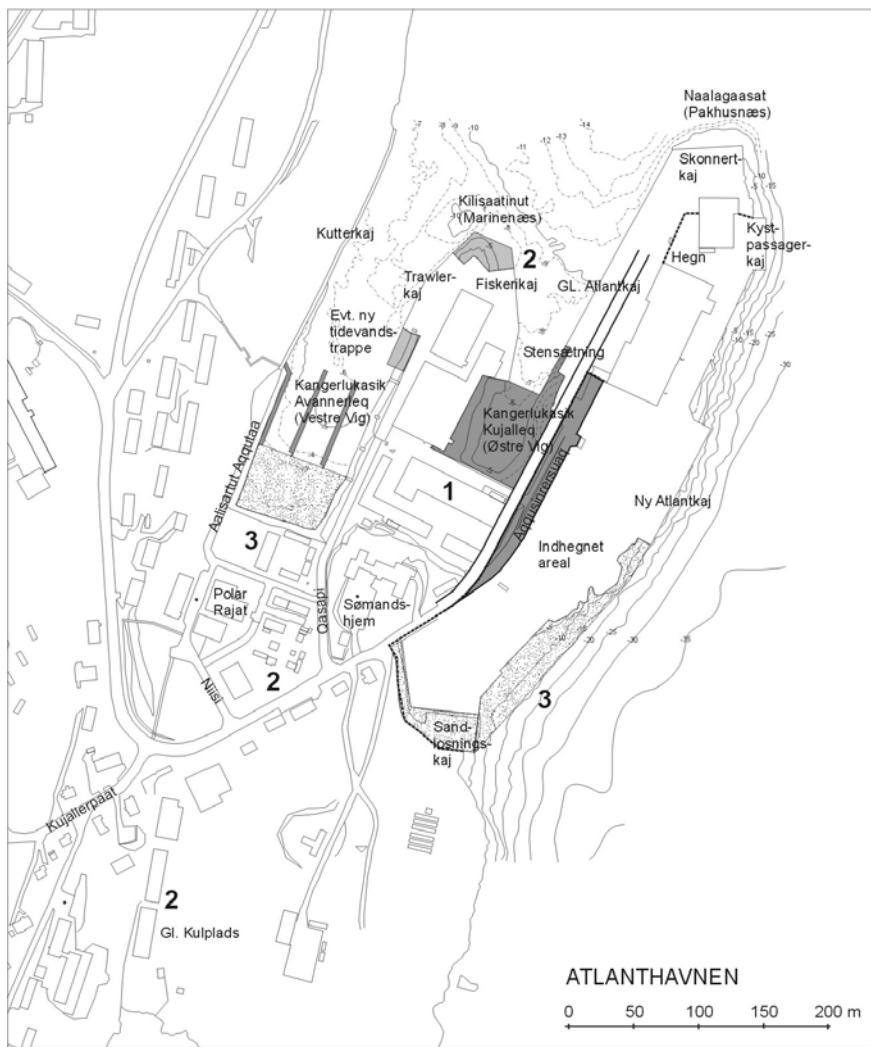
Containerersortunut talittarfiup inissamik ajornartorsiuteqarnera qaninnerusooq eqqarsaatigalugu iluarsiivigineqartariaqarpoq tamakkunangna suliaqarnerit Qeqertanut nuunneqarnerisigut. Tamannali pitinnagu umiarsualivioreersumi aaqqiisoqarallartoqarsinnaavoq.

Aaqqiinissallu aningasatigut killissarititaasut ungasinnerusooq eqqarsaatigalugu containerersortunut talittarfiup Qeqertanut nuunneqarnissaanik eqqarsaatiginnittut iluini iluarsiisoqartariaqarpoq. Nuussinerup pinnginnerani suliniutit tulliuttut Nuuk Atlantic Harbourimi initussutsimik annerulersitsisinnaasut toqqarneqarsinnaapput:

Piffissami pilersaarusrusiorfiusumi Kangerlukasik Kujalliuup nunniorneqarluni immerneqarnissaa siunnersuutigineqarpoq. Taamaalilluni aalisakkanik suliffissuit containerersortunullu talittarfik inissaqarnerulissapput. Tamanna ilutigalugu umiarsualivimmi aqqusinertigut angallaneq pitsaanerulersinnejarsinnaavoq.

Immikkoortumi tullermi Kilisaatinut-ip eqqaani immiisoqarnissaa, ulittarnermi tittitarnermilu tulattarfimmik nutaamik kiisalu nunaminertanik arlalinnik, tassunga ilanngullugu Aamarsuaasivitoqaq, nutarterinissaq siunnersuutigineqarpoq.

Immikkoortut pingajuanni Umiarsuarnut Atlantikukkoortaatinut Talittarfiup kujammut Sioqjanut usingjaasarfiup tungaanut tallineqarnissaa aamma Kangerlukasik Avannarliup killilimmik immerneqarnissaa siunnersuutigineqarpoq. Immiinerit talittarfiit talittarfiullu timaa'tungaani containeriisiviup allinerannik kinguneqassaaq aammali aalisariuteeqqanut umiatsiaaqqanullu umiatsialiviit, umiarsualivinni allani pilersinneqartariaqartut, ikilisinnejassapput.

Takussutissiaq 60: Umiarsuarnut atlantikukkoortaatinut talittarfissatut isummersuut

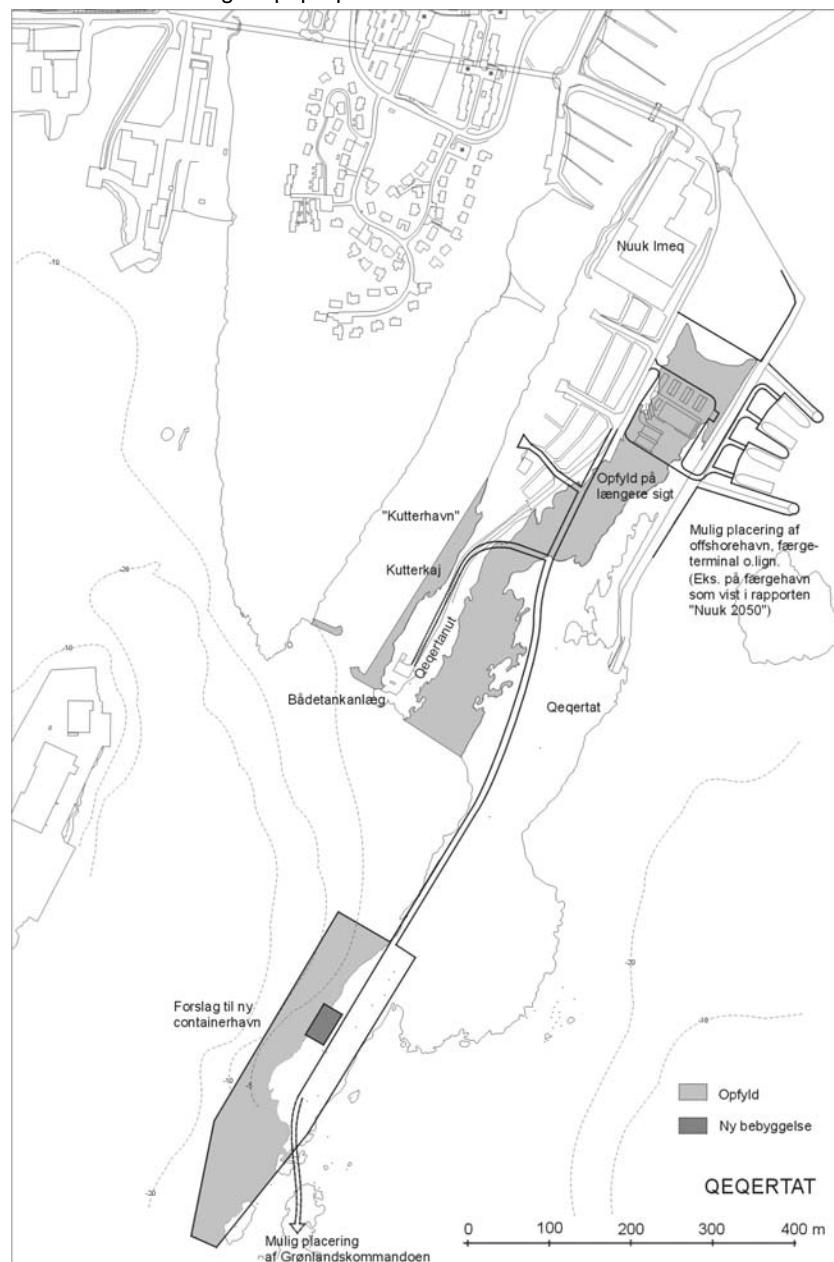
Nuummi Umiarsuarnut Atlantikukkoortaatinut talittarfinnik amerlanernik anginernillu sananissaq pillugu aalajangiinermi pingaartutut containerersortunut aalisariutinullu talittarfiit Qeqertanut nuunneqarnissaannik periarfissat ingerlaavartumik nalilorsorneqartariaqarput. Nuussineq sammisarpassuarnut ullumikkut inissaalatsiffiusunut inissaqarlualernerannik kinguneqassaaq.

Qeqertani umiarsualiviit nutaat

Containerersortunut aalisariutinullu Qeqertani talittarfiit nutaat saniatigut Akianut ikaartaatinut kiisalu uuliasiortunut talittarfiliortoqarnissaa kissaatigineqarpoq.

Tamatuma saniatigut, Kangilinnguani sakkutooqarfiup Nuummut nuunneqarnissaa aalajangiunneqassappat, nunaminertamik inniminnisoqassaaq.

Qeqertani umiarsualiviliorissap piffissami pilersaarusrusioriusumi matumani aallartinnissaa ilimagineqarpoq.

Takussutissiaq 61: Qeqertanut isummersuut

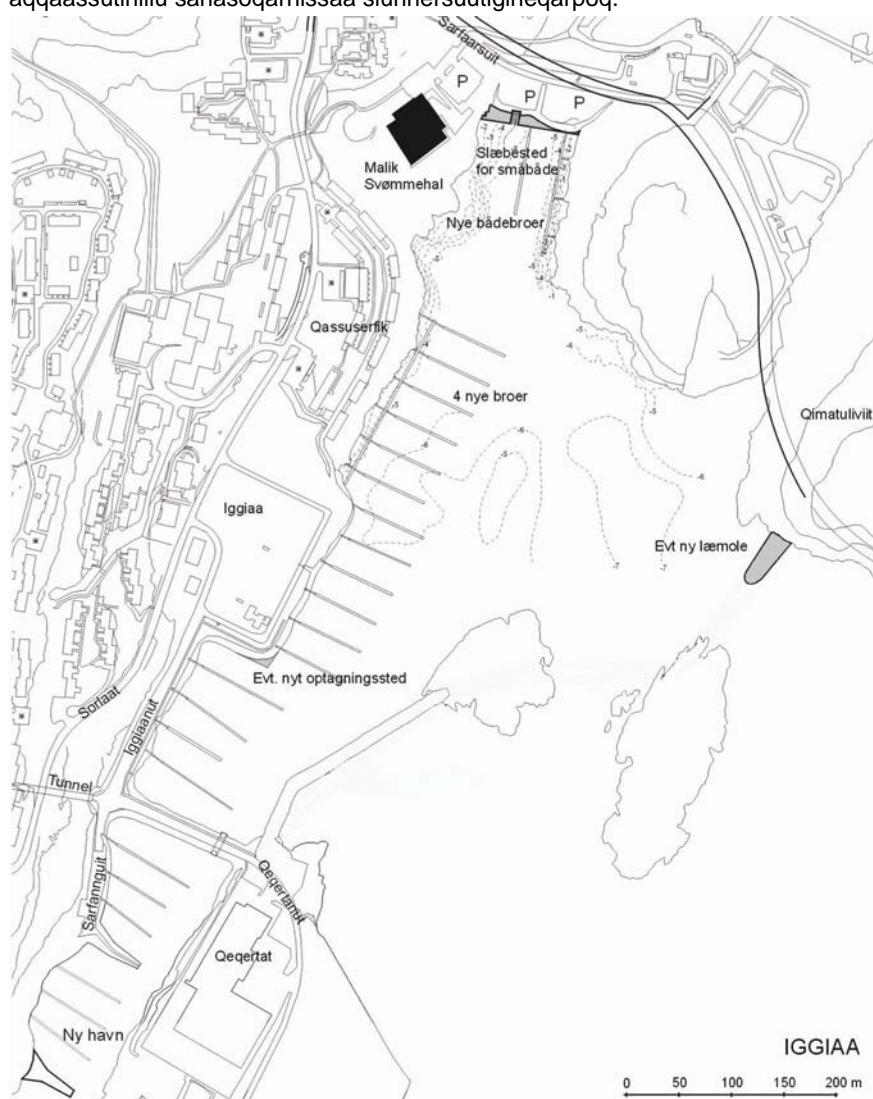
Nuutoqqap allineqarnera

Nuutoqqami Amutsivitoqqap eqqaani talittarfiup allineqarnissaanut maannakkut periarfissaq tigummiinnarneqassaaq. Tassani ilaatigut takornarianut angallatit sumiiffim-mut angallannerulersitsinngitsumik talittarsinnaapput. Ikaartaatit eqqarsaatigalugit talittarfik alliniaraanni Tuapannguanit nutaamik aqqusinniorqartariaqassaaq.

Sunngiffimmi umiatsiamik angalaartartunut pitsangorsaatit

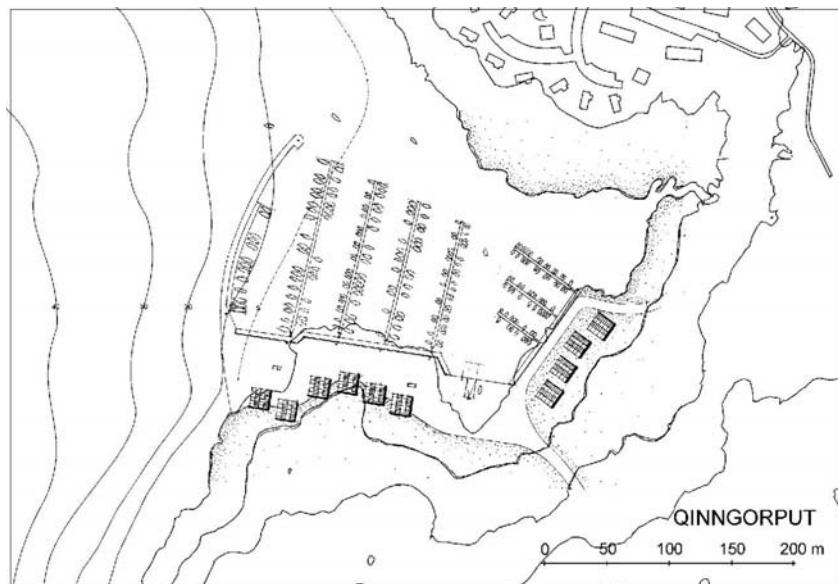
Innuttaasut amerlinerisa pigissaarneruleriartornerullu kingunerisaanik sunngiffimmi angallatit amerliartorput. Taamaattumik sunngiffimmi angallatinut inissaq annertuneruvoq angallatinillu inaaliiisarfitt annertunerulersinneqarlutik.

Umiatsianut nuannaariartaatinut umiatsialivik Iggiaaniittoq Nuummi umiatsialiviit anersaraat. Umiatsialiviup kujammut avannamullu ilaneqarneratigut umiatsianut suli 375-inut inissaqlissaaq. Tamatuma saniatigut umiatsianik qaqitsissutinik aqqaassutinillu sanasoqarnissaa siunnersuutigineqarpoq.

Takussutissiaq 62: Iggiaanut isummersuut

Qinngutsinni illoqarfiup nutaartaani atortorissaarutit ilaattut 150-it missaanniittunut umiatsialivimmik sanasoqarsinnaavoq.

Takussutissiaq 63: Qinngutsinni umiatsialiviuup nutaap ilusilersorneqarnera.

Umiatsianik nunamut inissiffissat

Umiatsiat nuannaariutit umiatsialivimmik kisimik pisariaqartitsiinnangillat, kisianni aamma ukiap affaani nunami inissiffisanik pisariaqartitsisoqarpooq. Angallatinut malittarisassami ullumikkut inissiat siammassisut pukkitsut eqqaanni angallatinik inissiisoqarsinnaavoq. Ungasinnerusoq eqqarsaatigalugu Kommunalbestyrelsip siunertaraa, angallatinik inissiisarneq tamarmi ataatsimoortinneqassasoq nunaminertani killilersukkani annertuunut, taamaasilluni illoqarfiup isikkua angallatinik inissitanik kusanaallisinneqassannngimmat.

Ullumikkut kommunip innersuussutai najoqqutaralugit Iggiaani, Qeqertani Qasigiannguanilu inissiivissaqarpooq. Qasigiannguit angallatinik inissiiffissatut inerisarneqarnissa siunnersuutaavoq, taamaasilluni immikkoortumi tamaani angallatit marloriaataat inissinneqarsinnaasunngorlugit.

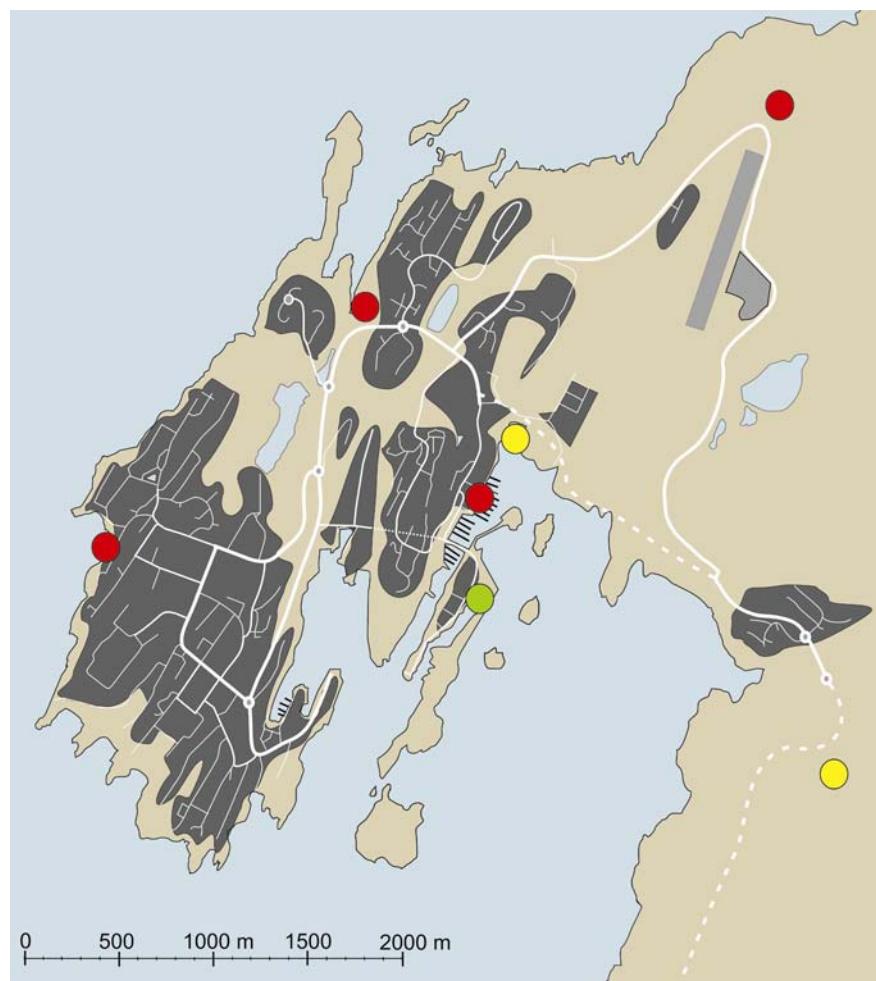
Qinngutsinni inuussutissarsiuteqarfiup pilersinnejnarneranut atatillugu ungasinnersorlu eqqarsaatigalugu Kuanninnguani immikkoortut ilaat tamaaniittut angallatinut inis-siisarfissatut atorneqarsinnaassapput.

Tamakku saniatigut Qeqertani nunaminertat ingerlaavartumik nunniornejnarnerinut ata-tillugu allineqarsinnaapput, kisianni sumiiffik tamanna ungasinnerusoq eqqarsaatigalugu inuussutissarsiuteqarfittut atorluarnejqassaaq.

Naluttarfiup kujataaniittooq angallatinut inissiisarfittut atorallarsinnaavoq Iggiaani angallatinut inissiisarfiiup avannamut allineqarneranut atatillugu.

Qinngutsinnut aquuserngup Qarsup naammassineqarnissaata tungaanut aqqsinniorfissatut atugassatut nunaminertat ikualaasarfiup kitaaniittut utaqqiisaasumik angallatinut inissiifiusinnaapput.

Angallatit aseqqukut saviminernut eqqaavimmut innersuunneqassapput.

Takussutissiaq 64: Angallatinik inissiisarfíit. Rød: inissiisarfíit ataavartut. Grøn: utaq-qiiasaasumik inissiisarfíit. Gul: siunissami inissiisarfíssat.

MITTARFIK

Nunanut tamanut samminerusoq

Nunap assingani Nuup inissisimanera eqqarsaatigalugu silarsuarmut avatangiiserisamut aallarfissat pitsaanerpaajunissaat pingaaruteqartorujssuuvoq. Taamaatumik Nuummukartarnissat Nuummiillu aallartarnissat pitsangorsaaffigineqarnissaat pingaaruteqarpoq.

Tamatuma tullinnguuttut makku piumasaqaatitarai:

Toqqaannartumik Europamut, Canadamut / USA-mut timmisartorsinnaaneq Timmisartunik tikitoqakulallunilu aallartoqakulanissa, attavippassuit unitsitsinerillu ikinnerusut

Assartukkat ilaasullu amerlasuut isumagineqarnissaat

Billetsit assartuinerillu akikitsut

Qulaani immikkoortuni pitsangorsaaffiginnerni inuussutissarsiuteqarnerup ineriar-tortinneqarnissaanut, inuaqtigijiinni nalinginnaasumik aningaasartutikillinermik, avammut, assersuutigalugu aalisakkanik tunisessianik nutaanik, tuniniaasoqarnerul-ernissaanut, takornariaqarnikkut inuussutissarsiornerup annertussaaffigineqarnis-saanut il.il., periarfissat pitsaanerulissapput. Ataatsimut isigalugu Nuuk nunarsuar-mioqatigiinnut attaveqarnerulissaq.

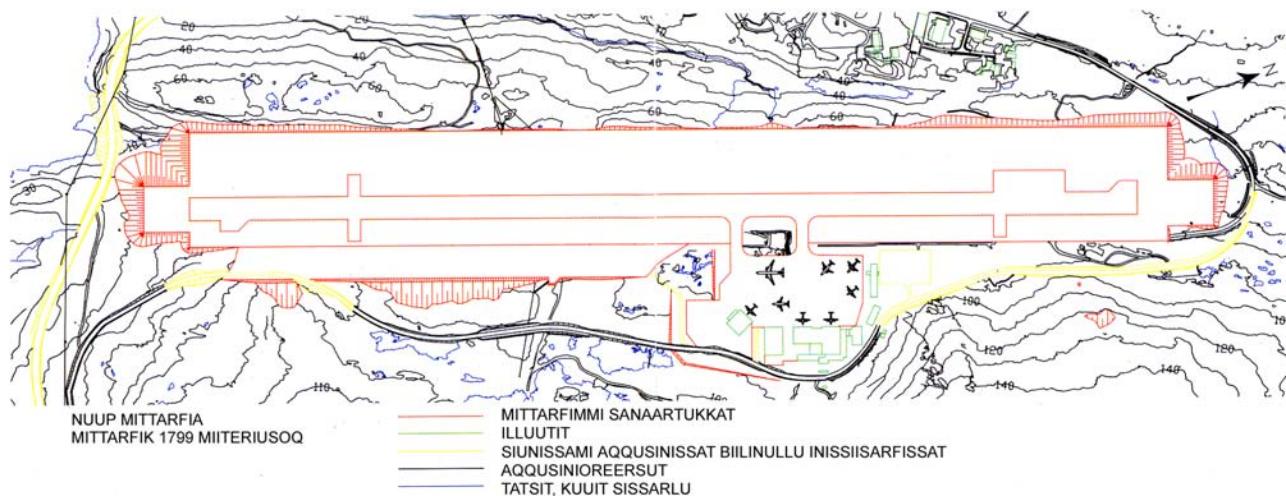
Toqqaannartumik atlantikukkoortatinik Nuummut timmisartuussinissami pisariaqarpoq, maannakkut mittarfiusup minnerpaaimk 1799 meterinut tallineqarnissa, pitsaanerussallunilu 2200 meterinut tallineqaruni. Nuuk timmisartut nunanit ta-malaaneersut miffigisinnasaannik 3000 miiterinik, takinermilluunniit, takitigisumik, timmisartunit assigiinngitsunit miffigineqarsinaasumik mittarfittaassappat mittarfik taamaattoq Akianut qeqertanulluunniit Nuup kujataa 'tungaaniittunut taamaallaat inissinneqarsinnaavoq.

Suleqatigiissitami peqataaneq

Nuup Kommunea maannakkut atorfiliattat aqqutigalugit Namminersornerullutik Oqr-tussanik aamma llulissat Kommuneannik peqateqarluni suleqatigiissitami peqataavoq, ilaatigut mittarfiup Nuullu eqqaani umiarsualivissap assigiinngitsunik qanoq periarfissaqarnerinik misissuisumi. Periarfissaasinnaasut tassaapput maan-nakkut mittarfioresup tallineqarsinnaanissaa aammalu nutaamik Angisunnguami imaluunniit Akiani mittarfiliorneq.

Siunissami periarfissaasinnaasut allat

Kommunalbestyrelsip sulissutigaa atlantikoq qulaallugu toqqaannartumik timmisartor-toqarsinnaalerneissa. Tamanna Nuuk illoqarfii pingaarnersaatus issittumilu illoqarfii pingaarnersaattut inerartorteqqinnejqarnissaanut piumasaqaataavoq. Suleqatigiissi-taliap sulinermiini innersuussutissai Kommunimut pilersaarummi ammaffigineqarput, taamaattumillu maannakkut mittarfioresup 2200 meterinut tallineqarsinnaanera aammalu Angisunnguami Akianiluunniit mittarfiliorsinnaaneq periarfissaallutik.

Takussutissiaq 65: Nuup Mittarfia 1799 miiterinut tallineqarpoq.

Mittarfiup maannakkut inissismaffiani tallineqarsinnaaneranut periarfissat eqqarasatigalugit Nammingersornerullutik Oqartussat nipiliornermut isumannaallisaanermullu killigititat mittarfiup eqqaaniittut aalajangersaaffigai. Killeqarfiup taassuma iluani nipimut malussajasunut nunaminertamik tunniussisoqassangilaq soorlu inissianut. Nipimut killigititaq naliliiffigeqqinnejartariaqarpoq immikkullu aalajangersaasoqarluni, mittarfiup tallineqarnissaanut atatillugu piviusunngortitsinissami pisariaqarmat, killigitinneqartup mittarfiup eqqaamiuinut pingaaruteqarnera pillugu.

NUNAMINERTAT IMMIKKUT PIUMASAQAATITALLIT

Immikkut atortorineqartut inatsisit malillugit killeqarfiup imaluunniit isumannaallisak-kap iluaniitinneqassapput, suunerat malillugit immikkut malittarisassaat malillugit.

Qaartiterutissaasivik

Qaartiterutissaasivinnut isumannaallisaataasumik pallittaalisaq 300 miiteriuvoq qaartiterutissaasivik kaajallallugu. Qaartiterutissaasivimmiiittut annerpaamik 2.000 kg uninngasutigineqarsinnaapput. Killeqarfiup isumannaallisaaffiusup iluani illulior-tassanngilaq arlaannilluunnit sulianik aallussisoqaranit.

Qaartiterutissalli pillugit nalunaarut nutaaq suliarineqalerpoq. Nalunaarutip nutaap malitsigisaanik naatsorsutigineqarpoq isumannaallisaaffittut killigititaq minnerpaamik 500 miiteruniissaa, taamaattumillu Paassaasivimi qaartiterutissaasivik Kuanninnguanut nuunneqassalluni.

Ungassisumut attaveqaatinut atortut

"Radiumik naalaarniarneq akornuserneqatsaaliniarlugu qanoq iliuuseqartarnissanik inatsisartut inatsisaat nr. 11, 15. december 1987-imeersoq" malillugu ungassisumut attaveqaatinut atortut killeqarfissaat pallitsaalisat aalajangersarneqartassapput.

Imeqarneq

"Avatangiisit innarlitsaaliorneqarnissaannik Inatsisartut peqqussutaat nr. 12, Inatsisartut peqqussutaat nr. 7, maj 1993-imi allanngortinneqartoq" malillugu imeqarfik killilerneqassaaq pallitsaalisamik.

Pallitsaalisatut killeqarfigitinneqartup iluani sanaartortoqaranilu pilersitsisoqassanngilaq. Suliallu imeqarfinnik mingutsitsisinnaasut inerteqquaapput.

Innaallagissap sakkortuup aqqutaa

Innaallagissap sakkortuup aqqutai sanaartorfitsigoortut, isumannaallisaanermi sumiifimmi ledningip aqqutaa 50 miiterinik pallitsaaliugaassasoq piumasaqaataavoq. Pallitsaaliukkap taassuma iluani nutaanik ungalunik innaallagiartortunik, eqqornave-equatinik saviminernik allanillu innaallagiartortunik pilersitsisoqassanngilaq.

Mittarfik

Mittarfimmut isumannaallisaataasumik pallitsaaliugaq naalagaaffiup inuinnaat silaan-nakkut angallanneqartarnerat pillugu aalajangersagaa BL 3-10, silaannakkut angal-lassinermi killigititat, udgave 1, 9. april 1992-imeersoq kiisalu inuinnarnik silaannakkut angallassinermut malittarisassat BL.3-25 udg. 1, 21. januar 1992-imeersoq ilaatigut inissisimanermut, aamma miffissamut tingiffissamullu pilersaarutit tamatumani lu-sinaata killissai sivingassusissaalu kiisalu isumannaallisakkamiinnisanut aalajanger-sakkat malinnejqassapput.

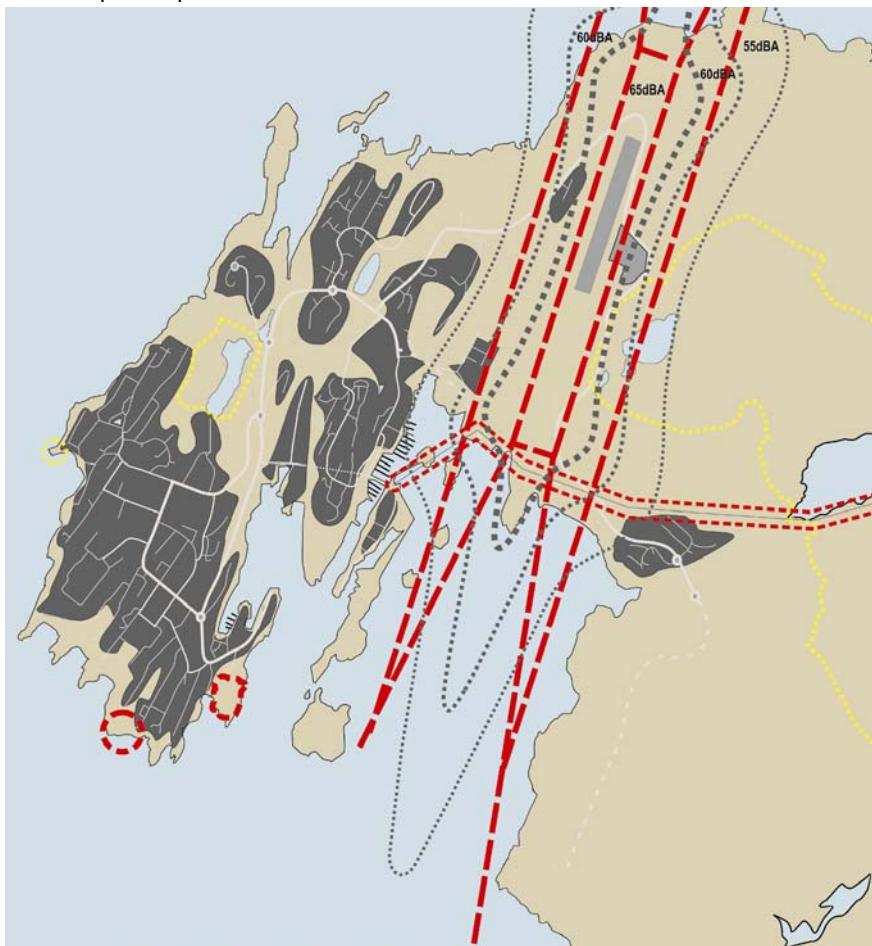
Mittarfimmut atatillugu nipimut killigititaasutut aalajangersakkat sanaartornermi atortulersuinermilu ataaqqineqassapput. Nunaminertat mittarfiup eqqaani nipimut killigititaasup iluaniittut (mittarfimmiit 700 miiterit) nipimut malussagasunut atorneqassangillat, aamma inissianut.

Tankeqarfik

Tankeqarfinnut killigtitatut pallitsaalisaatit "Namminersornerullutik Oqartussat ikuallajasut pillugit nalunaarutaat nr. 9, 6. marts 1987-immeersoq" malillugu pissapput. Isumannaallisaaffiusoq tassaavoq Umiarsualivimmi tankeqarfiusup silataaniit avammut 100 meterit radius. Isumannaallisaaffiusup taassuma iluani tankeqarfiusup ingerlan-neqarneranut akornutaasinnaasunik imaluunniit ikuallatsitsisinaasunik pilersitsisoqassanngilaq.

Ooqattaasartarfik

Ooqattaasartarfiornermut atatillugu isumannaallisaaviusumik tamassuma eqqaa killilerneqassaaq.

Takussutissiaq 66: Sumiiffiit piumasaqaatitaqarfiusut atuuttut. Aappaluttoq: Immikkoortut isumannaallisaaffiusut. Sungaartoq: Immikkoortut appakaaffi-geqqusaanngitsut. Qasertoq: Immikkoortoq nipiliorfiusoq.

AVATANGIISIT

NASSU/AAAT

Issittumi pinngortitaq mingutsitsinermut allatullu avataanit sunniutinut, soorlu nunamik nalimmassaanernut, malussarissorujussuuvoq. Pinngortitaq innarlerneqarnerminniit ukiut qulikkuutaat arlallit qaangiukkaangata aatsaat ileqqussani tigoqqittarpaa.

Nuup Kommuneata qulakkeerniarpa, inatsisit malittarisassallu avatangiisinut tunngasut malinnejarnissaat, kommunilu avatangiisinut tunngasuni siuttuuniarpooq aammalu Kalaallit Nunaata issittup mianernartullu illorsorneqarnissaanut tunngatillugu. Suliniutit imatut isigineqassapput najukkami suliniutitut silarsuarmioqatinut nallersuussinnaasutut aammalu Kalaallit Nunaata isigineqarneranik pitsanggorsaataasumik imminullu akilersinnaasumik inuussutissarsiornikkut periarfissatut isigineqarnissaa eqqarsaatigalugu, minnerunngitsumik takornariaqarnerup iluani.

Tamatumunnga tunngatillugu ingerlatsivinni tamani kommuni imatut iliuuseqarniarpoq:

- Avatangiisitigut saqtsaassutinik pitsaaliuinissaq sumiiffissiornikkut pilersaarusiornikkullu, tamatumunnga ilanngullugu ukioq 2005-imi Avatangiisinut iliuusissatut pilersaarusroneq 2006-imilu Eqqagassanut pilersaarusroneq
- Erngup, nunap, nunap naqqata silaannaallu mingutsinnejangannginnissaat pinaveersaartinniarlugu aningaasat atugassarititaasut atorlugit sapinngisamik avatangiisitigut atugassarititaasut pitsanggorsarneqarnissaat
- Eqqagassat suliarineqartarnerisa pitsanggorsaaffigineqarnissaat eqqarsaatigalugu misissueqqaarineq aammalu imikoorutip sapinngisamik minnerpaaffissaaniitinnissa
- Nukiit atorneqarnerat maangaannartinnejangannginnissaasalu sulissutiginissaat, tamakkununnga ilanngullugit minguinnerusumik teknikkikkuat atortorissaarutit aammalu Nuup Kommuneani ingerlatsineq samminerullugu – maligassatut ingerlatsineq
- Avatangiisinut tunngatillugu paasissutissiisarneq ilitsersuisarnerlu samminerullugit aammalu kommunip avatangiisink suliaqarnera pillugu annertunerusumik saqqumilersitsineq

Suliffeqarfiiit immikkut mingutsitsisut

Avatangiisit innarlitsaaliorneqarnissaannik Inatsisartut peqqussutaat nr. 12, 22. december 1988-imeersup kapitalit tallimaanni, kingusinnerusukkut allannguuteqartinneqartoq, suliffeqarfiiit mingutsitsisartut ilaatinnejeqarput. Suliffeqarfiiit taamaattut nutaat pilersinniarneqaleraangata avatangiisinut akuersisummiik piumasaqartoqartapoq. Taamaammat pilersaarusroneemi suliffeqarfiiit taamaattut eqqarsaatigineqartassapput. Suliffeqarfiiit immikkut mingutsitsisut ungasinnerusoq eqqarsaatigalugu maannakkut inuussutissarsiuoteqarfioresunit Quassussuup avannamut kangiani Kuanninnguanut nussorneqassapput. Taamaattumik Qallussuup Qinngutsinnilu inissiaqarfuiup nunataa Kuanninnguan suliffeqarfinit immikkut mingutsitsisunit mingutsinnejeqarpat sunniutaasinnaasunik misissuinerit aallartinneqartariaqarput.

Inuussutissarsiutit umiarsualivimmuit attuumassuteqartut Nuummi Umiarsuarnut Atlantikukkoortaatinut suli inissinneqarsinnaapput. Suliffeqarfiiit kapitali 5-imi *-mik

ilisarnaatillit aalajangersimasumik amerlassusillit inuussutissarsiuteqarfinnut allanut inissinneqassapput.

Nuummi umiarsuarnut Atlantikukkoortaatinut talittarfik

Eqqagassat

Ullumikkut Sarfaarsuarni ikuallaavimmi eqqagassat 10.000 tonsit missaat ikuallanneqartarput. Ikuallaavik ukiumut 13.000 tonsinik ikuallaasinnaavoq. Tassa imaappoq illoqarfimmik alliliineq ingerlanneqaannassappat ikuallaavik allineqartariaqassasoq imaluunniit ukiut ingerlanerini taarserneqartariaqassasoq. Taamaattumik Quassussuup avannamut kangiani Kuanninguani inuussutissarsiuteqarfiusumi suliffeqarfinnut immikkut mingutsitsisunut tunniunneqartumi ikuallaavissamut nutaassamat nunaminertamik inniminniisoqarpoq. Ikuallaavimmik asfalttiliorfimmillu nuussisinnaaneq piffissami pilersaarusrusiorfiusumi matumani piviusunngortinnejarnissa naatsorsuutigineqannngilaq.

Ikuallaavik nuunneqassagaluarpat eqqagassanut avatangiisirut navianaateqartunut tigooqqaavik nutaaq aamma nuunneqassaaq.

Ikuallaaviup eqqaaniittooq eqqaavissuaq atuutsiinnarneqassaaq ikuallaavik uningatillugu eqqakkanik inissiisarfittut atorneqassammat.

Saviminernik eqqaavik timmisartoqarfiup avannaaniittooq pigiinnarneqassaartaaq. Naatsorsuutigineqarpoq suli ukiuni 10-niit 15-inut atorneqarsinnaasoq.

Imikoq

Nuummi anartarfilerineq ukiut tallimat ingerlaneranni unitsinneqassasoq pilersaarutigineqarpoq. Tamatuma kingorna imikut tamarmik kuuffissuit aqqutigalugit kuutsinneqartassapput anartarfiilluunniit tankii (slamtank) aqqutigalugit immamut

kuutseqqinnejartassallutik. Imikoq pilugu kommunip pilersaarutai Imikoq pillugu pilersaarut 2002-2006-imi allaaserineqarput.

Kuuffissuit pingarnerit eqqaanni saliivinnut atortunut nunaminertanik inniminnisoqassaaq. Saliisarnissaq aallaqqammut maskiinat kisiisa atorlugit ingerlannejartarnissaa pilersaarutigineqarpoq, taamaattorli saleeqqittarnissamut piareersartoqartariaqarpoq.

Tamatuma saniatigut anartarfiiit tankiinut milluaatit imikumik imaarsivigisinnaasaannik salinneqarfigisinnaasaannillu nunaminertanik inniminnisoqassaaq.

Immap pissusaa

Kommunip imartaani avatangiisit malittarineqartariaqarput. Misissuinissamilli pilersaarutinik pisariaqartitsisoqarnersoq misissorneqartariaqarpoq.

Qaartiterutissaasiviup nuunneqarnissaa

Qaartiterutissaasiviit pillugit Ineqarnermut Attaveqarnermullu Pisortaqarfiup nalunaarutaa nutaaq malillugu piffissami qanittumi ajornarunnaassaaq qaartiterutissaasiviup Paassaasivimmiit Quassussuup avannamut kangianut Kuanninnguanut nuunneqarsinnaanera.

Nunamik mingutsitsineq

Nunaminertani inuussutissarsiutedqarfiusimasuni eqqaavissuusimasunilu, illoqarfimmik allanngortiterinermi siunertanut allanut soorlu inissianut pisortalluunniit suliffeqarfiutanngut atorneqartussanngorlugit, nunaminertat immikkut ittumik suliniuteqartariaqalersitsisumik qanoq iliuuseqartariaqartoqassaaq (assersuutigalugu assaalluni saliineq). Aammattaaq akutissanik mingutsitisinnaasunik kuuttoqaratartoqarsinnaavoq ilaatigut assersuutigalugu kangerlunnut.

Asiaq 2003-mi Kalaallit Nunaanni eqqakkanut toqqorsivinnik toqqavinnillu mingutsineqarsimasunik nalunaarsuisimavoq. Nunaminertat qanoq mingutsinneqarsimatisiginerat ilisimaneqanngilaq taamaattumillu mingutsinneqarsimasunik nalunaarsuisoqarlunilu misissusoqartariaqarpoq. Inaarutaasumik misissuinerup naammassineqarnissaata tungaanut pilersarusiornermi ajornartorsiut taanna immikkut maluginiarneqassaaq.

TEKNIKKIKKUT PILERSUINERMI PISSUTSIT

Tassani innaallagissamik, kissamik imermillu pilersuineq kiisalu tele aqqutigalugu attaveqaatit kuuffissuillu ilaatinneqarput.

Suliassaqarfitt siullit annertuut sisamaasut Nukissiorfinit aamma Tele Greenland A/S-imit tigummineqarput kiisalu kuuffissuit kommunimut tigummineqarlutik.

Pilersausrusiornermi nunaminertat isumannaallisaaffiusut matoqqasullu eqqarsaatigineqassapput.

Uumasut sinnikuinit ikummatissat (kiassaatinut uuliatortunut) nukissiutinik ataavartunik taarserneqarnissaat siunertalarugu Nuup Kommuneata Nuummi innaallagissamik ungasianillu kiassaanerit avatangiisinut imminut illersorneqarsinnaasumik pilersuisoqarsinnaalernissaa suliniutigaa.

Nuummut innaallagiaq imeq atorlugu nukissiorfimmiit Utoqqarmiut Kangerluarsunnguaq pivoq. Taassuma saniatigut Nuummi innaallagissiorfeqarpoq marlunnik uuliatortunik, innaallagissamik pilersuineq unittuussagaluarpat atorsinnaasunik. Maannakkut imeq atorlugu innaallagissiorfiup tunniussinnaasaa naammappoq, pisariaqartitsisoqalerpat turbine-mik allamik ikkussisoqarsinnaanera periarfissaavoq.

NASSUIAAT

Innaallagissamik pilersuineq

Iloqarfip ilaani inissiaqarfioearsuni pilersuinermut aqqutit nunap iluatigoortinneqassapput. Immikkut ittumik pisoqartillugu, tassani nuna, angallanneq, aqqutit suuneri imaluunniit pissutsit immikkut ittut ajornartitsinngippata aammalu pissutsit sumiiffiup ilusaanut pingaaruteqanngippata, illoqarfip ilaani pioreersuni aqqutit nunap qaatigoortinneqarnissaat akuerineqarsinnaavoq.

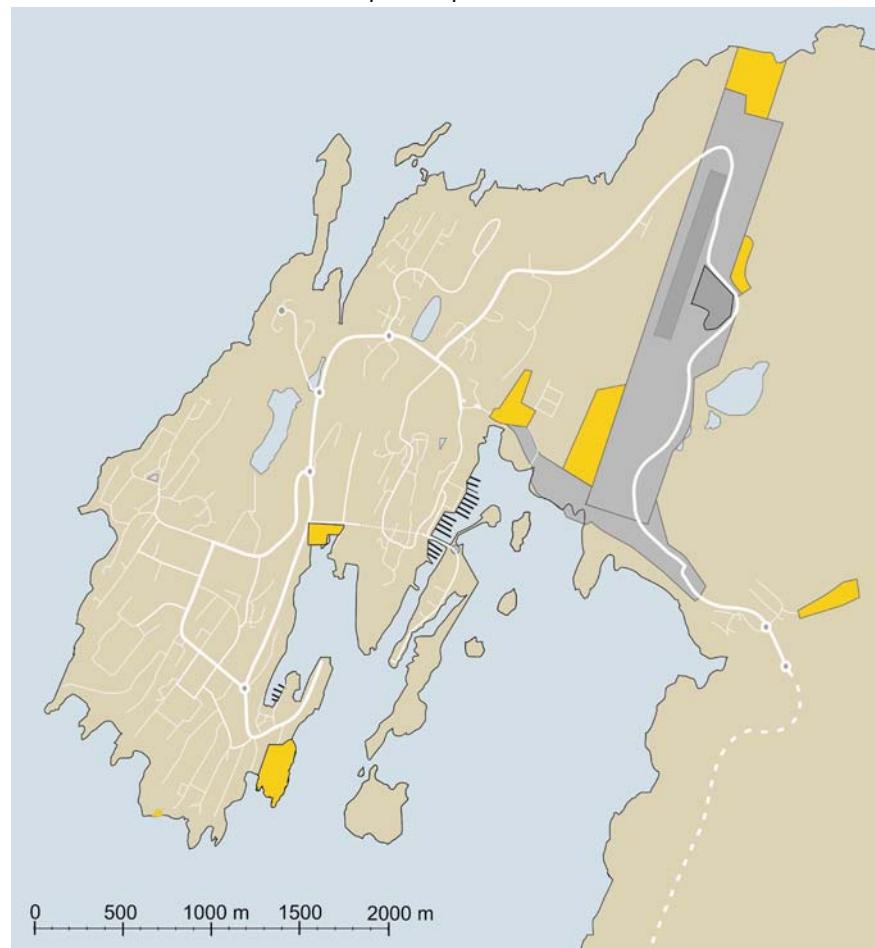
Iloqarfip ilaanut pilersausrusiorfiusuni nutaani pissutsit taakku illoqarfip ilaanut pilersaarummi aalajangersarneqassapput.

Ungasinnerusoq eqqarsaatigalugu innaallagissap aqqutai napparussuartigoortut tamarmik, Sarfaarsuarniit Qinngutsinnukartut ilanngullugit, nunap iluatiqortinneqaliissapput.

Ungasinnerusoq eqqarsaatigalugu Kissarneqqortuunnguami ajornartoornermi innaallagissiorfiup piffissami pilersaarisorfiusumi atorunnaarsinnejarnissa siunner-suitigineqarpoq, taamaalilluni sumiiffik pisortaqarfittut siunertaqartunut tunniuneqarniassammat.

Imeq atorlugu kissamik pilersuineq

Imeq atorlugu kissamik pilersuineq sapinngisaq tamaat Kangerluarsunnguami erngup nukinganik ataavartumik nukissiorfimmik atuinikkut imaluunniit allatut imminent akilersinnaasumik kissamik pilersuinikkut ingerlanneqassaaq, tassunga ilaatillugu ikuallaavimmiit kiak aniatiiinnarneqartartoq.

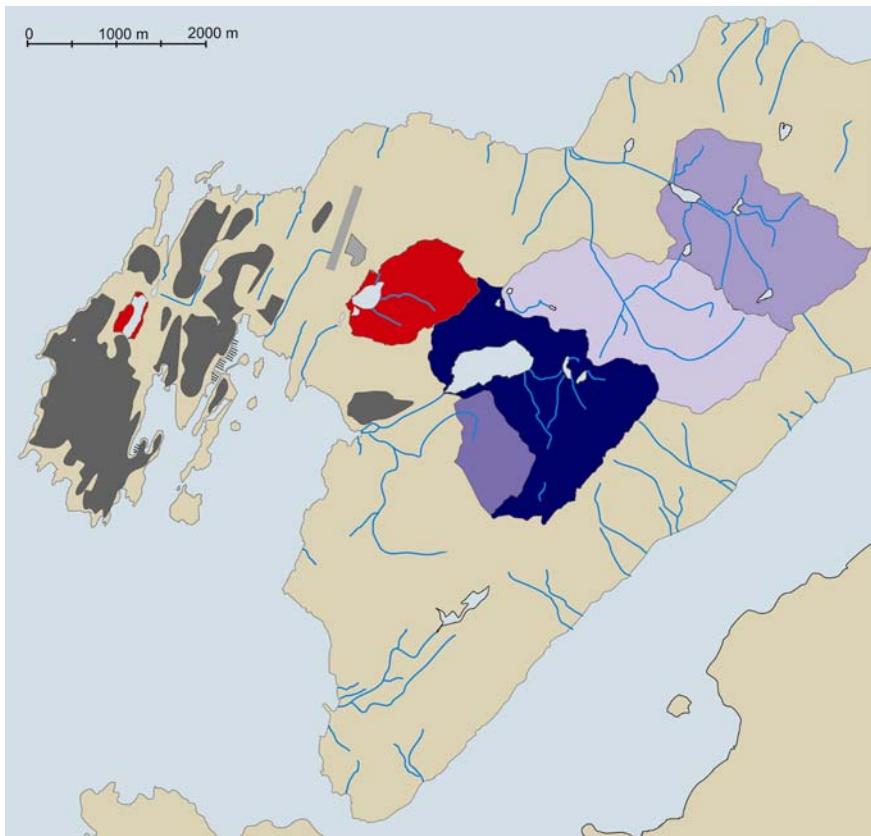
Takussutissiaq 67: Sungaartoq: teknikkikkut atortulersuutit. Qasertoq: Attaveqerner-mi sanaartukkut.

Imermik pilersuineq

Qaninnerusoq aamma ungasinnerusoq eqqarsaatigalugit imermik saligaatsumik qulakkeerinninnissaq suliassaavoq pingaaruteqartoq.

Imeqarfingineqartup iluani allamik Qallussuup kangiani imeqarfiusinnaasumik pisariaqalerpat atorsinnaasoqarpooq. Tamaani imeqarfifit ilangngutsinneqarpata sialuk apullu imeqarfimmiissinnaasoq annertunerulissaaq maannakkumut sanilliullugu.

Tamatuma saniatigut piffinni imeqarfioresuni skiltinik ikkussuisoqartariaqarpooq imaluunniit ungalulersuisoqartariaqassaaq imermik mingutsitinissaq pinaveersaarsimatinniarlugu. Tamanna pingartumik qamuteralannut tunngavoq.

Takussutissiaq 68: Nuummi tatsit imeqarfifit eqqaanni nuna. Sumiiffiit aappaluttut tassaapput nunaminertat Egalugalissuit tasiata Imeqarfiullu atorunnaarsinneqarnirini tunniunneqartussat. Sumiiffiit tungujortut tassaapput Qallussuup tungaanut nuna. Sumiiffiit tunguusat tassaapput Qallussuup tungaanut nunatat allineqarsinnaasut.

Mittarfiup eqqaani Egalugalissuit Tasiani imeqarfik aamma Inussiviup avannaani imeqarfik qaninnerusoq eqqarsaatigalugu atorunnaarnissaat siunnersuutigineqarpooq. Egalugalissuit Tasiat qaninnerusoq eqqarsaatigalugu atorunnarsinneqarnisaa kissaatigineqarpooq Imeqarfillu ungasinnerusoq eqqarsaatigalugu atorunnaarsinneqarsinnaalluni, taamaalilluni nunaminertat siunertanut allanut atorneqartussanngorlugit immikkoortinnejassapput.

Erngup sukuiarneqannngitsup aqqutai, sumiiffinni nunap qaatigoortut, avatangiisinut isigineqarsinnaasunut iluaquatasumik nunap iluartigoortinneqalissapput.

Tele aqqutigalugu attaveqaatit

Antennenut napparussuaq Avannariit Nuuunguanittooq Mittarfeqarfinnit pigineqarpoq timmisartullu Nuummi Mittarfimmut mikkiartornerminni atortarpaat. Ungasinnerusoq eqqarsaatigalugu napparussuaq atorunnaarsinnejqassaaq.

Kuuffissuaqarneq

Nuummi ukiut tallimat ingerlanerini Nuummi inissiat tamarmik kuuffissuarnut anartarfiilluunni tankiinut atassusersimanissaat anguniagaavoq, taamaalilluni anartarfilerineq atorunnaarsinnejqarluni. Tamatuma saniatigut kuuffissuit aqquataasa nutaanngitsortaanik ingerlaavartumik aserfallatsaaliuisoqassaaq.

